

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı 20 Nisan 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fatih Şahin tarafından Kutlu Doğum Haftası'nı kutladığına ilişkin açıklaması

III.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2011, 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.15
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kamu kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 7'nci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fatih Şahin tarafından Kutlu Doğum Haftası'nı kutladığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bugün, âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber Efendimiz'in dünyamızı teşriflerinin miladi olarak seneidevriyesi. Bu aziz, mübarek günün başta İslam âlemi olmak üzere bütün insanlığa hayırlar getirmesini temenni ediyorum, bütün insanlık olarak ihtiyacımız olan barış ve sükun ortamına vesile olmasını temenni ediyorum ve bütün hazırunun Kutlu Doğum Haftası'nı tebrik ediyorum.

III.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerin

BAŞKAN - Bugün gündemimizde Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseseleri ile Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yer almaktadır.

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine başlıyoruz.

Öncesinde, Sayın Genel Müdürdan başlayarak toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtımalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sunumlarını yapması için Sayın Genel Müdüre söz veriyorum.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN - Sayın Başkan, KİT Komisyonunun sayın üyeleri, sayın Sayıştay Başkanlığı üyeleri, sayın Kalkınma Bakanlığı temsilcileri, sayın Hazine Müsteşarlığı temsilcileri, sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın temsilcileri; öncelikle değerli heyetinizi kurumum adına saygıyla selamlarım.

Kurumumuz, ülkemizin koklaşabilir özellikte taş kömürü üreten tek kuruluşu olup 28/10/1983 tarih ve 96 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kurulmuştur. Kurumun ana statüsü 11/12/1984 tarih ve 18602 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Kurumumuzun nominal sermayesi Yüksek Planlama Kurulunun 10/11/2015 tarih ve 2015/T-22 sayılı Kararı'yla 7,55 milyar TL'den 8,4 milyar TL'ye yükseltilmiştir. Merkezi Zonguldak'ta bulunan kurumumuzun Genel Müdürlük teşkilatı; Yönetim Kurulu, Genel Müdür ve 4 genel müdür yardımcılığı, 12 daire başkanlığı, denetim, güvenlik ve danışma birimleri ile işletme müdürlüklerinden oluşmaktadır.

Kurumumuz taş kömürü üretim faaliyetlerini Armutçuk, Kozlu, Üzülmüş, Karadon ve Amasra olmak üzere toplam 5 müessesede sürdürmektedir. Havzanın eksi 1200 m derinliğe kadar tespit edilmiş toplam jeolojik rezervi 1,307 milyar ton olup bunun yaklaşık yüzde 38,5'i görünür rezerv olarak kabul edilmektedir. Havza taş kömürleri, koklaşır ve koklaşmaz olmak üzere iki ayrı kalitededir ve kalorifik değerleri 6.200-7.250 kcal/kg arasında değişmektedir. Doğrudan metalürjik kok elde etmeye uygun rezervler Kozlu, Üzülmüş ve Karadon üretim alanlarında bulunmakta olup toplam rezervdeki payları yaklaşık 2/3'tür.

Kurumumuzda yevmiyeli, kadrolu ve sözleşmeli olmak üzere üç ayrı statüde personel istihdam edilmektedir. 2016 yılı Şubat ayı sonu itibarıyla istihdam edilen personel sayısı 8.864'ü yevmiyeli, 1.684'ü kadrolu/sözleşmeli olmak üzere toplam 10.548'dir.

2015 yılı itibarıyla satılabilir üretim 948.573 ton olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı satılabilir üretimimiz 1 milyon 100 bin ton olarak programlanmış olup şubat ayı sonu itibarıyla 156.458 ton üretim yapılmıştır.

Kurumumuzun 2015 Yılı Yatırım Programı 95 milyon TL olup yıl sonu itibarıyla yüzde 33,11'lik nakit gerçekleştirme sağlanarak 31,46 milyon TL olmuştur. 2016 yılı yatırımı 100 milyon TL olarak programlanmıştır. Kurumumuzun yaptığı yatırım faaliyetleri tamamen üretime yöneliktir.

2015 yılı satış miktarımız 915.931 ton olarak gerçekleşmiştir. 2016 Şubat ayı sonu itibarıyla demir çelik sektörüne 52.791 ton, ÇATES'e 67.840 ton ve diğer sanayiye 13.497 ton olmak üzere toplam 134.128 ton satış yapılmıştır.

Kurum ticari maliyeti 2014 yılında 655,78 TL/ton, 2015 yılında 1.043,89 TL/ton olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı programlanan ticari maliyeti 924,90 TL/tondur. Maliyeti teşkil eden ana girdiler personel giderleri olup bunların toplam ticari maliyetteki payları yaklaşık yüzde 74'tür.

Kurumun taş kömürü ortalama satış fiyatları 2014 yılında 212,97 TL/ton, 2015 yılında 219,76 TL/ton olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılı programlanan ortalama satış fiyatı 233,64 TL/tondur.

Kurum zararı 2014 yılında 580,76 milyon TL, 2015 yılında ise 755,70 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında ise 716,18 milyon TL zarar öngörülmüştür.

Kurumun 29 Şubat 2016 tarihi itibarıyla 57 milyon 590 bin TL alacağına karşılık 49 milyon 460 bin TL borcu bulunmaktadır.

Tamamlanan ve devam eden önemli faaliyetler:

2004 yılından itibaren Türkiye Taşkömürü Kurumunun rasyonel bir işletme hâline getirilmesi, üretim ve verimliliğin artırılması ülkemiz taş kömürü kaynaklarının en etkin bir şekilde değerlendirilerek ekonomiye kazandırılması amacıyla Yeniden Yapılanma Programı hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. Bu programla hedef, satılabilir taş kömürü üretimini kurumun kurulu kapasitesi olan 5 milyon ton/yıl seviyelerine çıkarmaktır. Bu doğrultuda tamamlanan ve devam eden çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Ana altyapı hazırlıkları: Kurumdaki üretim düşüklüğünün en önemli nedenlerinden biri havzanın altyapısını oluşturan hazırlıkların (kuyular, ana kat galerileri, kömürü hazır hâle getiren rekup galerileri ve diğer) zamanında yapılamamasıdır. Bu nedenle 2004 yılından itibaren yıllardır gecikmiş olan ve kurum için önem arz eden bazı ana altyapı hazırlıklarımız ihale yoluyla üçüncü şahıslara yaptırılmıştır. Bu kapsamda yaptırılan kuyu ve galeri projelerimiz özetle şu şekildedir:

Kuyular: Son yıllarda kurumun yatırım programlarında önemli yeri olan kuyu tesislerinden önemli bir kısmı tamamlanarak hizmete alınmıştır. Karadon Müessesesi 75. Yıl Cumhuriyet Kuyusu 2004 yılında, Karadon Müessesesi Yeni Servis Kuyusu Ağustos 2006 tarihinde, Kozlu Uzun Mehmet 1 Nisan 2006 tarihinde, Armutçuk 13 No.lu Kuyu'nun eksi 300-eksi 400 arasının tepochizi 2006 yılında, Kozlu Müessesesi İncirharmanı Kuyusu 2013 yılında, Karadon Müessesesi Kilimli Havalandırma Kuyusu 2014 yılında tamamlanarak devreye alınmıştır. Devam eden projelerimiz: Karadon Taşkömürü İşletmesi 1 no.lu kuyu derinleştirme ve tesisi ile Çatalağzı Kuyusu'nun devre dışı bırakılması amacıyla 30 Mart 2016 tarihinde yapılan ihalede teklifler alınmış değerlendirme devam etmektedir. Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinde üretiminin zorunlu olarak yoğunlaşacağı I. ve II. Blok Dikdamar Üretim Projesi'yle birlikte yeni bir kuyunun tesis edilmesi planlanmış ihale hazırlıkları sürdürülmektedir.

Ana kat hazırlıkları: Yaklaşık 90 milyon ton taş kömürü rezervinin üretime hazır hâle getirilmesi amacıyla toplam 33 kilometre galeri ihalesi yapılmış olup bunun 31 kilometresi tamamlanmıştır. Tamamlanan ana kat hazırlık çalışmaları özetle şu şekildedir: Kozlu Müessesesi eksi 560 rekup galerileri ve eksi 630 katı ilk kısım galerileri, Kozlu Taşkömürü İşletmesi eksi 560 Kılıçlar Galerisi ve eksi 630 katı ikinci kısım galerileri, Kozlu Müessesesi eksi 425-eksi 485 kat galerilerinin ıslahı, Armutçuk Taşkömürü İşletmesi eksi 400-eksi 450 kat galerileri ıslahı ve eksi 500-eksi 550 kat hazırlığı, Karadon Taşkömürü İşletmesi Karadon Yeni Servis Kuyusu bağlantı galerileri ve eksi 540 kat hazırlığı, Üzülmaz Taşkömürü İşletmesi eksi 250 kat hazırlığı ile havalandırma ve nakliyat galerilerinin ıslahı.

Tüvenan kömürlerin yıkattırılması: Kurumumuzda üretim miktarlarının arttırılmasına yönelik devam eden altyapı yatırımlarına paralel olarak başta demir çelik sektörü olmak üzere günümüz piyasa şartlarına uygun kalitede ürünler elde edilebilmesi için tüvenan kömürlerin hizmet alımı yoluyla yıkattırılmasına başlanmıştır.

Kozlu ve Üzülmaz Müesseselerinde kurulan lavuarlarda kömür yıkama işlemlerine Mart 2006 tarihinde başlanmış ve beş yıllık sözleşme süreci Nisan 2011'de sona ermiştir. Bu tarihten itibaren her iki müessese için yine beş yıllık ayrı ayrı ihaleye çıkılmış ancak gerek ihalelere katılan firmaların yeterli olmamaları gerek tekliflerinin uygun olmaması ve gerekse Kamu İhale Kurumu kararları doğrultusunda bugüne kadar yapılan tüm ihaleler iptal edilmiştir. İhalelerde yaşanan bu sorunları ortadan kaldırmak ve deneyimli firmaların ihalelere iştirakini sağlamak amacıyla ihale süresinin on beş yıla çıkartılmasıyla ilgili Bakanlığımızdan olur alınmış, yeniden ihaleye çıkmak için şartnameler hazırlanmış ve 16/6/2014 tarihinde tekrar ihaleye çıkılmıştır. İhaleye 2 firma teklif vermiş ancak KİK'in yapılan ihaledeki ÇED mevzuatıyla ilgili aldığı kararla ihale iptal edilmiştir. Her iki lavuarın yeniden ihale edilebilmesi için Bakanlıkça yetkilendirilmiş bir firmaya proje tanıtım dosyası hazırlattırılmış olup "ÇED gerekli değildir." raporunun vilayet makamınca onayı beklenmektedir.

Karadon Taşkömürü İşletmesi Müessesesi tüvenan taş kömürlerinin hizmet alımı yoluyla yıkattırılmasına yönelik "ÇED gerekli değildir." belgesi kurumumuz tarafından alınmış olup ihale dokümanları hazırlanarak 27/7/2015 tarihinde ihaleye çıkılmıştır. İhaleyi kazanan firmayla 13/11/2015 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Firmaya 12/2/2016 tarihinde lavuarı kurması için yer teslimi yapılmıştır.

Amasra Müessesesi tüvenan taş kömürlerinin hizmet alımı yoluyla yıkattırılması için de ihale yapılmış olup ihaleyi kazanan Karbomet firmasıyla 8 Aralık 2010 tarihinde sözleşme imzalanmış, 4 Şubat 2011 tarihinde de yer teslimi yapılmıştır. Deneme çalışmaları 10/9/2012 tarihinde tamamlanmıştır. Deneme çalışmaları sonuçlarının sözleşme ve eklerine uygun olmaması nedeniyle sözleşme 23/10/2012 tarihinde feshedilmiştir.

Üretimde Mekanizasyon Projesi: Kurumda 2004 yılından itibaren devam eden ana altyapı hazırlıklarına paralel olarak kömür üretim maliyetlerini düşürmek, verimliliği artırmak ve daha emniyetli bir çalışma ortamını sağlamak amacıyla üretimde tam mekanize kazı sistemlerinin araştırmaları da sürdürülmüştür. Bu kapsamda özellikle dik damarlarda uygulanan ve bugüne kadar İspanya, Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerde kendini kanıtlamış MV4 tipi teçhizatın kurum ocaklarında denenmesi kararı alınmıştır. Başlangıçta Amasra Müessesesinde pilot bir kömür panosunda mekanize üretim metodunun uygulanması ve elde edilecek sonuçlara göre havza çapında yaygınlaştırılması planlanmıştır. Bu amaçla denenmesi ve başarılı olması hâlinde satın alınması şartlarında 13 Haziran 2012 tarihinde ihaleye çıkılmış, ihaleyi kazanan firmayla 15 Ağustos 2012 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Mekanize kazı teçhizatıyla yapılan deneme çalışmalarıyla istenilen başarı elde edilmiştir. 23/01/2015 tarihinde de kesin kabulü yapılmıştır.

Amasra Müessesesindeki pilot panoda kullanılan mekanize kazı teçhizatının klasik uzun ayak uygulamasına göre mukayesesi yapılmış ve buna göre üretimde 3 kat artış, maliyetlerde ise 5 kat düşüş sağlanmıştır. İş kazalarında çok önemli azalmalar görülmüştür.

Mekanize kazı teçhizatının Kurumun diğer müesseselerindeki dik damarlarda birbirini izleyerek yaygınlaştırılması ve ayrıca düz ve az eğimli damarlarda farklı çalışmalar için araştırmalar sürdürülmektedir. Bu tür teçhizatların kullanımında esas olan, maliyetlerin düşürülmesi, verimliliğinin artırılması ve en önemlisi, üretimin iş sağlığı ve güvenliğinin sağlandığı ortamlarda yapılmasıdır. Bu nedenle, teçhizatın giderek artan verimlilikte sürdürülebilirliği amaçlanmaktadır.

Bu tip teçhizatlarının Karadon, Üzülmaz ve Kozlu müesseselerinde kullanılmasına yönelik uygun damarlar mevcut olup 2014 yılı için Karadon Müessesesi Gelik İşletmesindeki dik damarlarda uygulanmak üzere aynı tip teçhizatın bu defa daha kalın 1,7 ila 3,2 metre damarlarda denenmesi ve başarılı olunması hâlinde satın alınmasına yönelik ihale hazırlıkları tamamlanmış ve teçhizatın teminine yönelik 1 Nisan 2015 tarihinde ihale yapılmıştır. Ancak ihale iptal edilmiştir. Tekrar ihaleye çıkmak üzere çalışmalar tamamlanmış ve ilana çıkmış olup teklifler 25 Mayıs 2016 tarihinde açılacaktır. Ayrıca, teçhizatın diğer müesseselerimizden Kozlu ve Üzülmaz Müessesesindeki dik damarlarda kullanılmasına yönelik de bir planlama yapılmış olup önümüzdeki kısa dönemde bu müesseselerimizde de yaygınlaştırılacaktır.

Teçhizatların havza çapında yaygınlaştırılmasıyla, kurumumuzun maliyetleri içerisinde önemli paya sahip olan işçilik ve malzeme giderlerinde önemli oranında azalma sağlanacaktır.

İş Güvenliğinin ve Ekonomisinin Geliştirilmesi Projesi: Kurumumuz, 2011 yılında Uluslararası Sosyal Güvenlik Birliği Madencilik Bölümü ISSA MINING'e üye olmuştur. 16/04/2012 tarihinde Issa Mining'le teknik iş birliği anlaşması yapılarak Türkiye madenciliğinde mevcut şartları iyileştirmek, iş kazaları ve meslek hastalığı vakalarında sayıyı düşürmek, üretim ve verimliliği artırmak amacıyla "Taşkömürü Madenlerinde İş Güvenliğinin ve Ekonomisinin Geliştirilmesi Projesi" uygulamaya konulmuştur. Proje kapsamında, Kozlu Müessesesinde pilot çapta bir uzun ayak panosu kurularak tahkimat modellemesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Kurum tarafından yürütülen iş sağlığı ve güvenliğini artırmaya yönelik belli başlı diğer projeler şunlardır: Kömür damarlarının gaz içeriğinin ve gaz yayma karakteristiğinin araştırılması, AR-GE toz laboratuvarı akreditasyonu, Alevsizdirmazlık Test İstasyonu akreditasyonu, merkezî gaz izleme ve kontrol sistemlerinin yenilenmesi, yer altında çalışan personeli çipli ocak baş lambasıyla takip projesi yürütülen projelerden bazılarıdır.

Redevanslı Sahalar: 05/06/2004 tarih ve 25483 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe 5177 sayılı Kanun'la Maden Kanunu'na getirilen düzenlemelerle özel sektörün Zonguldak havzasında redevans yoluyla üretim yapmasının önü açılmıştır. Böylece, taşkömürü potansiyelimizin en iyi şekilde değerlendirilmesi ve üretimin artırılmasıyla yaratılacak istihdam marifetiyle bölge ekonomisi canlandırılmıştır. Bu kapsamda, 28 taşkömürü, 3 kuvars kumu, 1 adet boksit ve 1 adet kil sahası olmak üzere, toplam 33 saha redevans yoluyla özel sektör işletmeciliğine açılmıştır. Redevanslı sahaların tamamında, 2015 Aralık ayı sonu itibarıyla, 486.314 ton taşkömürü üretimi gerçekleştirilmiştir. 28 taşkömürü sahasının 3'ü büyük ölçekli olup, bu sahalarda Amasra-B Sahası, Bağlık-İnağzı Sahası ve Karadon Gelik Güneyi Senkinal Dik Kanat-A Sahasıdır. Bu sahalarda hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca, büyük ölçekli sahalardan Alacaağzı-Kandilli Sahası'nda yeniden üretime geçilmek üzere ihale çalışmaları sürdürülmektedir.

Kömür Kaynaklı Metan Gazı Arama ve İşletme Projesi: Havzada kömürlü seriler içerisinde bulunan ve işletmecilik esnasında tehlike arz ettiği için ortamdaki uzaklaştırılması gereken metan gazının üretimden önce dışarı alınması, ortamdaki çekilen gazın kullanıma sunulması kuruma ve ülke ekonomisine katkıda bulunması amacıyla Kömür Kaynaklı Metan Gazı Araştırma ve İşletme Projesi ihale edilmiştir.

1 no.lu saha için 24/01/2005 tarihinde yapılan ihaleyi Hema Doğal Enerji Kaynakları AŞ kazanmış ve firmayla 08/03/2005 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Çalışma süresi, iki yıl arama ve on beş yıl işletme safhası

olmak üzere, toplam on yedi yıldır. Firma yüzde 17,4 oranında redevans payı ödeyecektir. Bugüne kadar 10 ayrı sondaj tamamlanmıştır. Bu sondajlardan 5 adedinde çatlatma işlemleri yapılmıştır. Ticari olarak metan gazı üretimi için çalışmalar sürdürülmektedir.

2 no.lu saha için, 21/11/2011 tarihinde tekrar ihaleye çıkmıştır. İhaleyi Delta Uluslararası İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi kazanmıştır. Firmayla 9 Şubat 2012 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Firma 2 no.lu saha için yüzde 10 oranında redevans payı ödemeyi taahhüt etmiştir. Projenin etüt ve arama dönemi üç yıldır. Firma 07/11/2015 tarihinden itibaren işletme dönemine başlamış olup işletme dönemi otuz yıldır.

Her iki sahada faaliyet gösteren firmaların ticari olarak gaz üretimi yapıp pazarlayabilmeleri için üretilecek bu gazın satış izninin verilmesi önem arz etmektedir.

Sorunlar:

İşçi Eksikliği: Kurumumuzun yeniden yapılanma programının temel hedefi, üretim artışının sağlanarak kısa dönem içinde 5 milyon ton/yıl üretim seviyesine ulaşmaktır. Bu hedefe ulaşabilmek için işçiliğin belirlenen norm kadro yer altı 11.500, yer üstü 2.500 olmak üzere, toplam 14.000 seviyesinde tutulması gerekmektedir. Bu nedenle, mevcut durumda ihtiyaç olan iş gücü açığının ivedilikle giderilmesi ve kademeli olarak norm kadro seviyesine gelinmesi, bu seviyenin korunması için ise her yıl ihtiyaç olacak şekilde işçi alımı yapılması önem arz etmektedir. İşçiliğin norm kadro seviyesinde tutularak sürdürülebilir bir istihdam politikasının oluşturulması gerekmektedir. Aksi takdirde, maliyet tablolarında görüleceği üzere, üretimde kapasite kullanım oranı düşmekte, sabit giderler doğrudan zarara dönüşmekte ve ticari maliyet önemli bir şekilde artmaktadır. Bu durum ise Kurum zararının artışına sebep olmaktadır.

Kurumdan, 2000-2016 Şubat sonu itibarıyla yer altından 12.363, yer üstünden 5.015 olmak üzere toplam 17.378 kişi ayrılmıştır. Bu dönemde, 2000 yılında 4.000, 2006 yılında 1.126 ve son olarak 2008 yılında 3.000 üretim işçisi alınmıştır. Bu süreçte, pano ayak üretim işçilerine destek olmak gayesiyle yer altında bu tür işleri yapacak işçi alınmamıştır.

Gelinen bu aşamada gerek mevcut yapının korunması gerekse yeni yatırımlara paralel olarak yer altında üretime destek gayesiyle bu işlerin sağlıklı ve güvenli bir şekilde yapılması gerekmektedir. Bu eksikğin bir an önce kapatılması zorunluluk arz etmektedir.

Mevcut durumda faaliyetlerin yürütülmesi ve üretimin idamesi açısından acil olarak 2.200 pano ayak üretim işçisi ile 1.000 üretime destek işçisi olmak üzere, toplam 3.200 işçiye ihtiyaç bulunmaktadır.

Redevans İşletmeciliği Sorunları: 3213 sayılı Maden Kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına ilişkin 05/06/2004 tarih ve 25483 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5177 sayılı Kanun'a ilave edilen Ek Madde-1 ile 3867 sayılı Ereğli Kömür Havzasındaki Ocakların Devletçe İşletilmesi Hakkında Kanun'la devletçe işlettirilmesi kararlaştırılan Ereğli kömür havzasındaki madencilik faaliyetleri bu kanun kapsamına alınmış ve sınırları Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenen Ereğli kömür havzasındaki taşkömürlerini işletmeye ve hukuku uhdesinde kalmak şartıyla işletirmeye Türkiye Taşkömürü Kurumu yetkili kılınmıştır. Bu düzenlemeyle, Kurumumuzun 3867 sayılı Kanun'la kazanılmış hakları güvenceye alınmıştır. Ancak, uygulamada ortaya çıkan sorunlar nedeniyle redevans işletmeciliği Kurumumuz aleyhine sonuçlar doğurmaya başlamıştır.

Şöyle ki: Kurumumuzun ruhsat alanında, hukuku kurumumuz uhdesinde kalmak kaydıyla bağımsız bir iş yeri sahibi olarak faaliyetlerini sürdürmekte olan redevans saha işletmecileriyle imzalanan sözleşmelerde, firmaların yükümlülükleri ve sorumlulukları çok açık olarak ifade edilmiş olmasına rağmen, Maden Kanunu ve Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nde maden iş yerlerindeki tüm sorumlulukların ruhsat sahibine ait olacağına ilişkin hükümler nedeniyle, önemli sonuçlar doğuracak hukuki ve idari sorunlara muhatap olunmaktadır. Bu sorunun çözülmesine ilişkin olarak, Maden Kanunu ve Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nde yapılması önerilen değişiklik taleplerimiz, değişik tarihlerdeki yazılarımızla ve en son 12/11/2013 tarih ve 111/3380 sayılı yazımızla Bakanlığımıza arz edilmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nu Ek Madde 7'de; "Maden ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmında veya tamamında üçüncü kişilerle yapmış oldukları redevans sözleşmelerinde, bu alanlarda yapılacak madencilik faaliyetlerinden doğacak İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili idari, mali ve hukuki sorumluluklar redevansçıya aittir. Ancak, bu durum ruhsat sahibinin Maden Kanunu'ndan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz." hükmünün "Maden ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahalarının bir kısmında veya tamamında üçüncü kişilerle yapmış oldukları redevans sözleşmelerinde, bu alanlarda yapılacak madencilik faaliyetlerinden doğacak tüm idari, mali ve hukuki sorumluluklar taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça redevansçıya aittir." şeklinde değiştirilmesi önem arz etmektedir. Bu şekilde, sorumluluğu doğuran olay ve işlemlerde hiçbir etkisi olmayan ruhsat sahibinin, redevansçının kusurlu ve/veya kasıtlı eylemleri nedeniyle sorumlu tutulmasının önüne geçilmiş olacaktır.

Yüksek Basıncılı Hava Patlatmalı Kazı Sistemi: Kurumumuzda, Yüksek Basıncılı Hava Patlatmalı Kazı Sistemi'yle Karadon Müessesesi ve Kozlu Müessesesinde bulunan dik ve kalın damarlardaki kömür rezervlerinden üretim yapılmaktadır. Kozlu Müessesesinin toplam rezervlerinin yüzde 48'ini, Karadon

Müessesesinin toplam rezervlerinin yüzde 18'ini dik ve kalın damarlar oluşturmaktadır. Kozlu Müessesesi üretimin yüzde 30'unu, Karadon Müessesesi ise üretimin yüzde 15'ini bu sistemle yapmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı iş müfettişlerinin 31/10/2013 tarihli teftiş raporunda "Kilimli İşletmesi 'Sulu Batı Pnömatik' diye adlandırılan ve yüksek basınçlı hava patlatmalı kazı metoduyla üretim yapılan eksi 360 sulu tabanın yerüstüne ikinci bağlantısı yoktur." değerlendirmesi yapılmış ve söz konusu alanda yapılan çalışmanın Maden İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13 ve Ek-3 Yeraltı Maden İşlerinin Yapıldığı İş Yerlerinde Uygulanacak Asgari Özel Hükümler Madde 2 "Tüm yer altı çalışmalarında çalışanların kolayca ulaşabileceği, birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yerüstü bağlantısı bulunur. Bu yollar arasında topuk 30 metreden aşağı olmaz, bu yolların ağızları aynı çatı altında bulundurulmaz." hükmüne aykırı olduğu gerekçesiyle kapatma kararı alınmıştır.

Kurumumuz, Zonguldak 1. İş Mahkemesi Hâkimliğine başvurarak davaya konu işyerinde kapatma verilen çalışma alanlarında keşif icrasıyla işin durdurulması kararının kaldırılmasını talep etmiştir. Mahkeme tarafından atanan bilirkişi raporunda, özetle;

"1) Yüksek Basınçlı Hava Patlatmalı Kazı Sistemi madencilik literatüründe yer bulmuş, dik ve yüksek eğimli damarlarda uygulanmaktadır. Belirtilen tipte damarlarda diğer yöntemlere göre iş güvenliği ve verimlilik açısından avantajları olduğu bilinmektedir

2) TTK, Yüksek Basınçlı Hava Patlatmalı Kazı Sistemi'ne yönelik detaylı bir araştırma sonucunda, uluslararası uzman kuruluşlardan destek alarak bu konuda uzmanlaşmış mühendis, teknik personel ve nezaretçiler tarafından yürütülmektedir. Uygulanan yüksek basınçlı hava patlatmalı kömür kazısı yönteminin, Zonguldak havzasında yaşanan iş kazaları göz önüne alındığında daha az riskli olduğu görülmüştür." denilmektedir.

Bilirkişi raporunun sonuç ve kanaat bölümünde; "TTK'nın davaya konu olan kapatma kararına itirazı ancak ilgili yönetmelik hükümlerinde yapılacak değişikliklerle değerlendirilebilir." denilmiştir.

Yüksek Basınçlı Hava Patlatmalı Kazı Sistemi'nin analizi ve bilirkişi raporundaki öneri doğrultusunda, uygulamanın durdurulması kararının kaldırılması ancak Maden İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerinde yapılacak değişikliklerle sağlanabilir. Yönetmelikte bulunan ve işin durdurulması kararına dayanak gösterilen yönetmelik hükümlerinin mevcut hâli:

Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği Madde 13; "Ek- 3 Yeraltı Maden İşlerinin Yapıldığı İşyerlerinde Uygulanacak Asgari Özel Hükümler 2. Tüm yer altı çalışmalarında çalışanların kolayca ulaşabileceği, birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yer üstü bağlantısı bulunur. Bu yollar arasında topuk 30 metreden aşağı olmaz, bu yolların ağızları aynı çatı altında bulundurulmaz."

"10. 7. Tali havalandırma sadece ana havalandırma akışıyla bağlantısı bulunan, ilerleme çalışmaları ve kurtarma çalışmalarının yapıldığı yerlerde uygulanır. Üretim yapılan yerlerde sadece çalışanların sağlık ve güvenliği için yeterli ek tedbirler alınması şartıyla tali havalandırma yapılabilir."

Yönetmelikte Değişiklik Önerileri:

"2. Tüm yer altı çalışmalarında çalışanların kolayca ulaşabileceği, birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yer üstü bağlantısı bulunur. Bu yollar arasında topuk 30 metreden aşağı olamaz, bu yolların ağızları aynı çatı altında bulundurulmaz. Birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yer üstü bağlantısı bulunan yer altı maden iş yerlerinde Yüksek Basınçlı Hava Patlatmalı Kazı ve Kara Tumba üretim metodu uygulanabilir."

"10.7. Tali havalandırma, sadece ana havalandırma akışıyla bağlantısı bulunan, ilerleme çalışmaları ve kurtarma çalışmalarıyla birbirinden bağımsız ve güvenli yapıda en az iki ayrı yoldan yer üstü bağlantısı bulunan yer altı maden işyerlerinde Yüksek Basınçlı Hava Patlatmalı Kazı ve Kara Tumba çalışmalarının yapıldığı yerlerde uygulanır. Üretim yapılan diğer yerlerde sadece çalışanların sağlık ve güvenliği için yeterli ek tedbirler alınması şartıyla tali havalandırma yapılabilir." şeklindedir.

Yönetmelik değişikliğine ilişkin talebimiz 27/11/2014 tarihli yazımızla Bakanlığımıza iletilmiştir. Hâlen Kozlu Müessesesinde 3 pano, Karadon Müessesesinde ise 1 pano bu sorun nedeniyle üretim yapamamaktadır. Bu durum ise Kurumumuzda üretim kaybına neden olmaktadır.

ATEX Sertifikası: TTK Alevsizdirmazlık Test İstasyonu, yerli üretim alevsizdirmaz cihazlara sertifika verilmesi amacıyla, 1973 yılında "Ulusal Test İstasyonu" olarak yetkilendirilerek kurulmuştur.

Kurumumuzda ve ülkemizde bulunan maden iş yerleri ve patlayıcı ortamlarda gümrük birliğinden önce alınan Exproof, Flameproof ve Alevsizdirmaz cihaz kullanılmaktadır. Bu teçhizat, Kurumumuzda kullanılan toplam teçhizatın yüzde 80'ini oluşturmaktadır. Bu teçhizat, Avrupa kökenli teçhizatın teknik yapısı ve uyduğu standartlar açısından ATEX sertifikalı cihazlarla aynıdır. Bu teçhizat, trafo, yol verici, kesici, ocak lokomotif gibi çok pahalı sistemler olduğu için teknik olarak ve maddi açıdan değiştirilmeleri mümkün değildir.

ATEX Yönetmeliği, 2006 yılında ülkemizde yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik çıkmadan önce madenlerde ve patlayıcı ortamlarda alevsizdirmaz cihaz özelliği taşıyan Alevsizdirmaz, Exproof, Flameproof, UL (Amerikan) sertifikalı cihazlar kullanılmaktadır. Bu ürünler genelde Alman, İngiliz, Amerikan ve Türk malı ürünlerdir. Çalışma

ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2003 yılında yayımlamış olduğu Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik Madde 11'de "30/06/2006 tarihine kadar alınmış ve hâlen kullanımda olan sertifikalı cihazlar kapsam dışı" derken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 19/09/2013 tarih ve 28770 sayılı Maden İşyerleri İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği madde 2.1.6 da "Muhtemel Patlayıcı Ortamlarda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemlerle İlgili Yönetmelik'te belirtilen I. Grup teçhizat kategorisine uygun olmalıdır." şeklindedir. Yönetmeliğin bu maddesine göre, uygulama yapıldığında, bu, tüm alevsizdirmaz özellikte teçhizatın değiştirilmesi anlamına gelmektedir. Tüm alevsizdirmaz teçhizatın değiştirilmesi ekonomik açıdan Kurumumuza ülkemize ve ülke sanayisine çok büyük maddi yük getirecektir.

Bu konudaki yönetmelik değişikliği önerimiz: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 19/09/2013 tarih ve 28770 sayılı Maden İşyerleri İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği madde 2.1.6 -ATEX yönetmeliği uygulama tarihi olan- "2006 yılından önceki sertifikalı cihazlar kapsam dışında tutulmalıdır." şeklinde değiştirilmelidir. Bu konudaki talebimiz 24/12/2014 tarih ve 597 sayılı yazımızla Bakanlığımıza iletilmiştir.

Sonuç: Türkiye Taşkömürü Kurumu, ülkemizin derin kuyu kömür madenciliği yapılan, deniz altı ocaklarında da faaliyet gösteren, tüm madenlerde kaza kurtarma ekipleri kuran ve eğiten, taşkömürü üreten tek kuruluştur.

Ülkemizin yıllık koklaşabilir taş kömürü ihtiyacı 6 milyon ton olup gelecekte bunun 7-8 milyon tonlara ulaşacağı öngörülmektedir. Ülkemizin koklaşabilir taş kömürü ihtiyacının yerli kaynaklardan sağlanmasına yönelik, kurumumuzda son on yılda önemli faaliyetler gerçekleştirilmiş olup hâlen devam etmektedir.

Kurumumuzda üretimin artırılması, işçi sayısının norm kadro seviyesinde tutulması ve üretimde emek yoğun üretimin yerine mekanizasyonun yaygınlaştırılması, tahkimat sisteminin yüz altmış sekiz yıldır uygulanan ağaç tahkimattan çelik tahkimata dönüştürülmesiyle sağlanabilecektir. Bu dönüşümle kişi başına üretim rakamlarının artırılması, verimliliğin sağlanması, maliyetlerin en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

Bu doğrultuda devam eden ve hazırlık aşamasındaki projelerin gerçekleştirilmesiyle;

1) Devreye alınan derin kuyular ve sürdürülmekte olan ana kat hazırlıklarının tamamlanmasıyla ana altyapı hazırlıkları gelecek otuz yıla hizmet verecektir.

2) Amasra Müessesinde başlatılan dik damar mekanize kazı çalışmalarının Karadon, Kozlu ve Üzülmaz müesseselerinde yaygınlaştırılması neticesinde üretimde verimlilik artacak ve ortalama maliyetler düşecektir.

3) TTK tarafından 5 milyon ton, özel sektöre 5 milyon ton olmak üzere, toplam 10 milyon ton/yıl üretim gerçekleştirilecektir.

4) 4 milyon tonun üzerinde koklaşabilir kömür üretilerek ülkemiz demir çelik sektörü ihtiyacının büyük bir kısmı havzadan karşılanabilecek ve bu sektörde dışa bağımlılık azaltılacaktır.

5) Kurumda yürütülen çalışmalar birbirini tamamlayıcı niteliktedir. Tüm bu çalışmaların tamamlanması sonucunda hazineye olan yükümüz kademeli olarak azaltılarak başabaş noktasına gelinecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Önerilerin görüşmelerine geçeceğiz.

Öncesinde, Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, 22/10/2014 tarihli Tutanaklar Dergisi'ne baktığımda, Sayın Genel Müdürün sunumundaki İş Güvenliği ve Ekonomisini Geliştirme Projesi ile redevanslı sahalar aynı sunumda yer alıyor, iki yıl sonra. Ama işin daha vahimi, işçi eksikliğinde de bire bir aynı cümleler var yani iki yıl öncesi ivedilik belirtilmiş, aciliyet belirtilmiş, ihtiyaçlar belirtilmiş ve aynı satırlar yazılmış. Şimdi, en azından bu kayıtlara geçsin ki gelecek sunumda gelirken bunu hazırlayan arkadaşlarımız en azından bunlarda bir düzenleme yapsın, kelime değiştirsin. Toplantıya kelime değişmeden gelmiş. Onu belirtmek istedim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

2012 yılında gündemde kalan bir öneri bulunmaktadır.

Öneriyi okutuyorum:

KİT Komisyonu Gündeminde Kalan Öneriler (2012 Yılı)

Öneri 1:

Türkiye taş kömürü rezervinin mümkün olan en ekonomik şartlarda üretilerek ekonomiye kazandırılması, maliyetlerin azaltılması, üretimin artırılması ve kısa vadede kurum zararlarının kabul edilebilir seviyelere çekilmesi amacıyla, önceki yıllarda başlatılan hazırlık yatırımlarında gecikmelere sebep olan sorunların çözülmesi suretiyle, mevcut yatırımların mümkün olan en kısa sürede tamamlanması; Zonguldak havzasının jeolojik özelliklerinin zorunlu sonucu olarak uygulanan ve birim iş gücü maliyeti yüksek olan emek yoğun ağırlıklı klasik üretim yönteminin, imkânlar elverdiği ölçüde zaman içinde azaltılması, üretim faaliyetlerinde otomasyon ve mekanizasyon uygulamalarına geçilebilmesi için araştırma geliştirme çalışmalarına ağırlık verilmesi; yönetimde etkinlik ve iş disiplininin geliştirilmesi, iş gücü ve tesis verimliliklerinin yükseltilmesi, ocaklardan daha temiz kömür elde edilmesine yönelik önlemler alınması; yüklenici eliyle açılanlar da dâhil, pek çok galeride yeterli sayı ve nitelikte üretime yardımcı, hazırlık, tamir tarama, elektro-mekanik, bakım onarım ve benzeri işçisi bulunmadığı için bu galerilerde zamanında ve yeterince bakım onarım ile tamir tarama yapılmadığından kesit daralması,

taban kabarması olduğu, yolların bozulduğu, ocak içi nakliyatın aksadığı, etkin bir havalandırmanın yapılamadığı; bütün bunların, öncelikle iş güvenliği olmak üzere, üretim ve iş gücü verimliliğini etkilediği görüldüğünden, üretime yardımcı işçiliklerde görülen belirgin açığın yeterli sayı ve nitelikte işçi alınarak giderilmesi; emekli olan yer altı üretim işçilerinin yerine zamanında yeni işçi alınması ve işçi sayısındaki yetersizlik nedeniyle üretimde darboğaz oluşmaması hususlarında yetkili merciler nezdindeki girişimlerin sürdürülmesi önerilir.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

Yazılı olarak sunmuş olduğunuz cevabın özünü aktaracak şekilde özetleyiniz.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 1) Kurumdaki üretim düşüklüğünün en önemli nedenlerinden biri havzanın altyapısını oluşturan hazırlıkların zamanında yapılamamasıdır. Bu nedenle, 2004 yılından itibaren, yıllardır gecikmiş olan ve kurum için önem arz eden bazı ana altyapı hazırlıklarımız ihale yoluyla üçüncü şahıslara yaptırılmıştır.

Son yıllarda, Kurumun yatırım programlarında önemli yeri olan kuyu tesislerinin önemli bir kısmı tamamlanarak hizmete alınmıştır. Bu çerçevede, Karadon Müessesesinde 3 adet, Kozlu Müessesesinde 2 adet kuyu tamamlanarak hizmete alınmış ve Armutçuk Müessesesinde 1 adet kuyunun teçhizi tamamlanmıştır.

Ayrıca, Karadon Müessesesinde 1 No.lu kuyu derinleştirme amacıyla 30 Mart 2016 tarihinde yapılan ihalede teklifler alınmış, değerlendirme devam etmektedir. Armutçuk Müessesesinde de (+185/-750) kodları arasında bir yeni kuyu tesisi planlanmış, ihale hazırlıkları sürdürülmektedir.

Yaklaşık 90 milyon ton taş kömürü rezervinin üretime hazır hâle getirilmesi amacıyla toplam 33 kilometre galeri ihalesi yapılmış olup, bunun 31 kilometresi tamamlanmıştır.

Kurumda 2004 yılından itibaren devam eden ana altyapı hazırlıklarına paralel olarak kömür üretim maliyetlerini düşürmek, verimliliği artırmak ve daha emniyetli bir çalışma ortamını sağlamak amacıyla üretimde tam mekanize kazı sistemlerinin araştırması da sürdürülmüştür. Bu kapsamda, özellikle dik damarlarda uygulanan ve bugüne kadar İspanya, Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerde kendini kanıtlamış MV4 tipi teçhizatın Kurum ocaklarında denenmesi kararı alınmış ve bu ülkelerle karşılıklı teknik ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Havzanın jeolojik yapısı ve kurum altyapı tesislerine uyum sağlayabilecek taşınabilir, mukavim ve çalışanların pratik olarak kullanabileceği sistemler olduğu görüşü oluşmuştur.

Başlangıçta, Amasra Müessesesinde pilot bir kömür panosunda mekanize üretim metodunun uygulanması ve elde edilecek sonuçlara göre havza çapında yaygınlaştırılması planlanmıştır. Mekanize kazı teçhizatıyla yapılan deneme çalışmalarıyla istenilen başarı elde edilmiştir. 11 Kasım 2013 tarihinde teçhizatın geçici kabulü, 23/01/2015 tarihinde de kesin kabulü yapılmıştır. Amasra Taş Kömürü İşletmesinde pilot panoda kullanılan mekanize kazı teçhizatının klasik uzun ayak uygulamasına göre mukayesesi yapılmış ve buna göre üretimde 3 kat artış, maliyetlerde ise 5 kat düşüş sağlanmıştır. İş kazalarında çok önemli azalmalar görülmüştür.

Mekanize kazı teçhizatının kurumun diğer müesseselerindeki dik damarlarda birbirini izleyerek yaygınlaştırılması ve ayrıca düz ve az eğimli damarlarda farklı çalışmalar için araştırmalar sürdürülmektedir. Bu tür teçhizatın Karadon, Üzülmüş ve Kozlu TİM'lerinde kullanılmasına yönelik uygun damarlar mevcut olup 2014 yılı için Karadon Müessesesi Gelik İşletmesindeki dik damarlarda uygulanmak üzere teçhizatın bu defa daha kalın damarlarda denenmesi ve başarılı olunması hâlinde satın alınmasına yönelik ihale çalışmaları devam etmektedir. İhale teklifleri alınmış, 25 Mayıs 2016 tarihinde açılacaktır.

Ayrıca, teçhizatın diğer müesseselerimizden Kozlu ve Üzülmüş Müessesesinde dik damarlarda kullanılmasına yönelik de bir planlama yapılmış olup önümüzdeki kısa dönemde bu müesseselerimizde de yaygınlaştırılacaktır. Teçhizatların havza çapında yaygınlaştırılmasıyla Kurumumuzun maliyetleri içerisinde önemli paya sahip olan işçilik ve malzeme giderlerinde önemli oranda azalma sağlanacaktır.

Kurumda kömür üretim maliyetlerini düşürmek, verimliliği artırmak ve daha emniyetli bir çalışma ortamını sağlamak amacıyla, üretimde tam mekanize kazı sistemlerinin uygulanmasına yönelik araştırmalar devam etmektedir. Bu doğrultuda, 13/06/2012 tarihinde ihaleye çıkılmış, ihaleyi 6 milyon 790 bin euroyla Çek Cumhuriyeti'nden Ostroj firması kazanmıştır. Firmayla 17/08/2012 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Firma teçhizatın imalatını iki yüz takvim günü içinde tamamlamış ve 06/03/2013 tarihinde Amasra Müessesesine karo sahasına getirilmiş, 20 Mart 2013 tarihinde başlayan montaj çalışmaları, 28 Eylül 2013 tarihinde kazı performans çalışmaları termine uygun olarak tamamlanmış ve teçhizattan istenilen başarı elde edilmiştir. Teçhizatın deformasyonlara karşı dayanımı başarılı bulunmuştur. 210 günlük deneme çalışmaları 9 Kasım 2013 tarihinde tamamlanmış ve teçhizatın geçici kabulü yapılmıştır. Teçhizat, havza jeolojik yapısına uygun nitelikte, montaj ve demontajı kısa sürede yapılabilecek, istenilen ağırlıkta olup üretim hızı da yüksektir.

Projenin elde edilen fiilî sonuçlarla, randımanlarda klasik sisteme göre 4 kat artış, üretimde 3 kat artış sağlanmıştır. İş gücünden önemli miktarda tasarruf yapılmış olup klasik sistemde 1 panoda 90 işçiyle çalışılırken mekanize sistemde bu sayı 27 kişi olarak gerçekleşmiştir. Bu süre içerisinde herhangi bir iş kazası da yaşanmamıştır. Mekanize kazı teçhizatının, kurumun diğer müesseselerindeki uygun dik damarlarda yaygınlaştırılması ile düz ve az eğimli damarlarda farklı çalışmalar için fizibilite çalışmaları yürütülmektedir. Mevcut teçhizatın Karadon, Kozlu ve Üzülmüş Müesseselerinde kullanılmasına yönelik uygun damarlar ve

yaklaşık 5,5 milyon ton rezerv mevcut olup Amasra Müessesesindeki panoların bir buçuk iki yıl içinde tamamlanmasını müteakip, teçhizatın bu müesseselerimizde de kullanılması ve yaygınlaştırılması planlanmış ve buna göre bir termin planı yapılmıştır.

2014 yılı için Karadon TİM Gelik İşletmesindeki dik damarlarda uygulanmak üzere aynı tip teçhizatın bu defa daha kalın alınmasına yönelik ihale hazırlıkları sürdürülmektedir. Teçhizatın başarılı olması hâlinde bu müessesemizde de hazır hâlde bulunan 3,5 milyon ton rezerv kısa sürede üretililebilecektir. Bu tür teçhizatların kullanımıyla maliyetlerin düşürülmesi, verimliliğin artırılması hedeflenmektedir. Bu nedenle teçhizatın giderek artan verimlilikte sürdürülebilirliği amaçlanmaktadır, mekanizasyona uygun olmayan yerlerde ise geleneksel çalışmalara devam edilecektir.

Kurumda devam eden ana alt yapı hazırlıklarından tesis edilen derin kuyularla etkin bir havalandırma sağlanmıştır, çalışma alanlarına her türlü malzeme nakli, posta, taş nakli kolaylaşmıştır. İşçilerin iş yerlerine daha kısa sürede ulaşmaları sağlanarak efektif çalışma süreleri artırılmıştır. Ana kat hazırlıkları çalışmalarında en önemli kısmını oluşturan malzeme, insan ve posta nakli doğrudan kesintisiz yapılmaya başlanmıştır. Ayrıca, bu kuyuların hizmete girmesiyle birlikte daha önce desandre, dahilibür ve ara nakliye kısımlarıyla sağlanan kesintili hizmetler ortadan kaldırılarak üretim dışı işçiliklerde ve işletme maliyetlerinde iyileşme sağlanmıştır. Diğer taraftan, kat hazırlıkları kapsamında gerek yeni açılan gerekse mevcut galerilerde ana nakliye yollarının tesis edilmesi, iyileştirilmesine yönelik işler de yer almış olup bu çalışmalar da sürdürülmektedir. Ayrıca, yeni lokomotif, vagon ve benzeri makine teçhizat alımları yapılarak nakliyat altyapısının iyileştirilmesi sağlanmaktadır. Yatırım programı kapsamında üretimin idamesini sağlamak üzere iş yerlerimizde mevcut ekonomik ömrünü tamamlamış, verimliliği düşük, bakım onarım giderleri ve enerji tüketimleri yüksek olan makine ve teçhizatın yenilenmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalara paralel olarak kurumda havza koşullarına uygun teknoloji kullanma çabaları sürdürülmektedir. Bu süreçte yatırımlar içerisinde ayrılacak kaynak oranında modernizasyon ve mekanizasyon geçiş çalışmalarına devam edilmektedir. Kurumda yürütülen konsantrasyon çalışmaları kapsamında aktif üretim katsayısının 2'ye düşürülmesi ve daha verimli damarlardan üretim yapılması planlanmaktadır. Ayrıca, üretimde mekanizasyona yönelik çalışmalar sürdürülmektedir. Kurulan yeni lavvarlarla piyasanın istediği nitelikte kömürlerin elde edilmesine yönelik önemli iyileşmeler sağlanmıştır. Bu şekilde üretimin artırılması ve daha temiz kömür elde edilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Kurumun pek çok galerisinde yeterli sayı ve nitelikte üretime yardımcı, hazırlık, tamir tarama, elektro-mekanik, bakım onarım ve benzeri işçisi bulunmadığı için bu galerilerde zamanında ve yeterince bakım onarım ile tamir tarama yapılamadığından kesit daralması, taban kabarması olduğundan, yollar bozulduğundan ocak içi nakliyat aksamakta, üretim ve iş gücü verimliliği etkilenmektedir. Üretime yardımcı işçiliklerde görülen belirgin açığın giderilmesi için kurumumuz yukarıdaki öneriler doğrultusunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Bağlı ve ilgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığına muhatap 02/12/2015 tarihli ve 39580253-902/9727 sayılı yazımızla 2.200 yer altı pano ayak üretim işçisi, 300 yer altı hazırlık işçisi, 100 yer altı tarama ve söküm işçisi, 100 yer altı bakım onarım işçisi, 400 yer altı nakliyat işçisi, 100 yer altı mekanizasyon ve pres işçisi olmak üzere toplam 3.200 yer altı işçisi talebinde bulunmuş olup bu konudaki girişimlerimiz devam etmektedir. 16/12/2013 tarih ve 7441-16120 sayılı yazımızla 2.200 pano ayak üretim işçisi talep edilmiş ancak bu talebimiz Hazine Müsteşarlığına uygun görülmemiştir. Ayrıca, 20/11/2014 tarih ve 8553-14461 sayılı yazımızla Bakanlığımız kanalıyla Hazine Müsteşarlığından 2.700 pano ayak üretim işçisi talebinde bulunulmuştur. En son Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Bağlı ve ilgili Kuruluşlar Dairesi Başkanlığına muhatap 02/12/2015 tarihli ve 39580253-902/9727 sayılı yazımızla 2.200 yeraltı pano ayak üretim işçisi talebinde bulunulmuş olup bu konudaki girişimlerimiz devam etmektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, saygıdeğer katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İyi bir toplantı olmasını, iyi sonuçların çıkmasını temenni ediyorum.

Sayın Genel Müdür gerek sunum konuşmasında gerekse 2012 yılından kalan öneriye verdiği cevaplarda sürekli “gerçekleşti” ya da “yapıldı” yerine “hedeflenmektedir”, “yaygınlaştırılacaktır” gibi terimler kullanmakta ama somut bir çözüme yönelik herhangi bir bilgi sunmamaktadır. Kurum, belirlenen hedefe, amaca, özellikle ülkenin ihtiyacı olan 6-7 milyon tonluk taş kömürü ihtiyacının üretimine yönelik çalışmalarda kaplumbağa hızıyla dahi ilerleyememektedir maalesef.

Bunu neye dayanarak söylüyorum? Kurumla ilgili 2009 yılından önce yeniden yapılandırma planı hazırlanmış, bu yeniden yapılandırma planı doğrultusunda 2009 yılında 123 no.lu tedbirle Türkiye Taşkömürü Kurumunun sorunlarının 2009 Aralık sonunda tamamlanacağı belirtilmiş. Aradan bir yıl geçmiş, yine, yeniden yapılandırma planı doğrultusunda 139 no.lu tedbire istinaden, yine, sorunların 2010 yılının Haziran sonunda gerçekleştirileceği belirtilmiş. 2011'e geliyoruz; 132 no.lu tedbirle kurumun sorunlarının 2011 yılının Aralık sonunda bitirileceği belirtilmiş raporda, yine tamamlanamamış, bitirilmemiş. 2012 yılında 137 no.lu tedbirle

verilen raporda kurum tekrar süre talep etmiş ve “Biz 2012 Aralık sonunda bütün sorunlarımızı çözeceğiz.” demiş. Aradan bir yıl geçmiş; görüşmelerde kurum 149 no.lu tedbire ilişkin verdiği cevapta yeniden “Biz 2009’dan bu zamana kadar hiçbir sorunumuzu çözemedik ama 2013 yılının Aralık ayının sonunda bütün sorunlarımızı çözeceğiz.” demiş. Aradan bir yıl daha geçmiş; 306 no.lu tedbir kuruma iletildiğinde “Evet, biz şu ana kadar ne zararımızı doğrultabildik ne de sorunlarımızı çözebildik ama bize bir yıl daha süre verin. Biz 2014 Aralık sonunda bütün sorunlarımızı çözeceğiz.” demişler. Bir yıl daha geçmiş; bu sefer 331 no.lu tedbirde kurum demiş ki: “Biz 2009’dan 2015’e kadar bu sorunları çözemedik ama bu sefer kesin kararlıyız yani bu işi bitireceğiz. Bize tekrar süre verin, aralık sonunda bütün sorunlar çözülecek.” Aradan bir yıl geçmiş; 2016’ya gelmişiz ve maalesef hâlen burada biz sorunları tartışıyoruz ve kurum hâlen “Biz bu sorunları çözdük.” diyemiyor, diyor ki: “Hedeflenmektedir, yaygınlaştırılacaktır.”

Arkadaşlar, kurum yönetmek, özellikle bir kamu kurumunu yönetmek ciddiye ister. Bu konuda hassasiyet gösterilmesini istiyorum ve Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak siyasi parti ayrımı yapmaksınız TTK’nın iyileştirilmesi ve ithal kömüre ihtiyacımızın sonlandırılıp ülke ihtiyacının tamamının kendi kaynaklarımızdan kazandırılması için gereken yasal çalışma ya da mevzuat değişikliği ya da başka bir platform için üzerimize düşen neyse bunu belirtirseniz biz bunu el birliğiyle de yaparız diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli üyeler; evet, 2012’den kalan bir öneriyi, gündemde kalan bir öneriyi görüşüyoruz. Aslında bu önerinin içeriğine baktığımızda kurumu özetleyen, bütün soruların içinde toplandığı bir öneri. Şimdi, o günkü toplantıda olan bir arkadaşınız olarak Sayıştay’ı eleştirmiştim: Başka bir öneri getirmenize gerek yok, zaten bu önerinin içerisinde personel var, yatırım var, üretim var, maliyet var, her şey var demiştim ve 2012’de bu kurumu değerlendirdiğimizde iktidar partisi milletvekili arkadaşlarım olmak üzere bu kurumu ibra etmedik. Evet, sizin arkadaşlarınızdan Mehmet ağabey var o dönemden, değil mi? Birlikte bu kurumu ibra etmedik, bunu bilmeniz de fayda görüyorum. Bu madde üzerinde yapılan tartışmalar sonucunda kurumu ibra etmedik çünkü bu kurumun bu yönetim tarzıyla bir gelecek vadetmesi mümkün değil, bu kurumun bu yönetim tarzıyla bir gelecek vadetmesi, hazineye olan yükünün azalması, tekrar hedeflenen üretime geçmesi mümkün değil. Hani biraz evvel arkadaşım dedi ya: “Yapacak, edecek, yapıyoruz, ediyoruz, planlıyoruz.” Birçok örnek vereceğim ben size onlarla ilgili. Bunların hiçbirinin doğru olmadığını, 2014 yılında 2012 raporunu görüşürken de aynı şeylerin söylendiğini ama bir adım bile atılamadığını görüyoruz.

Şimdi, biraz evvel arkadaşımın 2009’dan 2016 yılına kadar Dokuzuncu Kalkınma Planı ve Onuncu Kalkınma Planı’nda bahsetmiş olduğu ve yeniden yapılanma planına uygun olarak oluşturulması istenen şeylerin sorumlu kurumları var, her birinin her yılda sorumlu kurumu var. Bu sorumlu kurumun başında Hazine Müsteşarlığı geliyor, sorumluluğu ona vermişler -Hazine Müsteşarına- sorumlu kurum orası diye çünkü muhtemelen parayı o verecek. Daha sonraki yıllarda, 2013’te Hazine Müsteşarlığının yanına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını, Kalkınma Bakanlığını... Her ne kadar Kalkınma Bakanlığı da uzman seviyesinde temsil ediliyorsa da burada, Kalkınma Bakanlığının bu konuda ne yaptığını, nasıl bir çalışma yürüttüğünü, Hazine Müsteşarlığının, Enerji Bakanlığının ne çalışmalar yürüttüğünü çok merak ediyorum. 2009’dan bu yana yeniden yapılandırma planı çerçevesindeki... O yeniden yapılandırma planı da kabul edilmemiş, tekrar kuruma gönderilmiş Bakanlık tarafından, ayrıntılarını herhâlde onlardan dinleyeceğiz. Önce arkadaşları dinlemek istiyorum, ondan sonra da ben konu hakkında görüşlerime devam edeceğim.

Önce Hazine Müsteşarlığından başlayalım; her yıl görev zararını, kurumun 700-800 milyonluk zararını Hazine Müsteşarlığı mütemadiyen ödüyor, hazine ödüyor. Bunu iyileştirmek için sorumlu kılınmalarına rağmen neler yapıyorlar? Enerji Bakanlığı ne yapıyor, Kalkınma Bakanlığı ne yapıyor? Bu cevapları bir alırsak memnun olurum, ondan sonra da devam edeceğim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Milletvekillerimizden şu an için başka söz talebi yok.

Şimdi Hazine Müsteşarlığına söz veriyorum.

Buyurun.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Efendim, 2009 yılı programından itibaren bir yeniden yapılandırma çalışması başlatıldı. Bu kapsamda ilgili kurum ve kuruluşların da katılımıyla bir komisyon oluşturuldu. Ancak, çalışmalar büyük oranda tamamlanmasına rağmen, komisyonda bir mutabakat sağlanamadığı için nihai aşamaya getirilemedi. Bu yılın, 2016 yılının programında sorumlu kuruluş olarak Enerji Bakanlığı belirlenmiş olup Enerji Bakanlığının uhdesinde şu anda çalışmalar devam etmektedir.

Bizim Hazine Müsteşarlığı olarak bu aktarılan sermaye aktarımlarının azaltılması yönünde şu anda tek aracımız personel izinleri. Malumunuz yatırım finansman kararnamesinde geçen yıl izne ayrılan personelin yüzde 75’ine kadar izin verme yetkisi Hazine Müsteşarlığında. Biz, bu kapsamda, kuruluşun genellikle iş güvenliği kapsamındaki personel taleplerinin tamamını karşılıyoruz. Diğer taraftan mekanizasyon noktasında

talep edilen personeli de -yatırım tarafı Kalkınma Bakanlığı olmakla beraber- uygun görüyoruz ancak yani Genel Müdürümüzün de ifade ettiği gibi, artık geleneksel üretim yöntemleri noktasında işçi alımıyla, geleneksel üretim işçisi –pano ayak işçisi olarak da isimlendirebiliriz- alımı ile üretim arasında ve kârlılık arasındaki bağ koptu. Bu, zaten defalarca dile getirildi. Hani bu noktada bu işçi sayısının da faktör verimliliğini artıracak şekilde azaltılması yönünde bir politika uyguluyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Siz “İşçi taleplerini azaltalım.” diyorsunuz takdir olarak ama Genel Müdürlük işçi talep ediyor üretimi artırmak için.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Efendim, biz bu işçi talepleri noktasında dediğim gibi mekanizasyon ve iş güvenliği konusunda...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İş güvenliğiyle üretim yapmaz.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Şüphesiz ama iş güvenliği en önemli, birincil...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama kaynak üretim sonuçta.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Üretimde de mekanizasyona yönelmesi konusunda kuruluşu yönlendiriyoruz. Mekanizasyon işçisi taleplerini karşılıyoruz, geleneksel üretimdeyse her verdiğimiz işçi sermaye maalesef yani yaptığımız hesaplamalarda, bize verilen...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Anlaşıldı, bu kurum için Hazineyi daha fazla dinlemeye gerek yok, Hazineden pek katkı gelmeyecek. Bir de diğer bakanlıkları dinleyelim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bir de iki yerde hiç rakam değişmemiş.

BAŞKAN – Siz tamamlayın lütfen.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ – Yani yeniden yapılandırma çalışmaları Enerji Bakanlığımız başkanlığında, sorumluluğunda devam ediyor. Oraya bizlerden geçmiş yıllarda büyük oranda bir rapor hazırlandı, oradaki bulgular çok değerli. Bunun nihayetlendirilmesi aşamasında kuruluşun personel yapısı -yani kuruluşun stratejisinin bir belirli olması gerekiyor ki ona göre de bir personel izni verilmeli- tekrar değerlendirilecektir.

Söyleyeceklerim bu kadar efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Enerji Bakanlığı temsilcisine söz vereceğim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Hazine temsilcisinin sözlerine ilave olarak... İki yıldır bizim sorumluluğumuzda. Geçen yıl Hazine, Kalkınma, kurum yetkilileri ve diğer ilgili birimlerle Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığı bir çalışma yürüttü. Şu anda da bu konu kurumun bağlı olduğu müsteşar yardımcısı tarafından yürütülüyor, en kısa zamanda sonuçlandırılacaktır. Hükümet değişikliği nedeniyle geçen yılki yapılan çalışmanın şu anda değerlendirmesi hızlı bir şekilde yapılıyor, bizzat müsteşar yardımcısı başkanlığında yürütülüyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sizin kurumdaki müsteşar yardımcısı...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Evet, Bakanlığımızda TTK'nın bağlı bulunduğu müsteşar yardımcısı yürütüyor şu an çalışmayı, gelmeden önce de tekrar teyit ettim kendisinden.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kalkınma Bakanlığından arkadaşımız buyursun.

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Sayın Vekilim, belirttiğiniz gibi, Enerji Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerimizin de belirttiği gibi konuyla alakalı çalışmalar 2009'dan beri devam ettirilmekte.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ne yapıyorsunuz yani?

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Şu an kuruluşun yeniden yapılandırılmasıyla alakalı bir rapor taslak aşamasında, hazırlandı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu raporun örnekleri var mı?

KALKINMA BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ – Şu an Enerji Bakanlığımızın koordinasyonunda yürüyor, bir taslak rapor var aslında, bir noktaya geldi teknik anlamda ama sonuçta, tabii, raporun bir tespit kısmı var, bir de öneriler kısmı var. Her iki kısımda da biz bir taslak hazırladık. Artık bundan sonra aslında bakanlıklar nezdinde bir teknik çalışma olarak bizim yapacağımız pek bir katkı kalmadı, bundan sonra bir karar verilme aşamasına geldi konu. Bununla da ilgili artık Enerji Bakanlığımızın koordinasyonunda son hâlinin verilmesini bekliyoruz raporun.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Siz de şahit oldunuz, izlediniz; ne Hazine ne Enerji Bakanlığı ne de Kalkınma Bakanlığı bu konuda bana göre bir şey yapmıyor, yapmadığına da burada şahit olduk söylemlerinden: “Yapılacak, edilecek, koordinasyon kurulu kuruldu, falan filan.” Yani bu kurum gözden çıkartılmış. Şöyle diyebilirsiniz: “Evet, zarar veren bir kurum, işçi sayısı 10 bin, burayı kapatalım, bedava verelim.” Ama bunu dersanız ben size Rize'deki ÇAYKUR'u örnek gösteririm, onu da görüşeceğiz burada. Böyle dememek lazım, bu, hepimizin, kamunun ortak malı. Buradaki

problemlerin giderilmesi lazım ama siyasi olarak -çok siyasallaştırmamaya çalışıyorum ama- bakıyorum, gözden çıkartılmış gibi duruyor. Çünkü bu kadar başarısız bir yönetimin... 9 kurumu görüştük aşağı yukarı, 5 kurum artı bugün de görüşeceklerimiz, 9 kurum. 4'ünde aşağı yukarı yönetim kurulları, genel müdürleri değişmiş; bu kurumda, inatla, bir değişikliğe, yönetim anlayışındaki bir değişikliğe sebebiyet verecek bir değişikliğe gitmemekte ısrar ediliyor. Yani benim kimseyle özel bir şeyim yok, bir kinim de yok ama görüyorum bunu. 2012'de yine sizin arkadaşlarınızı ibra etmedik.

Şimdi, tekrarlıyorum, arkadaşlar, bakın, 2012'nin tutanakları burada, Genel Müdürün sunuş konuşması da burada; harfiyen size okumayacağım tek tek. 22/10/2014'te yaptığımız değerlendirmede o dönemde 6 tane kuyunun açıldığından bahsediyor; bugün de, iki yıl sonra da 6 tane kuyunun... Bunların 1 tanesi 2004'te, 3 tanesi 2006'da, 1 tanesi 2013'te, 1 tanesi 2014'te; giriş böyle yani bana yeni bir şey söylemiyor, gelecek vadeden bir şey söylemiyor. Söylediklerine baktığımızda hemen devam ediyor altında: "Karadon TİM 1 no.lu kuyu ve tesisi ile Çatalağzı kuyusunun devre dışı bırakılması için 30 Mart 2016'da teklifler alınmış, iki yıl sonra yine yeni bir kuyu tesis edilmesi planlanmış ve hazırlıklar devam ediyor." diyor Genel Müdür yeni sunumunda. Bunu 2014'te de aynen demişsiniz, bakın, aynı yerden okuyacağım ben size arkadaşlar Karadon TİM 1 no.lu kuyuyu: "Ayrıca Karadon TİM 1 No.lu kuyu derinleştirme ve tesisi ile Çatalağzı kuyusunun devre dışı bırakılması ve Armutçuk TİM'de üretimin zorunlu olarak -bugünkü sunumdan takip edebilirsiniz bunu, ben 2014'ü okuyorum-yoğunlaşacağı ve I. ve II. Blok Dikdamar Üretim Projesi'yle birlikte yeni bir kuyunun artı 185-eksi 750 test edilmesi planlanmış olup ihale hazırlıkları sürdürülmektedir." 2002 raporunu görüşüyoruz 2014'te, bugün 2016'dayız, gündemde kalan bir öneriyi görüşüyoruz ve Genel Müdür aynı şeyleri söylüyor arkadaşlar.

Şimdi, devam ediyorum: "Ana kat hazırlıkları" diyor. Ana kat hazırlıklarının 2014'te 31 kilometresi tamamlanmış. Bugünkü sunumuna bakın -toplam 33 kilometre arkadaşlar- 2014'te de 2012 raporunun sunumunu yaparken 31 kilometresi tamamlanmış. O 90 milyon hedefledikleri üretim rezervini bunu tamamlarsa çıkartacaklarını iddia eden kurum 2012'den 2016'ya dört yıldır bir türlü bu 2 kilometreyi gidemediler, 31 kilometreyi yaptılar, 33'e tamamlayamadılar bunu ve ihale hazırlıklarını... Şöyle de baktığım zaman herhâlde bu hızla giderlerse doksan yıl sonra hazır olacak o 90 milyon ton kömür rezervi orada.

Yine, Kozlu TİM, eksi 560-eksi 630 da 2014'te tamamlanmış, o tarihten bu yana geçici kabul süresi devam ediyor. 12 milyon ton kömür rezervi var orada, üretim yok. Bugün de "geçici kabulü" diyor, 2014'te de "geçici kabul" demiş. Niye kabul edilmez, bu kömür rezervleri niye çalıştırılmaz; bunları anlatmıyor, sadece sunumda geçici kabulden bahsediyor.

Devam ediyorum; şimdi de gelelim yine bu maddeyle ilgili söylenenlere. Mekanize olarak yapılacak, yapılması öngörülüyor hem işçilik maliyetlerinin düşmesi hem üretimin artması hem verimliliğin artması anlamında. Buraya da bir tablo koymuş arkadaşlar, tabloya bakmanızı öneriyorum. 2014, 2015, 2016 ve 2023 hedefi var ya meşhur hedef, cumhuriyetimizin 100'üncü yılındaki hedefi gerçekleştirmek için mekanize çalışmalar başlamış. Çek Cumhuriyeti'nden gelen bir cihaz gerçekten de üretimin verimliliğini artırmış, işçi kapasitesini yüzde 65 düşürmüştü. Şimdi diyor ki Genel Müdür: "Bu işçi sayısını 14 bine tamamlarsanız ben 5 milyon ton üretim yaparım." Bakın, arkadaşlar, 5 milyon ton üretim yapabilmesi için bugün çalıştırdığı işçi sayısına bakın, üretimine bakın. Mekanizeyle ilgili söylemiyorum, çalıştırdığı işçi sayısı 10 bin küsur ve satılabilir üretimi 1 milyon tonun altına düşmüş, "tüvenan" dediğimiz ayıklanmadan önceki ham hâliyle de 1,6 milyon ton civarında üretimi var. Baktığınız zaman 5 milyon tona çıkabilmesi için... Yani üretimi siz 5 kat artırıyorsunuz, işçi sayısında sadece 14 bine çıkma talebi var. Yani insanın aklıyla dalga geçen, sanki bu arkadaşlarımız, buradaki bu teftişi yapan arkadaşlarımız hayatlarında bir bakkal çakkal bile yönetmemiş, istihdamın nasıl yapılması, verimliliğin nasıl yapılması, üretimin nasıl yapılması, işçilik maliyetlerinin nasıl düşürülmesi hiç akıllarına gelmemiş şimdiye kadar, böyle bir sunum yapıyorlar.

Hemen arkasından da o tabloyu söyleyeceğim. Kozlu'da 150 bin tondan başlayıp 180 bin tona çıkıyor, Karadon'da da 200 bin tondan başlayıp 2016'da bu mekanize sistemle 200 bin tona devam ediyorlar, toplam 380 bin 2023'te. 2016'da 380 bin. Üretimimiz ne kadardı şu anda? 1 milyon ton. Ne kadar üreteceğiz bu mekanize sistemle? Bu üretimin neredeyse 380 bin ton, 400 bin ton diyelim, üçte 1'inin biraz fazlası. Hedef ne? 5 milyon ton. Hedefi gerçekleştirecekler: "Yapacağız, edeceğiz. Kuyuyu açacağız. İhale sürecini başlattık, ihale süreci devam ediyor." Bu mantıkla bir kurumun yönetilmesi mümkün değil arkadaşlar, doğru değil. Biraz sonra yaptıkları, verdikleri redevansları da konuşacağız. Kurumun bir başka şirket tarafından alet, edevat, teçhizatının nasıl kullanıldığını konuşacağız. Bunları konuştuktan sonra da vicdanlarınıza bırakıyorum ben sizin. Gerçekten bu kurumun hızla elden geçirilmesi gerekiyor arkadaşlar. Kimi ne yaparsınız bilmiyorum ama bu kurumun hızla elden geçirilmesi gerekiyor. Yaklaşık ortalama 700 milyon bir zararı var bugün.

Yine, şurada bir hesap yaptım, 4 milyar lira civarında yapıyor. 700 milyonluk ortalama bugünkü rakamla alıyorum yani 2009'daki zararı değil de bugün ortalama cari yıldaki zararı 750 milyon. Baktığınız zaman, 7'yle çarptığınızda 4,9 milyar, 5 milyar yapıyor. Böyle bir zararı... Hani üretimi artıracaklar ya, işçiyi 14 bin yapmaktansa -Hazineye sesleniyorum, Bakanlığa sesleniyorum- şu mekanik tesisatın maliyeti biraz evvel verildi, o konuştuğumuz rakamların içerisinde çok küçük bir rakam tutuyor, bunu çoklaştıralım. İşçimizi de yavaş yavaş

mekanizeye geçirelim, eğitimlerini tamamlayalım, oradaki mevcut işçiyi orada kullanalım, yeni bir işçi talebi olmasın. Bakıyorum 10 bin işçi var, üretim 1 milyona düşmüş yıllar itibarıyla, 5 milyon ton ürettiyormuş arkadaşlar burası. Bakın, öyle veya böyle demiyorum, yılları söylemiyorum, “70’lerde, sizin zamanınızda da kötü.” falan değil, süreç içerisinde kurum hep kötüye gitmiş, 5 milyon tondan buraya gelmiş. Baktığınız zaman aynı işçiyle 2 milyon ton üretimlerin yapıldığı zamanlar var. Demek ki bu, istenildiğinde yapılabilir, doğru yönetildiğinde yapılabilir, bir de doğru yatırımlar yapılırsa yapılabilir.

Yine, bunun içerisinde yatırım var değil mi? Şimdi, bir yönetime başarılı diyebilmem için yatırıma ayrılan birimin, paranın, ücretin –ne dersiniz deyin adına- en azından... Başarı nedir? Yüzde 50’nin üzeri diyeyim ben. Hani bana göre başarı yüzde 100’ünün doğru kullanılmasıdır da yüzde 28-34’ler oranında yatırımın gerçekleşme oranı. Yatırımının gerçekleşme oranı bu civarda olan bir kurumun kâr etmesini, maliyetleri düşürmesini bekleyebilir misiniz? İyi yönetildi diyebilir misiniz? Nereden bakarsanız bakın, personel yönetimi, iş güvenliği yönetimi, aklınıza hangi alan geliyorsa gelsin, kurum sınıfta kalmış. Başarı diyebileceğimiz bir tek şey söylemek mümkün değil. Şey var, bakın, onu takdir etmek lazım: Türkiye’de kazalara en hızlı müdahale edebilecek ekipman ve donanımına sahip bir kurum bu ve deneyim tecrübesi var ama başka bir şey var burada. “Mum dibini ısıtmaz.” derler ya burada iş körlüğü oluşmuş. Çok deneyimliler, otuz yıllık taş kömürü işletmeciliği yapıyorlar, belki dünyada deneyim olarak karşılaştırıldığında diğer ülkelerde bulunmayacak bir deneyime sahipler ama bu kurumda iş körlüğü oluşmuş arkadaşlar. Ne ihaleleri doğru ne üretimi doğru ne yatırımı gerçekleştirmeleri doğru. Daha sonraki maddelerde tekrar konuşuruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, biliyorsunuz, “Badel harabül Basra.” diye bir deyim var yani “Basra harap olduktan sonra ne işe yarar?” diye çok kullanılan bir deyim var. Buradaki vaziyet de biraz ona benziyor. Sayıştay 2012 yılında çok önemli tespitler yapmış, tabiri caizse kurumun MR’ını çekmiş, temel sorunlarını ortaya koymuş ve öneriler getirmiş. Aradan dört yıl geçmiş, şimdi yapılanları dinliyoruz Sayın Genel Müdür ve bakanlık temsilcilerimizden, gerçekten böyle geçiştiren cevaplar verilmesine üzüldüm. Bir defa, sonuç ortada, raporda baktığınız zaman görüyorsunuz, üretim miktarı 2010’da 1 milyon 700, 2011’de 1 milyon 590, 2012’de 1 milyon 450, 2013’te 1 milyon 370, 2014’te 1 milyon 300 yani giderek üretim miktarında düşüş var ama cevapları dinliyoruz: “Planlanıyor, yok, artacak.” gibi böyle geçiştiren cevaplar. Yani dört yıldır hiçbir şey yapılmadığını ortaya koyuyor.

Bir de şunu diyeceğim: Yani personel de bir erime var ama Hazine Müsteşarlığımız geleneksel yöntemlere sıcak bakmadıklarını söylüyor. Raporda geleneksel yöntemi önermiyor. Yani ciddi de personel ihtiyacı var kurumun. Hem mekanize olması lazım hem de personel ihtiyacının giderilmesi lazım yani bu derdine bir derman olacak bir cevap verilmesi gerekir, kurumun bu anlamdaki ihtiyacının giderilmesi gerekir.

Sayın Genel Müdürün, bir de topu 2004 öncesine atması da dikkatimi çekti. İşte “Zamanında gerekli tedbirler alınmadığı için bu duruma geldi.” gibi yorumlarda bulundu. Olabilir, 2004 öncesinden de sorunlar geliyor olabilir ama yani bugün 2016 yılındayız. Demek ki o zamandan beri de hiçbir şey yapılmamış, sorunlar artarak daha da büyümüş. Durum, vaziyet bunu gösteriyor.

Yani, Sayın Başkanım, özetle şunu söyleyeceğim: İşe ciddiyetle sahip çıkılmamış benim anladığım. Öneri çok önemli, tespitler çok önemli. Taş Kömürü Kurumumuzun tekrar ülkenin ihtiyacı olan taş kömürünü üretecek seviyelere çıkabilmesi için bu çalışmaların, bu önerilerin mutlaka yapılması gerekmektedir.

Bugün Türkiye taş kömürü ihtiyacının yüzde 10’u altında bir rakamı ancak üretebiliyor. Yani yüzde 90’ın üzerinde ithalatla karşılıyoruz taş kömürünü. Benim bildiğim kadarıyla rezervde bir sıkıntımız yok, Cenab-ı Allah vermiş ama maalesef bu rezervleri üretime ve satışa dönüştürme işinde gerekli çalışmalar yapılmıyor. Mutlaka öneriler yönünde gerekli çalışmaların hızla yapılması ve bitirilmesi, bu anlamda da üretimde yine geçmişte olduğu gibi 5 milyon tonlara varacak üretimin gerçekleştirilmesi ülkemiz açısından da çok önemli diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Mit, buyurun.

MUSTAFA MİT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu toplantıya gelirken, yıllardır zarar eden bu kurumumuz nasıl kâra geçer diye hep onu düşündüm. Bu dosyaları okuduğum zaman da incelediğimizde arkadaşlarımızla beraber, bunu nasıl kâra geçirebiliriz diye onu düşündüm. Ancak Hazine Müsteşarlığı temsilcisinin, Enerji Bakanlığı temsilcisinin ve Kalkınma Bakanlığı temsilcisinin konuşmaları ile yıllardır zarar eden bir kurumun Genel Müdürünün konuşmalarını da dinleyince ben hükümetlerin bu kurumu gözden çıkardığına inandım artık. Niye? Üretim artışıyla ilgili yapılan taleplere anında bir cevap verilmemiş. Bununla beraber, Hükümetten istenen yasal değişikliklere zamanında cevap verilmemiş. Yine, aynı şekilde, yönetmelik değişiklikleriyle ilgili yapılan taleplere anında cevap verilmemiş. Bunların hepsinin anlamı: Bu kurumla ilgili belki buradaki vekil arkadaşlarımızın da, bizim de bilmediğimiz, başkalarının bildiği bu

kurumla ilgili verilmiş bir karar var, ben bunu böyle anlıyorum. Dolayısıyla, iyileştirmeyle ilgili bir sürü yaptığım hazırlıklar, talepleri de konuşmanın bir anlamı olmadığına inanıyorum. Şu anda, bu müessese, o bölgede sadece işsizliği önleyici, işsizliği dengeleyici bir görevin ötesine gitmemektedir.

Bir de tabii, değişen dünya şartlarında enerji ve değişik enerji türleri de üremeye başladı. Yani şu anda sadece kömüre bağlı değiliz, başka enerji kaynakları da var, onlar da hızla çoğalıyor, rekabet şansı da gittikçe azalıyor. Bütün bunlara rağmen iyi yönetilmeyen bir kurumun bir yerlere hazırlık yapıldığı gibi bir kanaatim var, inşallah öyle değildir diye bunları söylemek istiyorum. İnşallah düzelir diye de dua ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Mit.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ben de iş güvenliği ve iş verimliliğiyle ilgili şeyler söylemek istiyorum. 17 Mayıs 2010'da Karadon Müessesesinde 7/1/2013 günü Kozlu Müessesinde meydana gelen kazalarda insanın taşeronla ihale edildiği hazırlık galerilerinde meydana geldiği ve iki olayda da 38 işçinin yaşamını kaybettiği biliniyor. 2013'te Kozlu'da yaşanan kazada işçilerin taşeron firma çalışanları olduğu, gaz sensörlerinde erken uyarı sistemi sayesinde elektrik kesilmesiyle çıkan metan gazı ateşle buluşmadığı için büyük bir facia yaşanmadığı da biliniyor. Kozlu'da 2007, Karadon'da 2005 yılından beri galeri hazırlık işleri taşeron şirketler eliyle yapılıyor.

Sayıştay, bütün müesseselerin havalandırma sistemleri, yapılan ve yapılması gereken galeriyi hazırlama esnasında kömürü damara yaklaştığında metan gazı püskürmesi önlemesi amaçlı sondaj ve diğer konuları buradaki öneriler kısmında dile getiriyor. Bunların yapılmamasının yaratacağı sıkıntı ve sorun var. Bu anlamda, Kozlu'da yaşanan son kazada gereken yapılmadan elle kazıya devam edilmesi sonucunda ani gaz püskürmesiyle tozlaşan kömürün işçilerinin boğularak ölmesine neden olduğu da görülüyor. Özel sektöre işin devrinde daha düşük maliyet, daha kısa sürede ve daha kaliteli yapılmasını sağlamak amacıyla olsa da daha düşük ücretle sendikası işçi çalıştırılarak ve teknolojiyi geliştirmeden, yenilemeden mevcutta çalışmaların yapıldığı, bu bağlamda da iş güvenliğinin risk altında olduğu da açık. Gereken yatırımların firmalar tarafından yapılması, en ilkel şekilde düşük performansla çalıştırmadan vazgeçilmesi, galeri hazırlıklarının özel sektöre verilmesi, bu anlamda yeterli yatırım yapılmaması, özel sektörün yatırım gücünden yararlanılması gerekirken özel sektörün kurumdan yararlanması gibi ortaya çıkan sonuçlarla oluşan iş güvenliği açısından da risk var. Burada, "Öneri 1" bölümünde buna dikkat çekilmiş.

Önümüzdeki süreç içinde de benzer sıkıntıların olmaması için bu konunun önemli olduğuna vurgu yapmak istiyorum. Bu anlamda işçi alımının gerekliliğine burada değiniliyor. Biraz evvel de belirttiğim gibi, iki yıl süresince aynı kelimelerle ifade edildiğine göre, bu anlamda bir yol da alınmamış. Olası doğabilecek sorun ve sıkıntıların sorumlusu kim olacak? Bunun da kayıtlarda yer almasının gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yine, ben iş güvenliğinden devam edeyim.

Biliyorsunuz, Karadon'da iş kazası olmadan önce Sayıştay raporlarında, burada bir iş kazası olma riskinin yüksek olduğu belirtiliyordu. Aynı tespit Kozlu'da yapılmıştı, maalesef ondan sonra da Kozlu'da gerçekleşti ve orada çalışan işçilerimiz hayatlarını kaybetti. Baktığınız zaman kurumun kadrolu işçileri olmadığını görüyoruz. Bu iş kazası geçiren işlerde çalışan arkadaşların taşeron çalıştığını ve galeri açma işinin bu taşeron firmalara ihale edildiğini görüyoruz. Galeri açma işi, tabii, uzmanlık alanlarına çok girmek istemiyorum ama belki de en önemli alanlardan bir tanesi madencilikte çünkü galeri hazırlanır, galeri hazırlandıktan sonra kömür üretimi başlar. En çok da –yanılıyorsam düzeltin beni- damara yakın bir yerlerde de metan gazı patlamasının veya metan gazından dolayısıyla bir iş kazası olma olasılıklarının yüksek olduğu biliniyor. Kurum gerçekten bu konuda tecrübeli ve deneyimli; işçileriyle, altta çalışan, yer altında çalışan teknik kadrosuyla deneyimli. Ama bu iş bir inşaat firmasına verilmişti Karadon'da. Daha önce hiç tecrübesi olmayan inşaat şirketi tarafından yapılıyor ve böyle bir iş kazası... Kozlu'daki yerine baktığımız zaman da aynı sonuçla karşılaşıyoruz orada.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tecrübesi olmadan ihaleyi nasıl alıyor?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İşte bilemiyorum. Yani şimdi detayına girmiyorum.

Yani oradaki sıkıntıyı söylemeye çalışıyorum. Aslında en önemli yerde taşeron firmalardan hizmet alımı yöntemiyle bu iş yaptırılıyor. Bu işin doğru olmadığını söyledik. Hatta Kozlu'dan ve Soma'dan sonra, ben aslında KİT Komisyonunda bu Sayıştay raporlarında gördüğümüz için, bir kanun teklifi hazırlamıştım arkadaşlar. Geçen dönemden olan arkadaşlarımız hatırlar. Ve Soma kazasından sonra bu kanun teklifini Meclisin gündemine getirdim. Biliyorsunuz, komisyonlarda görüşülüyor. Görüşülmeyen kanun teklifleri, bizim verdiğimiz, kırk beş gün sonra Meclis Genel Kuruluna indirilebiliyor. Soma kazasından sonra getirmiş olduğum kanun teklifinde... O zaman taşeronla ilgili bir çalışma yoktu, Faruk Çelik de Çalışma Bakanıydı. AKP milletvekillerinin oylarıyla ve Faruk Çelik'in de "Tamam." demesiyle benim getirmiş olduğum kanun teklifinin Meclis gündemine alınması kabul

edildi. Kanun teklifi neydi? En azından taşeronluğu kaldırma anlamında madenlerden, yer altı madenciliğinden başlayalım demiştik ve asıl iş olan galeri açma işinin taşerona verilmemesi gerektiğini de ifade eden, bunu düzenleyen bir kanun teklifiydi. Gerçekten de o günkü Soma'daki o büyük kazadan sonra herkes hassasiyet gösterdi ve bu kanun teklifinin gündeme alınması kabul edildi. Ama 590 tane daha önce gündemde sıraya girmiş kanun teklifi vardı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda, benimki 591'inci sıra sayısını aldı. Şimdi, 591 ne demek? Bu asla o dönemde gelmeyecek bir sıra numarasıydı. Bir gün sonra da tekrar grup önerisiyle bunun ön sıraya alınmasını teklif ettik. O dönemde akşamki... Hatırlıyorsunuzdur geçen akşam olanları, muhalefet sıralarında çoğunluk olduğu için o dönem onu getirdiğimizde bu teklifin ön sıraya alınması kabul edildi ve ilk kez iktidar partisi orada karar yeter sayısı istedi ve Meclisi tatil etti çarşamba günü ve perşembe günü, iki gün üst üste çünkü bunu görüşmek istemedi.

Bakın, o günkü Soma'da yaşadığımız o elim kazadan sonra vicdanlarımız o kanun teklifinin kabul edilmesini belki emretti, belki kendimizi o işte sorumlu hissettik ama hemen bir hafta sonra da bu kanun teklifinin görüşülmemesi, ön sıraya alınmaması konusunda bir operasyon yaptınız ve gerçekten ön sıraya alınmadı. Şimdi, niye söyledim ben bunu? Gerçekten arkadaşlar bu asil iş aslında. Hani tanımlıyoruz ya "asil işler, yardımcı işler" diye, asil işlerde taşeron çalıştırılmaz diyoruz. Madencilikte bana göre asil işlerden bir tanesi de galeri açma işi. Ama galeri açma işinde deneyimsiz, tecrübesiz taşeronlar çalıştırıldığı için elim kazalara şahit oluyoruz ve bunları sadece kınıyoruz önce, Allah bir daha göstermesin diyoruz, inşallah olmaz diyoruz ama hemen peşinden kazaları yaşamaya devam ediyoruz. Biliyorsunuz, bu kazalarda da gerçekten sicilimiz sadece sizin döneminizde değil arkadaşlar, geçmişte de sicilimiz temiz değil, bugün de temiz değil. Onun için bunların düzeltilmesi gerekiyor.

İş güvenliği çok önemli ama Hazine Müsteşarlığının sadece iş güvenliği için eleman alımına izin vermesi üretim yapan bir tesiste, o tesisin de ihtiyacı varsa yeterince verimli çalışmasına engeldir diye düşünüyorum. Bunlara bu şekilde bir bütün içinde bakmamız gerekiyor arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BIRKAN (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bütün bu konuşmaları, Genel Müdürümüzü ve diğer milletvekili arkadaşlarımızı, Bakanlık yetkililerinin dinledikten sonra her sorunun çok kısa, kolay ama sonuçta da yanlış bir çözümü var. Yani bu bir gerçek, bu bir şeyimiz. Yani çözüm olarak baktığımız zaman, Mustafa ağabeyin dediği gibi, kapatmak, bu kurumu tümden kaldırmak, bunlar tabii ki düşünülebilir ama hepimizin bildiği gibi bu kurumlar yeni kurumlar değil. Cumhuriyeti aşan, tarihsel arka planları olan; ekonomik, sosyal, millî anlamda devletimize farklı katkıları olan kurumlar. Yani, böyle bir çırpıda gözden çıkarılabilecek kurumlar değil, bir şehrin sadece var oluşuna neden olan kurumlar. Ve bu sorunlar da bir günde olan sorunlar değil ya da bir iktidar döneminde olan sorunlar değil. Şimdi, bu kuruma, kurumun idarecilerinin sağ ayağına bir ağırlık, sol ayağına, eline koluna ağırlıklar, her kazadan sonra eleştiriler... Ve dünyanın gelmiş olduğu, özellikle bu kömürle ilgili... Benim daha önce tesadüfen araştırma imkânım oldu. Bugün dünyada çok kaliteli kömürler çok derinlere inmeden Afrika'da sağda solda ve insanlık dışı yöntemlerle, hiçbir işçi hakkı, hiçbir çevre şu bu falan gözetilmeden bizim limanlarımıza kadar geliyor. Eskiden yanan kömürler bugün artık yanmıyor yani farklı alanlarda kullanılabiliyor çünkü artık evlerde doğal gaz var. Dolayısıyla, rekabet şansı çok düşük olan bir alandan bahsediyoruz.

Tabii, bunu hep birlikte çözeceğiz çünkü bizim ülkemizin bu kömürlere, bu kurumlara ihtiyacı var. Eksikliklerimizi gidererek çözeceğiz. Şahsen ben tabii, genel politika olarak mutlaka kurumlarımız inceliyorlar yani bakanlıklar bu konuda üzerine düşeni yapacaklardır ama biz tabii, bu KİT incelemesini yaparken yıllara dayanan sorumluluğu bugünkü yöneticilere yüklemenin kolaycılık olacağını düşünüyorum. Ben daha çok şeye bakıyorum, bu yönetilen dönemde bir eksiklik var mı yani yanlış bir uygulama, harcanan para? O anlamda eleştirirken biraz daha insafli olmak gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Mit, buyurun.

MUSTAFA MİT (Ankara) – Konuşmamda kömür ocağı kapatılsın falan demedim, öyle bir talebim de yok. Ben yer altı zenginliklerimiz olarak görüyorum, ekonomiye kazandırılmasında da fayda olduğuna inanıyorum kömürün de madenin, neyse, yerin altında. Üstelik bu maden ocağımızın bulunduğu yerde de 10 binin üzerinde işçi çalıştırılıyor. Çok da ciddi bir iş yapıyor baktığınız zaman öyle. Buradaki benim söylemek istediğim, bu ocakla ilgili, 3 bakanlığın temsilcilerinin de tatmin edici cevaplar verememesi kafamızda birtakım soruları meydana getiriyor. Bu soru da: Özelleştirme yoluyla -sizin de, bizim de bilmediğimiz- birileri tarafından yeni bir hazırlık mı yapılıyor, bir özel sektöre mi devredilecek, nasıl olacak, öyle bir şey mi var diye endişemiz o. Yoksa yer altı zenginliklerimiz Türkiye'nin doğal varlıklarıdır, bunlar ekonomiye kazandırılmalıdır. Yoksa kapatılsın demedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çaturoğlu, buyurun.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli hazırun; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ben KİT Komisyonu mensubu değilim ama bir Zonguldak Milletvekili olarak buradayım çünkü Zonguldak şehri geçmişinde kömürle var olmuş bir şehir. Kömür bulunmadan önce Zonguldak diye bir şehir yok. Kömürle var olmuş, Osmanlı'nın son dönemlerinde Uzun Mehmet'in kömürü bulmasıyla Osmanlı İmparatorluğu'na büyük katkılar sağlamış, Osmanlı'dan sonra kurulan cumhuriyetin önemli bir bölümüne yine çok büyük değerler katmış bir şehir Zonguldak. Kömürle ve çelikte var olmuş. Zaten kömür olduğu için hem Karabük Demir Çelik Fabrikası hem de Ereğli Demir Çelik Fabrikası Zonguldak'a kurulmuş. Bu yönü itibarıyla Zonguldak madenciliğin, emeğin, üretimin başkenti olagelmış eskiden beri.

Tabii, vaktiyle 50 bin civarında insan buradan ekmek yemiş Türkiye Taşkömürlerinden. İlk adı "Ereğli Kömür İşletmeleri" yani önce Kandilli'de başlamış, sonra ismi "Türkiye Taşkömürü Kurumu" olmuş. İnsanlar Almanya, İsviçre vesaire gibi Avrupa kapıları açılmadan önce Zonguldak'a gelmişler madenlerde çalışmaya. Türkiye'nin 81 vilayetinden Zonguldak'a maden dolayısıyla gelmiş, yerleşmiş ya da bir dönem yaşamış, daha sonra başka illere göç etmiş nice iş adamı ve siyasetçilerle doludur. Geçmişte büyük siyasetçilerin ve iş adamlarının bir tarafı mutlaka Zonguldak'a uğramış.

Fakat bu 50 bin işçi olduğu zamanda bile, değerli arkadaşlar, önemli sorunları da içinde barındıran bir iş alanı burası. Düşünebiliyor musunuz, Türkiye taş kömürü işletmelerinde 50 bin kişi çalışıyor. Yer altında çalışanların sayısı yer üstünde çalışanlardan daha az, o günleri yaşamışız. Bankamatik memurlarının ve işçilerinin olduğu, hiç işe gitmeden lokallerde, kahvelerde taş oynayarak, kâğıt oylayarak maaş alan insanların dönemini yaşamışız. Tabii, neticede, geldiğimiz noktada... Biliyorsunuz, dünyada maden fiyatları şu anda çok düşük epey bir zamandır ve üretim teknikleri de çok değişik. Yani, bizim Zonguldak'ımızda derin kuyularda, zor ve meşakkatli yer altı madenciliği var.

Bizim 3-4 sefer madenlere girme imkânımız oldu. Gerçekten zor şartlarda orada üretim yapılıyor. Kazmanın ucunun ancak gireceği yerlerde bu üretim yapılıyor ama bugün Kolombiya'da, Brezilya'da, Rusya'nın bazı bölgelerinde, Güney Afrika'da taş kömürü işletmeleri açık madencilik şeklinde yapılıyor ve üstündeki 50-60 santim toprak kazandıktan sonra altından gayet de güzel kalorili kömür çıkıyor ve bunu bugün Türkiye limanlarına tonu 47 dolardan teklif ediyor bu ülkeler. Böyle bir ekonomik gerçekle de karşı karşıyayız.

Tabii, hâl böyle olduğu zaman, Türkiye taş kömürü işletmelerinin dünyadaki maden ve cevher fiyatları da göz önüne alındığında, bu şartlarda kâr etmesinin mümkün olmadığı da ortada. Kâr etme imkânı yok bu şartlarda. Ancak ne yapabiliriz? Üretim maliyetlerini düşürmek suretiyle, belki zararı azaltma imkânımız olabilir. Peki, bunu nasıl yapacağız? Burada yapmamız gereken şey kurumun yeniden organizasyonu, madenlerin modernizasyonu ve mekanizasyonu. Bunları sağladığımız zaman burada bir miktar verimlilik artışına bağlı olarak üretim artışı ve dolayısıyla da zararın azalması gündeme gelebilecek. Enerji Bakanlığımızın, Kalkınma Bakanlığımızın ve Hazine Müsteşarlığımızın yetkilileri burada, biz de buradayız. Biz stratejik bir şeye karar vereceğiz: Biz bu zararın ne kadarını absorbe edebiliriz, ne kadarını elimine edebiliriz, ne kadarını üstlenebiliriz? Yani bu noktada siyasi olarak stratejik karar vermemiz gerekiyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Aslında verilmiş, bakanlıklara bu görev verilmiş ama...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Bu vereceğimiz karar sürdürülebilir olur mu, olmaz mı; o noktaları irdelememiz lazım. Yani zaten fotoğraf çekilmiş, çekilen fotoğrafa göre yorum yapmaktan ziyade bu kararların verilmesi gerektiğine inanıyorum bir misafir konuşmacı olarak burada.

Tabii, bu işe bağlı olarak, yine, ayrıca, redevanslı sahaların konusu var. O konuda hem Plan Bütçe Komisyonunda hem de Genel Kurulda konuyla ilgili konuşmalar yapmıştım. Bir iyileştirme yaptık yani Meclis olarak Bakanlar Kuruluna bir yetki vermiştik, o realize oldu. Özellikle Soma yasasından sonra, Soma yasası olarak bilinen o yasalardan sonra çalışma günlerinin düşürülmesi, çalışma saatlerinin azaltılması, 2 asgari ücret, güvenlik tedbirlerinin olağanüstü artırılması noktalarından dolayı özellikle yer altı madenlerinden meydana gelen maliyet artışlarını karşılamak üzere bir iyileştirme yapıldı. O konu da önemli çünkü TTK'da bugün 8-10 bin civarında insan çalışıyor, redevanslı sahalarda da bu Soma yasası çıkmadan önce yaklaşık 4 bin civarında insan çalışıyordu. Bu zorunlu uygulamalar gündeme geldikten sonra bunların sayısı hızla bin seviyelerine kadar düştü. Şimdi, tabii, inşallah bundan sonra, arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi -onların kendi aralarında bir birliği var- süratle işçi alımına tekrar giderek bu üretimlerini tekrar artıracaklar.

Burada bizim stratejik olarak vermemiz gereken karar: Tabii ki kömür stratejik bir ürün ve biz bunu dışarıdan ithal ediyoruz büyük bir oranda. Enerji Bakanlığımızın bu konuda bir farklı çalışmasının daha olduğu da biliyoruz, yerli kömürleri kullanan santrallere belki bir teşvik düşünülüyor. Tam net olarak açıklanmadı ama öyle bir çalışmanın varlığını da biliyoruz. Bu da bir motivasyon etkisi yapacaktır diye düşünüyoruz ama bir yandan da 47 dolar/ton Türkiye limanları teslimi kömür bulabiliyorlarsa termik santral sahipleri, yerli kömürlerin maliyetleri de ortada, ne kadar bunlara meyil eder, ne kadar cazip olur; onu da düşünmek lazım diyorum.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çaturoğlu.

Sayın Yıldırım, buyurun.

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – Evet, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; alt komisyonda da konu çok derin olarak inceledik, yerinde de tespit ettik bazı hususları. Aslında buradaki şu anki genel görüşmelerde de diğer maddeleri de aslında müzakere ediyoruz gibi duruyor. Kurumdaki çalışan işçilerin emekleri gerçekten çok kıymetli, çok zor şartlarda çalışıyorlar. Buradaki arkadaşlarımızın alın terini önemsemek lazım. Kurum çok uzun zamandan beri zarar ediyor, gerçekten çok uzun zamandan beri zarar ediyor. Tabii, kurum korunması gereken bir kurum. Bunun iki temel sebebi var: Bir tanesi Zonguldak'ın sosyal hayatı ve istihdamının devam etmesi, bir diğeri de millî sebepler ve enerji politikamızla ilgili durumlar.

Ana tema, ana unsur kurumun istediği, işçi sayısının artırılması gibi bir sayı istiyor ama bunun yanında da mekanize modernizasyonla da üretimin artırıldığı gözüküyor. Şimdi, ta 1991'de, hatırlarsınız, rahmetli Özal'ın burayla ilgili tasavvurunda "Bilabedel veriyorum, 1 TL veriyorum." dediği zamanda dahi burada büyük bir sıkıntı oluşmuştu. Burayı şu anda dahi bedava vermiş olsak kimse almaz. Bunu verelim manasında söylemiyorum. Bu kurum bizim millî bir kurumumuz; mutlaka korumamız, kollamamız gerekiyor ama "Nasıl olsa zarar ediyoruz." teslimini de ben doğru bulmuyorum. Yani hem kurum yöneticilerinin hem bakanlık personelinin hem bakanlıktaki arkadaşlarımızın daha agresif, daha yaratıcı, daha her dakika zararı nasıl azaltırız mantığıyla çalışmasını ben bekliyorum. Kurumu sayfa sayfa biz alt komisyonda inceledik, bölge milletvekillerimiz de vardı, arkadaşlarımız da vardı. Şimdi ben yazı yazdım, bekliyorum, bu doğru bir şey değil. 750 milyon yıllık zarar ediyor, çok ciddi bir zarar. Bu zararın azalmasıyla ilgili bizim aslında saniyelerle yarışmamız lazım, dakikalarla yarışmamız lazım çünkü her dakika millî servetten, cebimizden gidiyor bu.

Tabii, kömür için "uyuyan güzel" diyorlar, burada çok büyük de bir rezerv var yani dünyanın en büyük rezervlerinden bizde bir tanesi. Açık ocak çalışması yapamıyoruz, kömür çok derinlerden çıkıyor, rekabet ortamımız zayıf, ithalattan daha fazla kömür temin ediyoruz gibi... Ne olursa olsun bizim kademeli olarak yıllara sari bu zarar miktarını hem Zonguldak için hem de millî durumumuz için bunları azaltmamız gerekiyor. Burada siyaset, kurum, bakanlıklar; herkes ama herkesten bir iyileştirme senaryosunu bizim gelecek dönemde görmemiz lazım. Yani bir senaryoyu mutlaka görmemiz lazım. Çünkü zarar ede ede bu, sosyal bir faciaya da, Allah vermesin, sebebiyet verebilir. Bizin bundan kurtulmamız lazım diyorum.

Ben yine de emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Yıldırım.

Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi, konuşma doğru ama bununla ilgili de bir siyasi kararın verilmesi gerekiyor. İşte 91, bugün 2016. Sürecin bu hâle gelmesinin biraz kararsızlıktan da kaynaklandığı görülüyor. Yani ne olacağını bilmeyen yönetim veya yöneticiler veya çalışanlar verimli olamazlar, bu temeldir. Her sene benzer konuşmaların dahi tekrarlanır hâle gelmesi bu işteki yaklaşımın, oradaki heyecanın bittiğini de gösteriyor. Bu bağlamda, burayla ilgili somut karar verilmeli. Bir: Kurumsal olarak burası ne kapatılabilir ne de bütün olarak özelleştirilebilir, bu olmuyor. Ama verilenler de bu işi taşıyabilecek yapıda değil. Kurumsallaşmamış müesseselere ahabap çavuş ilişkisiyle verilmiş işler var. Tümüne baktığınız zaman, raporları okuduğunuzda ne ona çapları yetiyor ne kapasiteleri yetiyor. Kurum yapsa ileride aynı sorunu daha az yaşar çünkü sonunda mahkemelik oluyor.

İşte biraz evvel Zekeriya Bey sormuştu. Kurumun ihaleye verdiği firma mühendislik eğitimi veriyor. Verdiği mühendislik eğitimini formalite olarak veriyor. Oysa kurumdaki mühendislere bu işin hem Avrupa hem Türkiye normlarında birikimi olanlarla o eğitim verilse daha yeterli seviyede eğitim de verilmiş olacak. Yani kurumun kendi iç yapısının çözüme ermesi biraz da siyasi iradeyle ilgili. Dört yıldır, raporların -aradım, bakın, hepiniz karşılaştı- yüzde 70'i aynı. Onun için burada bir siyasi iradenin de gerekliliği ortaya çıkıyor çünkü birazcık çalışma körlüğü oluşmuş: "Nasıl olsa zarar ediyor, nasıl olsa işçi alınmıyor." Şimdi, 750 bin lira zararın üstüne bir de eğer 3.500 işçi alınsa zarar kaçta çıkacak, rakamsal olarak ortada. Bu bağlamda da düşünülmesi gerektiğini ve bu anlamda gerekirse siyasi irade olarak bir karar verilmesinin de doğru olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştay Başkanlığımızın görüşünü alacağım.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şöyle arz edeyim ben de görüşlerimizi.

Şimdi, hem insanlar hem kurumlar için en tehlikeli şey belirsizlik. Sayın milletvekilleri de dile getirdiler. Yani, 1980'li yıllardan itibaren diyebiliriz, bu kurumun içinde bulunduğu ciddi belirsizlikler var. Şimdi, bu belirsizlikleri aşma konusunda tabii, ülkede oluşan yönetimlerin uyguladıkları politikaların payı var. Bölge çok zorlu bir bölge, çok iyi yönetilse dahi o bölgede madencilik yapmanın doğasından kaynaklanan sorunlar var. Yani, özellikle 1980'li yıllardan sonra kurumlarımızı değerlendirirken biz, özellikle kamu ekonomisi içindeki kurumlarımızı, ağırlıklı olarak kârlılık-zararlılık kriterleri üzerinden değerlendirmeye başladık. Maalesef, bütün dünyada da bu böyle oldu. Bunun etkisinde biz de çok kalıyoruz. Oysa kamu ekonomisi içinde bazı kurumların

Ülkede uygulanan ekonomik politikaların btnlği içinde, kamu ekonomisinin gerekleri içinde kr etmemesi de gerekebilir. Yani, bütün dünyadaki kamu sektörlerini incelediğiniz zaman, bazı ülkelerde özellikle madencilik, demir yolu, deniz yolu taşımacılığı, bunlar çok ciddi ölçüde katma değer yaratırlar, ülke ekonomisinin diğer sektörlerine ucuz hizmet sunarlar ve zarar ederler. Ama zarar eden kuruluşlar da çok iyi yönetilebilir. Bunu, ülkenin siyasetini, ekonomik ve sosyal politikalarını belirleyen siyasi karar organları, siyasi yapılar belirler. şimdi, bizim kurum yöneticilerimizin kusurları olabilir ama bu bölgede yaşanan sorunlar ağırlıklı olarak bölgenin coğrafi yapısından kaynaklanan, jeolojik yapısından çok zahmetli, hâlâ burada emek yoğun ağırlıklı kazmayla kömür kazılıp çıkarılmaktadır. Ha, 1980'li yıllarda 3 milyon, 4 milyon, 5 milyon ton kömür üretimini görmüştür havza ama 50 bin işçiyle. 1980'li yıllardan bu yana kurumda çalışan işçi sayısı, yer altı çalışanları 7-8 binlere düşmüştür. O yüzden, sayın milletvekillerinin de belirttiği gibi, öncelikle -daha sonra da tartışılacak- on yıldır bu kurumun yeniden yapılandırma çalışmaları tamamlanamadı ve stratejik planı hazırlanamadı. Yani, kurum, Enerji Bakanlığı, ilgili kuruluşlar bir taslak çalışma yapıyor ama onaylanmadığı için kurum önünü göremiyor. Doğal olarak Hazine, Kalkınma, stratejik plan olmayınca yatırım hacmini tayin etmekte zorlanıyor, o yatırımları uygun... şimdi, bu yatırımlar bir de bugünden yarına sonuçlanan yatırımlar değil ki, bir kuyu amaya başladığınızda sekiz sene, on sene sürüyor. Ona göre işçi tertip edilemiyor. Yani, sayın Komisyonumuzun ilk ve öncelikle üzerinde durması gereken konu kurumun stratejik planının bir an önce yapılması yani yeniden yapılandırılacaksa bu kurum karar verilmesi; büyüyecek mi, kltlecek mi, mevcut yapısıyla mı devam edecek, buna daha üst düzeyde karar verilmesi gerekiyor. Yani, bu öneri de sayın milletvekilimizin söylediği gibi, iki yıl önce kurumun temel problemlerini tartışmak açısından gündemde tutulmasında zaten fayda var. Diğer sorunların çözümü de bunlara bağlı.

BAşKAN – Teşekkür ediyorum.

Öyle görünüyor ki öneriyle ilgili olarak çok fazla bir mesafe katetme imkânı da bulunmamış.

Bu nedenle önerinin gündemde kalmasını ben...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Genel Müdür ne diyecek, bu kadar eleştirilerimiz oldu?

BAşKAN – Yani, onu genel görüşme sırasında, sorularınızı not aldı, şimdi...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, bu konu üzerinde... Genel görüşme başka bir şey. Bu neri üzerindeki görüşlerini söyleyecek, öneriyi konuşuyoruz.

BAşKAN – şimdi, cevabını verdi zaten.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ne zaman?

Başkan, yöntem yanlış yani böyle bir yöntem yok. Bu neri üzerinde görüşeceğiz.

BAşKAN – Hayır, hayır; bu, soru-cevap işlemi de değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Değil, tamam.

BAşKAN – Onun için ben söylüyorum. Yani, söz talebinde bulunana ben her zaman söz veriyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, hayır, kabul ediyorum ama şimdi, yöntem yanlış, geçen hafta...

ERTUğRUL SOYSAL (Yozgat) – Onu en sonunda dinleyelim.

HURşIT YILDIRIM (İstanbul) – Ana konu bu ya Sayın Akar...

BAşKAN – Sayın Akar, şimdi, 2014'teki gündemdeki konular da bunlarla çok alakalı, neredeyse yani yüzde yüz olmasa da büyük oranda örtüşüyor, tekrar olmaması açısından...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, hayır, orada da söyleyebilir, burada söylediğini orada söylemez. şunu söylüyorum: Biz birtakım eleştiriler getirdik, birtakım şeyler söyledik. Genel Müdür de bu gündem maddesiyle ilgili belki elindeki veri ve bilgilerle bizim söylediğimizin yanlış olduğunu, doğru olmadığını burada ifade edecek.

BAşKAN – Elbette, elbette, yani...

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Zaten son bölümde bir değerlendirme yapacak.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, böyle bir yöntem yok.

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Aslında sizin söylediğiniz gibi bir yöntem.

BAşKAN – Hayır, yani yöntemi kendimiz belirleriz Sayın Akar, kimseye bir şey konuşturmamamız veya bir bilgi sakladığımız yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, onu iddia etmiyorum yani siz konuşturmuyorsunuz demiyorum. Burada 7-8 arkadaşımız söz aldı, bir değerlendirme yaptı bu madde üzerinde, yatırımlar konusunda bir değerlendirme yaptı; Sayın Genel Müdür diyebilir ki: "Haydar Akar, yanlış söylüyorsun bu yatırımlar konusunda, yatırımlar konusu şu, bugün geldiğimiz nokta bu, orayı düzeltmesi gerekiyor." Bir başka arkadaşım farklı şeyler söyledi, Zonguldak milletvekili arkadaşım önerilerde bulundu, "Biz bunu şöyle yapıyoruz." diyebilir.

BAşKAN – Peki, tamam, dinleyelim Sayın Genel Mdrmz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Her madde hakkında Genel Müdür burada söyleyecek bunu.

BAşKAN – Ben son bölümde açıklama yapar diye oylamaya geçtim ama şimdi dinleyelim, peki.

Sayın Mit, buyurun.

MUSTAFA MİT (Ankara) – şimdi, bir şey ilave etmek istiyorum. Sayıştayın görüşleriyle beraber ciddi bir netice ortaya çıktı, o da şudur: Bu zarar eden kurum ve yöneticileri yıllardır bakanlıklara yazı yazmışlar "şunları,

şunları yaparsak kâr ederiz." diye ve hiçbirine cevap alamamışlar, sıkıntının kaynağı bu. Yani, Bakanlık ve Hükûmet bu kurumun taleplerine cevap verecek mi, ne zaman verecek, nasıl cevap verecek? Yani, buradaki neticede çıkan sonuç bu. Dolayısıyla, bu taleplerin çok hızlı şekilde değerlendirilip Bakanlık tarafından yerine getirilmesi lazım. Tabii, Sayın Genel Müdürün ve yanındaki heyetin de hep zarar eden bir kurumun Genel Müdürü olarak orada oturmaktan hoşlandığını da zannetmiyorum. Dolayısıyla, bu noktadan bakarsak daha doğru bir yere doğru gitmiş oluruz diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdür, buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Taşkömürü Kurumu, görüşmelerde de ifade edildiği gibi, 1848 yılından beri kömür üreten ve Türkiye'nin tek taş kömürü kaynaklarını ekonomiye kazandıran, bu konuda etkin bilgi birikimi olan bir kurum. Türkiye'de deniz altında madencilik yapan, yer altında derin kuyu madencililiğiyle üretim yapan yine tek kuruluş. Türkiye Taşkömürü Kurumu 1848 yılından bugüne emek yoğun çalışagelmıştır yani insan gücüyle üretim yapmıştır, tavan tahkimatını da, göçmemesi gereken yerleri de ağaç tahkimatla ayakta tutmuştur, tahkim etmiştir. Bu, kurumda var olan bilgi eksikliğinden kaynaklanmamaktadır, kurumda aslında -tevazu göstermeyeceğim bu konuda- Türkiye'de bulunmayan madencilik birikimi vardır. Bu, jeolojinin ve tektonizmanın bize izin vermemesinden dolayı böyle olmaktadır. Örneğin, Zonguldak dağlarında tarım yapmak isterseniz traktör kullanamazsınız, kazma, kürek ya da belle bu işi yapacaksınız, en fazla çapa makinesi kullanabilirsiniz. Biz göreve geldikten sonra emek yoğun bu işin gitmeyeceğini, bu zararın tolere edilemeyeceğini, aşağılara çekilemeyeceğini gördük; dolayısıyla arayışa girdik ve dünyanın muhtelif ülkelerinde dik damarlarda bizim jeolojimizi haiz jeolojilerde çalışan işletmeleri gezdik, gördük, ocağa girdik. Sonuç itibarıyla MV4 dediğimiz, cevaplarımda da ifade ettiğim, bir makinenin ve çelik tahkimat sisteminin, yürüyen tahkimat sisteminin bizim kurumumuz şartlarına uygun olabileceğini ve uygulama kolaylığı açısından da bunların ilk defa dik damarlarda uygulanması gerektiğini kararlaştırdık arkadaşlarımızla birlikte.

Şimdi, Sayın Başkan, yüz altmış sekiz yıldır emek yoğun çalışan bir kurumda birdenbire bir radikal dönüşüm yapmak pek mümkün değil, bunun sıkıntılarını da biz çekiyoruz. Amasra'da biz bunu başardık. Amasra'da şunu gördük: Yaptığımız üç yıllık denemeler sonunda şu anda üçüncü ayağımızı çalışıyoruz, hâlen faal olarak makinemiz çalışıyor. Kişi başı üretim 4 misli arttı, randımanlar 5 misli arttı yani 3.200 kilo olan randımanlar, kazmacı randımanları 9 bin-15.100 kilolara çıktı ve sizi en sevindiren tarafı da bizim kazalarımız genelde ocak içinde kazı esnasında meydana gelir yani kömür üretimi yapılan ayak dediğimiz alanlarda kazalarımızın yaklaşık yüzde 95'i meydana gelir. Bu uygulamada üç yıllık dönem içinde, tahkimatımız da çelik olduğu için ve insanlar bir çelik kafesin içinde çalıştığı için hiç önemli kazamız olmadı, bizim de en memnun olduğumuz uygulamanın tarafı bu açıkçası, hem üretimimiz arttı hem kazalarımız azaldı. Bunun yanında, bazı damarlarımızda da, birçok damarımızda da mekanize kazı yapamıyorsunuz, damar ya kısıyor ya atıyor, faylar dediğimiz işte jeolojik birtakım yapılar sizin mekanize kazı yapmanızı engelliyor. Burada da biz ağaç tahkimatı, tahkimat sistemini değiştirmek üzere bir yol çizdik kendimize. Yani, makineyle kazı yapılabilen alanlarda makineyle kazı yapacağız, yapılamayan alanlarda da tahkimat sistemini ağaç tahkimattan çelik tahkimata dönüştüreceğiz. Yani, önümüzdeki süreçte kurumun yapması gereken bu, bu yaygınlaştığı zaman kurum büyük ölçüde zararını azaltır ve çok emniyetli bir çalışma ortamı yakalar.

Yatırımlar konusunda sayın vekilim yüzde 33'lük bir miktar ifade ettiler. Şimdi, 2006 yılından itibaren elimde bir tablo var, fiziki gerçekleşme yüzde 89, nakit gerçekleşme yüzde 96. 2007 yüzde 101, yüzde 88; 2008 fiziki gerçekleşme 99,69; nakit gerçekleşme 101,72. Son yılda meydana çıkan bu düşük gerçekleşmenin sebebi iki ana projemizin, 1 no.lu kuyu projesinin ve mekanize kazı projesinin, birinde çok yüksek rakamlar geldi, yüzde 35 gibi yaklaşık maliyetin üstünde kuyu ihalesinde teklifler gelince biz bunu veremedik, vermedik, o yüzden ihaleyi iptal ettik; ikincisinde de yine mekanize kazıyla ilgili yaşadığımız sıkıntılar neticesinde ihaleyi iptal ettik. Gerçekleşme yıl içinde olmadığı için şeyler düşük gözüktü.

Şimdilik söyleyeceklerim bunlar Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir soru daha sorabilir miyim?

BAŞKAN – Takdir sizin.

Buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Genel Müdür, son yılda, 2015 yüzde 37 fiziki gerçekleşme, nakit gerçekleşme yüzde 33; 2014'te yüzde 47-49; 2013'te 82-71; 2012'de 25,6. Yani, çok başarılı değil gerçekleştirmeler. Buradan bir yere varmak... Bu kurum yatırım istiyor, tek kelimeyle yatırım ve iyi bir planlamayla, iyi bir çalışmayla...

BAŞKAN – Sayın Akar, özür dilerim, ses sisteminde bir sorun varmış, tutanakları almakta zorlanıyor arkadaşlar, bir on dakika ara verelim, sonra devam edelim, olur mu?
HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, peki.
BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.14

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 12.35
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 7'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.
Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, geneli üzerinde de konuşurken bazı eleştirilerimi söyleyebilirim ama şimdi Mehmet ağabeyin işi var, saat birde ayrılması gerekiyor; ben söz hakkımı Mehmet ağabeye devrediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akyürek.

MEHMET AKYÜREK (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim, Allah razı olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, taş kömürü diyoruz. Zonguldak bizim ilk göz ağrımızdır, kara sevdamız. O günleri unutmayalım yani ben hatırlıyorum, inanın 1 ton kömür almak için millet kuyruğa giriyordu. O günleri ne olur bir gözünüzün önüne getirin.

Elbette ki bugün zarar edebilir ama ben kendi önerimi söylüyorum: Satmak istesenez satamazsınız, atmak istesenez atamazsınız. Burada bizim yapacağımız tek şey... Bu bölgenin, orada yaşayan o bölgedeki insanlarımızın geçim kaynağı kömür. Buna biz destek çıkalım bu konuda, ne kadar zarar ediyorsa etsin. Bence bunun -kâr değil- zarar etmemesi için araştıralım ve -burada duayenimiz, Sayın Genel Müdürümüz yıllarını vermiş ekibiyle- bu konuda çalışalım.

Sayın Genel Müdürüm, dış ülkelerde nasıl oluyorsa bizler de o yoldan gidelim. Örnek vereyim: Almanya, bakın, bir de Güney Afrika; ikisini veriyorum. Yani, burada nasıl yapılıyor, nasıl elde ediyorlar? Gerekirse sizler veyahut da vekil arkadaşlarımızdan da gidebilir. Yani, benim amacım bu taş kömürü işletmesine sahip çıkalım.

Hepinize teşekkür ediyorum; sağ olun, var olun.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Akyürek.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Ulupınar, buyurun.

ÖZCAN ULUPINAR (Zonguldak) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Genel merkezde toplantım vardı, o yüzden biraz geciktim; kusura bakmayın.

Zonguldak şehri, taş kömürü bulunduktan sonra kurulmuş bir şehirdir. Zonguldak'ın ilçelerinin geçmişine baktığımız zaman, 3 bin yıllık, 5 bin yıllık tarihî geçmişi vardır ama Zonguldak 1924'te il olmuştur, cumhuriyetten sonra kurulan ilk ildir. Kömürle beraber oluşmuş bir şehir. Maalesef, kömürün üzerine kurulmuş bir şehir. Dolayısıyla, şehrin altından kömür aldığımız zaman şehirde tasmanlar oluşmaktadır, göçmeler oluşmaktadır. Dolayısıyla, biz kömürü şehrin altından ziyade, denizin altından almaya başladık ya da eksi 560'lardan, eksi 600'lerden çıkarmaya başladık, bu da maliyetleri artırmaktadır.

5 bin maden şehidi vardır. Bizim Zonguldak'ımızda hepimizin akrabaları orada çalışmıştır. Ya maden kazalarında şehit olmuştur ya maden hastalıklarından vefat etmiştir. Bütün babalarımız, amcalarımız, dedelerimiz orada çalışmıştır. Ben de Zonguldak Milletvekili olarak -çalışmadım ama- çalışma şartlarını biliyorum, çok zor koşullarda çalışmaktadır arkadaşlarımız.

Ve Zonguldak'ta 1,3 milyar ton kömür rezervi var. Kalori değeri yüksek, koklaşabilir özelliği olan taş kömürü bildiğim kadarıyla da başka bir yerde yok. Türkiye'nin de bu kömüre ihtiyacı var. Türkiye bu kömürün bir kısmını Zonguldak'tan karşılıyor, bir kısmını maalesef dışarıdan alıyor. En basitinden, bizim bölgemizde enerji santralleri var; Eren gibi, ELSAN gibi, Erdemir, Kardemir gibi fabrikalar. Onlar bile zaman zaman kömürü dışarıdan alıyorlar. Yerli kömürün teşvik edilmesi lazım, yerli kömürün kullanılmasının sağlanması lazım.

Biz iktidarımız döneminde zarara rağmen 5 bin işçi aldık ama yeterli değil. Benim çocukluğumda burada 60 bin çalışan vardı, şu anda 9 binlerde. Norm kadro 14 bin, benim bildiğim kadarıyla. En azından, bu norm kadro seviyesinde işçi sayımızı tutmamız lazım. Norm kadro seviyesinde tutarsak o zaman kâra, zarara bakabiliriz; mekanizasyon, modernizasyon bunlar konuşulabilir, Sayın Genel Müdürüm bunları anlattı. Dolayısıyla, bu kömürün çıkarılması, ekonomiye kazandırılması gerekmektedir. Bir istihdamdır, bir katma değerdir. Kesinlikle bu ocakların, TTK'nın kapatılması, özelleştirilmesi söz konusu olmamalıdır. Zaten zarar eden bir kuruluşu -Mehmet ağabeyin de dediği gibi- alan da çıkmaz, alıcısı olmaz.

Burada, değerli milletvekilleri, Ermenek ve Soma'daki faciadan sonra, çıkan yasayla beraber işçiye en az 2 asgari ücretin verilmesi; 37,5 saat çalışma, iki gün izin, 43 yaşında emekli etme gibi konular buradaki kurumun

zararını artırdı. Bizim Zonguldak'ımızdaki redevansçıları da batırdı bu yasa. Biz bununla ilgili bir düzenleme yaptık, biliyorsunuz. Genel Kurulda kabul gördü. Düzenlemeyle beraber, 01/01'den itibaren geçerli olmak üzere, maliyet artışlarını redevansçılar alacaklar. Bizim redevansçılarımız da -14-15 tane şirket- 4.500-5 bin civarında işçi çalıştırmaktaydı, onlar da işçilerini çıkardılar. Şimdi, tekrar bunların da alınması gündeme getirilecek.

Bu yasa... İşçimizin daha güvenli şartlarda çalışmasını istiyoruz, kesinlikle bir kardeşimizin burnu kanamasın, onun canı hiçbir şeyle karşılanamaz. Ateş düştüğü yeri yakıyor. Biz oradaki facialarda şunu gördük: Mesela, yakınıni kaybeder oradaki hemşehrimiz, babasını kaybeder mesela, madende şehit olmuştur. Cenazesinin çıkması için ocağın ağzında bekler, günlerce bekler, bekler; bazen çıkmaz. Çıktığı zaman onu alır, toprağa verir; biraz acısı azalır, diner; hemen arkasından kardeşi varsa kardeşi, çocuğu varsa çocuğu kuruma girmek için iş başvurusunda bulunur. Burada böyle bir ortam... Dolayısıyla, Ermenek ve Soma'da kaybettiğimiz şehitlerimizin yakınlarına verilen haklardan Zonguldak maden şehitlerinin yakınlarının da istifade etmesi noktasında bir çalışmamız var; bunu ben Başbakanımızla görüştüm, Bakanımızla görüştüm. Tahmin ediyorum, 780 civarında da bu şekilde iş hakkı -bence- alması gereken kardeşimiz de var. Dolayısıyla, ocaklarımızın yaşatılması lazım ve en azından 14 bin norm kadro seviyesine işçi sayısının çıkarılması gerekmektedir.

Aynı zamanda bir okuldur. Nerede bir facia olsa -Allah göstermesin- Zonguldak koşar gider. Zonguldak kömürden dolayı emeğin başkenti olarak anılır. Binlerce sivil toplum kuruluşu vardır, sendika vardır, işçilerimizin haklarının savunulması noktasında çok çeşitli faaliyetlerde bulunan kardeşlerimiz vardır. Yani, hakkını aramasını bilen bir şehirdir. Kamuya saygılı bir şehirdir, kamu idarecilerine saygılı bir şehirdir. Bugüne kadar da Türkiye ekonomisine hep katkıda bulunmuştur; mesela, Erdemir, Kardemir, demir yolları, cumhuriyetin kurulmasından bugüne kadar bütün sanayi kuruluşlarına Zonguldak destek vermiştir. Bizim atalarımız Zonguldak'ta çalıştı. Daha sonra, Almanya'da, Avrupa'nın çeşitli kentlerinde maden havzalarında çalışmak üzere göç ettiler. 1960'larda Zonguldak yurt dışına göç verdi. Bundan dolayı da yurt dışında yaşayan çok ciddi bir nüfusumuz var.

Ben burada bana da söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Zonguldak'tan gelen misafirlerimiz var, onlara da hoş geldiniz demek istiyorum. İktidar, muhalefet, TTK kurumuna destek veren bütün kardeşlerime, arkadaşlarıma saygılar sunuyorum. İnşallah TTK'nın çok yakın bir zamanda... Kâr eden bir kurum belki olmayabilir ama zararının azaltılması, üretimin artması noktasında da var gücüyle çalıştığını ben gözlemliyorum, çalışacağını biliyorum. SGK da, okullar da, hastaneler de, üniversiteler de kâr eden kurumlar değil. TTK'dan da çok kâr beklemeyelim. Bu kömürün de ekonomiye kazandırılması gerekmekte ve bu ocakların bir şekilde çalıştırılması lazım. Eğer ocaklar çalışmazsa kömürü yarın istesek de çıkaramayız. Yani, bu ocaklar, bu galeriler, işte, tüneller -oradaki yer altı terimlerini arkadaşlarımız belki bilmeyebilir- zamanla çöker, kaybolur, yok olur. Ve bugün TTK'ya yapılacak yatırımdan yarın bir fayda beklemeyelim, bunun getirisi belki birkaç sene sonra olacaktır.

Ben tekrar teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Ulupınar.

Şimdi, 2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait 6 öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

Türkiye Taşkömürü Kurumu 2013 yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 1) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek:17'de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyoruz.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

TTK Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesi 2013 yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 2) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11'de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

TTK Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesi 2013 yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 3) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11'de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

TTK Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesi 2013 yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 4) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11'de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin izlemeye kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 5:

TTK Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi 2013 yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 5) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11'de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı öneriyi okutuyorum:

Öneri 6:

TTK Üzülmüş Taşkömürü İşletme Müessesesi 2013 yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 6) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11'de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2014 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2014 yılına ait 9 öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

Kurumun 2015-2019 Stratejik Planı hazırlık çalışmalarının hızlandırılması ve 2015 Yılı Programı'nın 331 numaralı tedbirinde yer alan TTK'nın yeniden yapılandırılmasıyla ilgili eylem planı hazırlığı çalışmalarının sonuçlandırılması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 1) Kurumumuzun 2009-2014 yıllık Stratejik Planı Kurumumuzca hazırlanmış ve hazırlanan plan Kalkınma Bakanlığına sunulmuştur. Ancak plan, Kalkınma Bakanlığınca kurumumuzun yeniden yapılandırma kapsamına alınması nedeniyle onaylanmamıştır. Yeniden yapılanma çalışmalarının sonuçlanmasına göre stratejik planın hazırlanması gerektiği belirtilmiştir.

Kurumumuzun yeniden yapılandırma çalışmaları için koordinatörlük görevi Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Komisyonunca Enerji Bakanlığına verilmiştir. Enerji Bakanlığı tarafından yeniden yapılandırma çalışmalarıyla ilgili kurumumuzdan mevcut durum hakkında brifing alınmıştır. Kurumumuz, çalışmanın tamamlanmasını teminen her türlü katkıyı vermekte ve bilgi akışını sağlamaktadır.

Bununla birlikte, kurumumuz 2015-2019 yılı Stratejik Plan çalışmalarını taslak olarak yürütmüş ancak Kalkınma Bakanlığıyla yapılan şifahi görüşmelerde kurumumuzun stratejik planının yeniden yapılanma çalışmalarının sonucuna göre tamamlanması gerektiği belirtilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Kurumun yeniden yapılandırılmasıyla ilgili çalışmaların bir an önce sonuçlandırılması, stratejik planın hazırlanması kurum açısından önem arz etmektedir. Konu, Sayıştayımız tarafından izlenmektedir.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, yine, Enerji Bakanlığına bir soralım: Bu stratejik plan hakkında ne düşünüyorlar? Çünkü alt komisyon tarafından da görev yetkilendirme onlara yapılmış. Ne zaman tamamlamayı düşünüyorlar, bu konuda bilgi verilerse seviniriz. Herhâlde bu 2019’da falan veya 2023’te değildir, umarım böyle olmaz.

BAŞKAN – Enerji Bakanlığı temsilcimiz, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Efendim, bu sabahki ilave görüş olarak TTK’nın yeniden yapılandırılması konusu, ilk olarak 2008 yılında Mecliste tavsiye kararı olarak alındı ve orada TTK -burada da konuşulduğu gibi- daha az zarar eder hâle nasıl gelebilir, bu konudan yürüdü, daha sonra da hem Hazine hem Kalkınma hem de Bakanlığımızca ilettik. Şu anda, gerçekten, Bakanlığımızda müsteşar yardımcısı tarafından bizzat yürütülmekte.

Buradaki stratejik planla ilgili Kalkınma Bakanlığı “TTK Genel Müdürlüğünün bu yapılandırılması bir an önce sonuçlansın ki ona göre sizin planınızı onaylayayım.” diyor. Dolayısıyla, bizim o çalışmayı en kısa sürede tamamlayıp Kalkınma Bakanlığına ileteceğiz, onlar da bu stratejik planla ilgili onaylarını verecekler.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Bakanlığın da açıkladığı gibi ve sabahtan beri yaptığımız görüşmelerden de anlaşılacağı üzere, bu kurumu bir devlet kurumu olarak ve Zonguldak bölgesinin hem istihdamına hem de ekonomisine katkısı olan bir kurum olarak düşünmemiz, bunun kapatılması gibi şeylerin kesinlikle gündeme gelmemesi, en azından iyileştirme çalışmalarının bir an evvel başlatılarak daha verimli... İlle zarar etmeyecek diye bir şeyimiz yok, sonuçta bir kurum bu ve oradaki faaliyetleri sonucunda da bölgeye büyük katkılar sunuyor. Olması gereken bir kurum konusunda hepimiz uzlaştık yani burada farklı düşünen yok. Demek ki bundan sonra atılması gereken adım siyasi bir adım aslında. Bu görev de sizlere düşüyor. Biz de bu adımı destekleriz her şartta.

Bir an evvel bu stratejik planın bitirilip kurumun da önünü görmesi gerektiği konusunda yine hemfikiriz. Onun için de şöyle bir yöntem olabilir mi, bilmiyorum. Müsteşar yardımcısı bu konu üzerinde çalışıyor ama KİT Komisyonunun bir daveti üzerine -bir özel gündemle toplanıp- hazırlanan planın KİT Komisyonu üyelerine sunulmasını talep ediyorum. Nasıl bir plan hazırlıyorlar, ne zaman bitirecekler, bunun istihdam ayağı ne olacak, yatırım ayağı ne olacak, işte, oradaki üretim ne kadara yapılacak? Böyle bir önerim olacak. KİT Komisyonuna böyle bir sunum yapmalarını teklif ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Bakanlığımızın hazırlığı olgunlaştığında haberleşelim. Ben de çok faydalı olacağını düşünüyorum. O toplantıyı da uygun bir takvimde gerçekleştirelim.

Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci öneriyi okutuyorum.

Öneri 2:

Karadon Lavvarı ve TCDD Çatalağzı Gar Sahası arasında kullanılan kömür vagonları ile TCDD Çatalağzı Gar Sahası ve Karadon Lavvarı Sahası’nda bulunan demirbağı ve bükme atölyesinde kullanılan demir bağı vagonlarının nakil işlemleriyle ilgili olarak; Komisyon raporunda bakım onarım bedeli yaklaşık 600 bin TL olarak tespit edilen lokomotif onarmak suretiyle, kurum hizmetlerinde uzun yıllar kullanmak daha ekonomik ve rasyonel olmasına rağmen, kuruma ait 7252 kapı no.lu lokomotifin bakım ve onarım seçeneği düşünülmeden ıskat edilmesi ve 70 bin TL bedelle Ray Lojistik Demiryolu Hizmetleri Depolama Taahhüt San. ve Tic. Ltd. şirketine satılması; kurumun sahip olduğu 3 adet lokomotif bu hizmetlerde kullanma imkânı bulunmasına rağmen, piyasadan lokomotif kiralama yoluna gidilmesi, alınan hizmet için 2012 yılından beri yükleniciye yapılan yıllık toplam ödemelerin kuruma maliyetinin yüksekliği analiz edilmeden ve diğer seçenekler hiç değerlendirilmeden 25/05/2015 tarihinde yeni bir ihaleye çıkılması ve ihaleye tek katılımcı olan aynı firmadan üç yıl için lokomotif kiralınması, ilgili firmaya üç yılda toplam 2 milyon lira (KDV dahil) kira bedeli ödenmesi ve 02/06/2015 tarihinde onaylanan yeni sözleşmeyle de gelecek üç yılda asgari 1,8 milyon TL+KDV ödenmesinin taahhüt edilmesi; TCDD fiyat tarifeleri üzerinden daha düşük bedellerle ve günlük fiilî çalışma süreleri üzerinden daha uygun koşullarda lokomotif kiralınması mümkün olmasına rağmen, daha önce kuruma ait lokomotifin satıldığı aynı şirketten yüksek maliyetlerle lokomotif kiralınması; Karadon Lavvar Sahası’ndaki demirbağı ve bükme atölyesi hizmetlerinin 25/05/2015 tarihinde yapılan yeni ihalede olmaması, başka bir ifadeyle yeni ihalede iş azalışı meydana gelmesine rağmen imzalanan sözleşmede lokomotifin çalışma süresinin yine iki buçuk saat olarak garanti edilmesi ve bu suretle ilgili firmaya çalışmadığı süreler için de kira bedeli ödenmesine yol açılması konularının ilgili Bakanlıkça incelenmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Cevap 2) 16/08/2011 tarihinde, 7252 no.lu Romen lokomotifle birlikte 2 adet Plymouth marka lokomotif de iskat edilerek satışa sunulmuştur. Plymouth lokomotifler, 1983 model olan lokomotiflerin üretici firmasının kapanmış olması ve yedek parçalarının bulunmaması, lokomotiflerin faal hâlde tutulmalarını imkânsız hâle getirmiştir.

Arızalarının önemli olanları: Bandaj milleri aşırı derecede tormalanmış ve makaslardan geçerken demiryollarına zarar vermekte...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, çok ayrıntılı yazılı cevabınız var. Özetlerseniz özellikle sonuç kısmını, Komisyonumuzla sözlü olarak paylaşırsanız zaten kayıtlarda yer almakta cevabınız.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Karadon Lavvarı altında hizmet veren Plymouth lokomotifimiz 2011 tarihinde iskat olunca yerine lokomotif verilememiştir. Zira, o tarihlerde 2 adet TULOMSAŞ imalatı olan 10001 ile 10002 no.lu lokomotiflerimiz mevcut olup TCDD den kiralanan lokomotifle birlikte ancak Zonguldak'taki işler için yeterli olmaktadır. Karadon Lavvarı'nda çalıştırılmak üzere TCDD den manevra lokomotifi kiralama yoluna gidilmiş, TCDD ile manevra sahalarında kullanılan DE11000'lik, yaklaşık 50 ton ağırlığında olan ve yakıt tasarrufu olan manevra lokomotifi için 01/07/2010 ile 30/06/2011 tarihleri arasında kiralama anlaşması yapılmıştır.

Sözleşmenin bitimine yaklaşıldığı günlerde Çatalağzı Depo Müdürünün, şifahen, artık lokomotif veremeyecekleri, hem lokomotif hem de eleman sıkıntısı yaşadıkları şeklinde görüş bildirmesi üzerine, TCDD İl. Bölge Müdürlüğünden lokomotif verip veremeyeceklerini yazılı bildirmeleri talep edilmiş, 12/03/2012 tarihinde, DE11000'lik değil DE24000'lik lokomotifin kiralana bileceği şeklinde cevaplanmıştır. DE24000'lik lokomotif 115 ton ağırlığında olup yakıt harcaması ve kiralama bedeli oldukça yüksektir. Zira, çok güçlü olan bu lokomotifler TCDD'nin uzun mesafeli hatlarında kullanılmakta ve bir seferde 35-40 vagon çekebilme gücüne sahiptir. Manevra sahalarında, özellikle Karadon Lavvarı sahasında böyle güçlü bir makinaya ihtiyacımız olmadığı gibi, bir seferde 6-8 vagonu geçmeyen tren oluşturduğumuzdan, ağır tonajı itibarıyla raylarımızın kırılmasına da neden olmaktadır.

Kurumumuza ait 3 adet lokomotif hâlen faaldir ve ancak Zonguldak'ta hizmete yeterli olmaktadır. TCDD'nin uygun lokomotif veremeyeceği anlaşıldığından Karadon Müessesesinde lokomotif tahsis için yeni lokomotif temini ya da kiralama dışında seçenek bulunmamaktadır. Söz konusu iş yerinde lokomotif hizmeti 2012 yılından beri üç yıllığına İhale Kanunu'nun izin verdiği maksimum süre kiralamak suretiyle verilmektedir. 2015 yılında yapılan ihale ikinci ihaledir ve 2012 yılında da yapıldığı gibi tüm isteklilerin katılabilmesi için açık ihale usulüyle gerçekleştirilmiştir. İhaleye tek istekli olarak Raykent firmasının katılması piyasada bu işle iştigal eden firmaların az olmasından kaynaklanmaktadır. TTK, TCDD ve yüklenici firmanın karşılaştırmalı iş ve maliyet tablosundan görüleceği gibi piyasadaki hizmet satın alınmasının bedelinin kurumumuzun maliyetinden düşük olduğu görülmektedir. Yüklenici firmanın aşağıda belirtilen çalışsa da çalışmasa da harcaması gerekli masrafları bulunmaktadır.

a) Lokomotif arızalandığında teknik şartname gereği yerine lokomotif tahsis etme zorunluluğundan Ankara'dan 2 adet lokomotif getirmiştir.

b) 3 adet personeline maaş ve konut kirası vermektedir.

c) Lokomotif için yaklaşık 5.000 lt/ay motorin almaktadır.

d) İş güvenliği hizmetleri için Zonguldak'ta bir şirket ile anlaşmıştır.

e) Arıza ve bakım hâllerinde Ankara'dan eleman getirmekte ve yedek malzeme temin etmektedir.

Yatırım yapılması gereken ve sürekli gideri olan söz konusu işe teklif temin edilebilmesi için belirli bir taahhüdün verilmesi kaçınılmazdır. 2012 yılında yapılan ihalenin teknik şartnamesinin (2.3) maddesinde demir bağı ihalesi başka firmada kalıp da kamyonla nakledildiğinde bu hizmet yapılmayacaktır" denmektedir. İlk ihalede bağ demiri bükme atölyesine bağ demiri naklinin sözleşme süresi içerisinde vagonla taşınmasının sonlanabileceği öngörülerek iki buçuk saatlik çalışma taahhüdü konmuştur. 2015 yılında yapılan ikinci ihalede söz konusu çalışma süresi korunmuş ancak yer altı çalışma süresinin haftalık otuz yedi buçuk saate düşürülmesi ile haftalık çalışma günü altıdan beşe indirilerek yüzde 16,6 iş azalışı yapılmıştır. Sayıştay raporunda yüklenici firmanın taahhüt edilen çalışma süresinin daha az tutulması hâlinde de aynı saatlik bedeli teklif edeceği varsayımından hareketle iki buçuk saatten daha az çalışılan sürelerde ödenen bedel toplanarak çalışılmayan süreler için fazla bedel ödendiği belirtilmektedir. Taahhüt edilen çalışma süresinin daha az olması hâlinde teklif edilen saatlik ücretin aynı kalması mümkün değildir. Çünkü firma her durumda, çalışmasa da mevcut olan zorunlu giderlerine kâr payı ekleyerek saatlik ücreti belirleyecek, daha az çalışma süresi için daha yüksek bedel teklif edecektir. Bu durumda fazla çalışılan süreler için de teklif bedeli üzerinden ödeme yapılacağından toplam ödenen bedelin daha da artması söz konusu olabilecektir. Konu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına 30/11/2015 tarih ve 15844201-663/775 sayılı yazımızla arz edilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, çok hızlı, Sayıştay bu cevaplarla ilgili bize cevap versin, şunu söylesin: Bir, Sayıştay sorusunda diyor ki: “Niye bu lokomotifini sattınız 70.000-80.000 liraya? Bunların maliyetleri çok yüksek, çok eski cihazlar.” Kurum açıklamış, tablolar koymuş buraya. Sayıştayı tatmin etmiş mi bu olay? Denetimlerinizde o cihazın veya lokomotifin –cerin yani- çalıştığını gördünüz mü, test ettiniz mi? Kurum diyor ki: “Ben bunları çalıştıramıyorum, çok eski.” Yedek malzeme için kullanıldı diğer alan şirkette. O şirket de ihaleye girdi, “O lokomotifleri çalıştırmıyor, kendi lokomotiflerini çalıştırıyor.” diyor.

İkincisi, kurumun TCDD'den yapacağı kiralama maliyeti ve üzerine de işçilik maliyetine ayrı ayrı bakıldığında, oradan yapılan kiralamaların daha ucuz olduğunu söylüyor. Sizin tespitleriniz bu yöndeydi. Bu tespitlerinize verilen cevaplar doğru cevaplar mı? Bunu bize açıklarsanız daha rahat ederiz, ondan sonra da bakarız ne olacağına çünkü bizim bunu bir inceleme yapmadan açıklama şansımız yok.

BAŞKAN – Zaten Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alacağım.

Buyurun lütfen.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, bu konuda daha önce 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna bakanlık inceleme yetkisini veriyordu. Sayıştay Kanunu'nda bununla ilgili bir belirsizlik var. Dolayısıyla, Bakanlığımız bu konuyla ilgili takdir yetkisinin Komisyonda olduğunu belirtiyor. Takdir Komisyonun Sayıştay açısından.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Biz onu istemiyoruz. Yani, siz tespitler yapmışsınız, maliyet analizi yapmışsınız, daha ucuza mal olacağını söylemişsiniz. Bunun gerekçeleri nedir sizce? Buna bir cevap verin bize. Diyor ki: “Bu lokomotifler çok eski, bunları artık çalıştırma imkânı ortadan kalkmıştır, hem bunların parçalarını bulamıyoruz ve bunları sattık.” Siz de diyorsunuz ki: “Satan kurum tekrar ihaleyi aldı ve bizim kullanmadığımız lokomotif...” Buradan anlaşılan şu: Sanki o lokomotifler orada kullanılıyormuş gibi.

BAŞKAN – Şimdi, daha önce bu konularda konuşuyorlar biliyorsunuz yani denetim raporuna girdiğine göre demek ki kurumun vermiş olduğu cevaplar Sayıştayı tatmin etmedi ki bunu önermişler, yeniden burada tekrar tartışmaya gerek yok Sayın Akar yani eğer denetim raporuna girmişse demek ki tatmin olmamışlardır ki bu rapora girmiştir. Öyle değil mi? Çünkü çağırıyorlar, görüşüyorlar, soruyorlar, onlar bu cevabı daha önceki aşamalarda da verdiler.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O zaman şöyle bir şey sorayım: O sattıkları lokomotifleri hizmet alımı yöntemiyle tekrar kullanıyorlar mı? O tespiti yaptınız mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Milletvekili, biz Sayın Komisyon Başkanımızın söylediği gibi konuyla ilgili çalışmalar yapmışız, bundan sonrası bizim şeyimizde değil, Komisyonumuzdadır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Dur bakalım, Sayıştay olarak bizim adımıza denetim yapıyorsunuz, “Takdir takdir.” deyip duruyorsun şimdi.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – “Yeterli görmedik.” diyor Haydar Bey.

BAŞKAN – Sayın Basmacı, buyurun.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Soru şu: Yani satılan lokomotif dışında... Yalnız ben bu soruya Sayın Sayıştay Başkanının değil, raporu hazırlayan uzman arkadaşın cevap vermesini istiyorum.

BAŞKAN – Onu ben takdir ederim Sayın Basmacı.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Yok, bence öyle olmalı çünkü hazırlayan kişiden detay istiyorum.

Satılan lokomotif dışında 3 adet daha lokomotif varken niçin kiralama marifetiyle lokomotif ihalesine çıkılmış, anlayamadığımız bu. Ya da ihaleye katılan tek tedarikçi Raykent 7252 no.lu lokomotifini neden yeniden Türkiye Taşkömürüne kiralamış, soru bu. Neden ikinci ihale şartlarına göre işletmede iş azalışı olmasına rağmen, iki buçuk saat lokomotiflerin çalışmasının garanti edilmesi mantığı ne? Vergi Usul Kanunu'na göre yıllık yüzde 6,66 bir tamir sonrası kullanımı var. Bir lokomotifin ömrü en az on beş yıl. Burada öyle bir kullanım da yok. Sıkıntı nedir? Yani, niye iskartaya çıkartılmış, ne zaman kullanılmış, niye Raykente verilmiş ve geri alınmış? Ben raporu hazırlayan kişiden istiyorum bunu Sayın Başkandan değil.

BAŞKAN – Sayın Basmacı, bu konulardaki soru işaretleri Sayıştayın zihninde silinmedi ki...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Raporu onlar yazmış.

BAŞKAN – Tamam, raporda yer alıyor, onlar da diyorlar ki: “Bakanlık Teftiş Kurulu bunu incelesin.” Demek ki kafalarında ciddi soru işaretleri var yani yeniden burada Sayıştaydan...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, ben tablolara baktım, inceledim, beni cevap tatmin etmiyor örneğin. Ben bunun gündemden çıkarılmasını isteyeceğim.

BAŞKAN – İsteyebilirsiniz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama beni Sayıştayın ikna etmesi lazım, bu tabloların doğru olmadığı konusunda ikna etmesi lazım. Şimdi, Sayıştay diyor ki: “Tamam, bitti.” Böyle yapıyor Sayıştay Başkanı orada, yanındaki arkadaşlara “Konuşmayın.” diyor.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Aynen, uzmanları susturduğu için müdahale etme ihtiyacı hissettim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben ikna oldum okuduğum zaman, rakamlara baktığım zaman kurumun verdiği cevaplardan. Sayıştayın beni ikna...

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Akar, Sayıştayın iddiasını, kurumun cevabını burada takdir edecek olan, bunları bir potada eritip izleyecek miyiz, gündemden çıkaracak mıyız, gündemde mi bırakacağız, buna karar verecek olan biziz.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sayın Başkan, uzmanın konuşmasındaki sakınca ne? Bir şey söylememesi mi gerekiyor bizim bilmediğimiz?

BAŞKAN – Hayır, bir sakınca yok. Zaten denetim raporunu hazırlamış, Sayıştay konuşmuş.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Tamam, ben de oradaki bir detayı soruyorum sadece. Konuşmaması, duymamamız gereken bir şey söyleyecekler de o yüzden mi söylenecekler söylenmiyor, anlamadım ki.

BAŞKAN – Öyle bir şey mümkün mü? Biz kimi burada susturduk şimdiye kadar?

MELİKE BASMACI (Denizli) – Bence de değil, o yüzden şaşırdım zaten. Hele siz o kadar adil yönetiyorsunuz ki ben takdir ediyorum ve ben bu sorunun cevabını raporu hazırlayan arkadaştan duymak istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, bu denetim raporu hazırlanırken Sayıştay bu kurum yetkililerini çağırıp bunları sormuyor mu? Soruyor. Demek ki cevaplarından tatmin olmadılar ki denetim raporunda buna yer vermişler. Şimdi, bu tatmin olmamalarını burada bir kez daha sormanızın Komisyon çalışmalarına bir katkısı olmayacağını düşündüğüm için söylüyorum.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Hayır, biraz önceki Sayın Sayıştay Başkanının şu hareketinden ben huzursuz oldum.

BAŞKAN – Ben onu görmedim.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ben gördüm ama. Güvenmiyor musunuz görmeme?

BAŞKAN – Hayır, estağfurullah, Sayın Basmacı...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Bu, çok önemli, çok ciddi bir para var; 1,8 milyondan bahsediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Basmacı, çok özür dilerim. Öyle bir şey olur mu? Tabii ki kastettiğim o değil.

Sayın Birkan'ı da dinleyelim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, Başkanım, tekrar teşekkür ediyorum.

Ben daha önce büyükşehir belediyesinde beş yıl kadar bir hukuk danışmanlığı görevinde bulundum. Tabii, yaklaşık iştirakleriyle beraber 1 milyar dolarlık bir bütçesi vardı Bursa Büyükşehir. Her yıl Sayıştay denetimleri de gelir ve birçok konu da rapora girer ama yani bazen konular öyle spesifik ki şartlarına göre, zamanına göre, zeminine göre incelemek gerekir. Ama bu bazen kurum tarafından Sayıştaya anlatılsa da yine Sayıştayın raporlarına girer, daha sonra Sayıştayla ilgili yargılamalar, şunlar, bunlar yapılır, bazılarının zimmet çıkar, bazılarının beraat çıkar. Şimdi, burada da yani sadece rapordan bir kısmı alıp "Niye kiraya verildi?" ya da "Niye alındı?" deyip... Tamamına bakmak lazım.

Şimdi, ben burada Başkana katılıyorum yani Sayıştay denetçileri sormuşlar, cevaplarını almışlar ve sonuçta da bundan tatmin olmamışlar, bunu rapora koymuşlar. Şimdi, bundan sonra Sayıştay denetçilerinin yapabileceği bir şey yok, bizim önümüze getirmiş bunu. Ben doğru anlıyorum değil mi Başkanım?

BAŞKAN – Evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani bundan sonra Sayıştay denetçisinin bir şeyi değil yani sormuş, cevabını alamamış ya da almış ama yeterince tatmin olmadığı için -ne yapmış- raporuna koymuş bunu. Zaten tatmin olsa...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ben bu işlerin beni çok huzursuz ettiğini söylemek istiyorum, açık ve net.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Mesela ne olabilir Melike Hanım? Burada ne sorun olabilir? Sayıştay denetçisi ne yapacak yani? Kendisinin yargılama yapma hakkı yok zaten.

BAŞKAN – Sayın Basmacı, bakın, denetim...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, arkadaşlar...

BAŞKAN - Sayın Akar, özür dilerim.

Bu, denetim faaliyetlerinde de yargılamalarda da böyledir. Bir taraf bir şey söyler, karşı taraf cevabını verir, bir kez daha cevaba cevap verilir. En son, replik-düplik, hepsi hallolur ama ilanihaye, karşılıklı olarak böyle "Tekrar soralım, tekrar cevap alalım..."

Şimdi, burada, cevabını bulamadığınız ne var, ben onu anlayamıyorum yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir şeyi açıklayayım ben. Şimdi şunu söyleyeyim: Biz şimdi ne yapıyoruz? Sayıştay buraya getiriyor önerileri, biz önerilerden kurumu sorguluyoruz, kurumun cevaplarını alıyoruz, değil mi? Kurum bize açıklıyor. Belki bizim tespitlerimizin yanlış olduğunu kurumun açıklamasından sonra görüyoruz, yetmezse "Yazılı olarak verin." diyoruz, soru hâline dönüştürüyoruz.

Şimdi, Sayıştay bir tespit yapmış burada. Ben okudum, baktım. Tabloları incelediğimde ve baktığımda sanki bir sorun yok gibi gördüm. Sayıştay bir teftiş de istiyor bu konuda.

BAŞKAN – Evet.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi diyorum ki: Ben ikna olmadım. Sayıştay, beni bu teftiş konusunda bir ikna et. Bu, budur yani bu usul burada bu. Beni ikna edecek, biz yollayacağız teftişe bunu, Sayıştay istediği için

yollamıyoruz, ben ve arkadaşlarım ikna olduğumuz için yollayacağız bunu, ben de ikna olmadım diyorum bu konuda. Şimdi, kurumun... Niçin? Gerekçe ne? Bak, kurum açıklamış, maliyetlerini açıklamış. Cerin veya lokomotifin eski olduğunu, artık parçasının bulunmadığını açıklamış. Niye bu cevap tatmin etmedi Sayıştay? Bunu merak ediyorum. Beni ikna edecek ki ben bunu teftişe yollayayım. Böyle, o istedi diye teftişe yollamayacağım ben bunu.

OKTAY ÇANAK (Ordu) – O da ikna olmamış da onun için.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, niye ikna olmamış?

OKTAY ÇANAK (Ordu) – O da bilmiyor, bir belirsizlik var demek ki.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Anlamak mümkün değil.

BAŞKAN – Ben burada kifayetimüzakere talep ediyorum.

Sayın Sertel, siz de buyurun.

ATILA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, siz aslında Sayıştayın uzmanlarına, Başkanına her konuda fikir soruyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, az önce yine sordum. Her öneride düşüncelerini soruyoruz Sayıştayın.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bazen cevap Sayıştay denetçilerini de tatmin ediyor, “Kaldırılım.” diyorlar yani kurumun vermiş olduğu cevapla.

ATILA SERTEL (İzmir) – Tamam, sizin sorduğunuz sorulara arkadaşlarımız yanıt veriyor. Melike Basmacı da gayet doğal bir soru soruyor, yanıt vermesinin önüne geçiliyor. Neden acaba?

BAŞKAN – Yanıt vermesinin önüne geçmiyorum.

Tamam, buyurun tekrar.

ATILA SERTEL (İzmir) – Lütfen, cevap verin. Versin, biz de bakalım yani ikna olalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İkna olduktan sonra biz yollayalım teftişe bunu.

BAŞKAN – Buyurun.

MELİKA BASMACI (Denizli) – Ben raporu hazırlayan uzman arkadaştan rica ediyorum.

BAŞKAN – Ben grup başkanımıza söz veriyorum.

MELİKA BASMACI (Denizli) – Peki Sayın Başkan, tutanaklara girsin. Uzman arkadaşın bildiği bir şey var sanıyorum; o yüzden ondan görüş alamıyorum. Buyurun, siz istediğinizden görüş alın.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Milletvekilim, raporda anlaşılmayacak hiçbir konu yok. Sayın Komisyon Başkanımızın söylediği gibi biz de tatmin olmamışız ki bunu rapora almışız. Bundan sonrasında Enerji Bakanlığımız bu konuyla ilgili takdirin, yetkinin KİT Komisyonu Başkanlığında olduğunu söylüyor, siz de aynı şeyi söylüyorsunuz zaten. Bizim şu anda bu konuyu tekrar gündeme getirip konuyla ilgili detay vermemizin hiçbir manası yok bize göre.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bakın, sizin bu öneriniz üzerine cevap yazıyor kurum. Biz sabahtan beri kurumu acımasızca eleştiriyoruz sizin önerileriniz üzerine, cevap yazıyor, cevaplardan tatmin olmadığımız için eleştiriyoruz. Şimdi diyorum ki: “Ben bu cevaptan tatmin oldum.” ve örnek, tatmin oldum. Siz de bana niçin bunu Teftiş Kuruluna yollamak istediğinizi bir daha izah edin çünkü bu cevaba istinaden burada, raporda bir şey yok.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Milletvekilim, orada yazıyor zaten.

BAŞKAN – Bunu takdir edecek Komisyon, sayın milletvekilleridir Sayın Akar.

Önerinin oylanmasına geçiyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerinin gündemde kalması kabul edilmiştir.

3’üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Karadon Müessesesi taş kömürlerinin yıkatılması ve katı atıklarının yayılması işiyle ilgili olarak 2008 yılından itibaren tesis firmaya ait olacak şekilde çıkılan ihalelerin olumsuz sonuçlanması, son olarak 16/06/2014 tarihli ihalenin ÇED raporuyla ilgili yükümlülüğün ihale öncesi TTK tarafından gerçekleştirilmesi gerekirken ihale ve çevre mevzuatı hükümlerine açıkça aykırı şekilde yükleniciye bırakılmış olması nedeniyle ihalenin KİK tarafından iptal edilmesi sonucunda kuruma ait alternatif bir tesisin olmaması ve mevcut yükleniciden rekabetçi koşullar oluşmadan daha yüksek fiyatlı doğrudan temin yöntemiyle hizmet alınmak zorunda kalınması nedeniyle, mevzuata aykırı şartname düzenleyip yüzde 62,8 oranında daha yüksek birim fiyattan hizmet alınması konusunun Bakanlıkça incelenmesi.

BAŞKAN – Yazılı, ayrıntılı cevabınız zaten alt komisyon raporunda var. Lütfen, cevabınızı sözlü olarak özetleyiniz.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Sayın Başkan, o metne bağlı kalarak ben kısa bir cevap hazırladım, izninizle onu okumak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Kurumumuzda tüvenan kömürlerinin yıkatılması işiyle ilgili sözleşme süresinin on beş yıla çıkartılmasına ilişkin talebimiz Bakanlığımızın 5/6/2013 tarih ve 1008 sayılı

olurlarıyla kabul edilmiştir. Bunun üzerine Karadon Müessesesi tüvenan taş kömürlerinin yıkattırılması işinin on beş yıllık süreyle ihale edilebilmesi için ihale dokümanları hazırlanmış ve 16/6/2014 tarihinde yapılan beşinci ihaleye 3 firma teklif vermiş ve 2 firmanın teklifi değerlendirmeye alınmıştır. Ancak, teklifi yeterlilik kriterlerini sağlayamayan ve teklifi değerlendirmeye alınmayan Acarlar Mühendislik İnşaat Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi ihale sürecinde KİK'e şikâyetle bulunmuştur. Gerçekte bu şirket daha önce ÇED raporunu kendisi almıştır. Bu şikâyet olana kadar yapılan tüm ihalelerde kurumumuz ÇED Kanunu gereği, uygulama yönetmeliğinde açıkça belirtildiği üzere yatırımcı olmadığından ve bu firma da dâhil tüm firmalar kendisi ÇED almaktadır. Daha önce ÇED raporunu kendisi alan ve bugüne kadar yapılan Karadon ve diğer müesseselerimizdeki lavvar ihalelerine teklif verdiği ve ÇED'le ilgili herhangi bir itirazda bulunmadığı hâlde bu defa kurumumuza yaptığı şikâyet başvurusunun reddi üzerine Kamu ihale Kurumuna itirazen şikâyet başvurusunda bulunmuştur. Yapılan incelemeler sonucunda Kamu ihale Kurulu ihalenin iptaline karar vermiştir.

Kurumun açmış olduğu tüvenan kömürlerin yıkatılmasıyla ilgili tüm ihaleler için mevzuat gereği Satınalma Dairesi Başkanlığınca Kamu İhale Kurumunun web sitesine şifreyle girilerek ihale ile bilgi formu doldurulup ihale kayıt numarasının alındığı, bu ön müsaade sonucu ihale ilanına onay verildiği, teknik şartname, idari şartname ve sözleşme hükümlerinin KİK uzmanlarınca incelendiği, şartname ve sözleşmenin mevzuata aykırı hüküm içermemesi hâlinde ihaleye onay verildiği ve web sayfasında ilan edildiği, dolayısıyla yapılan kömür yıkatma ihalelerinde şartname ve sözleşmelere konulan ÇED raporu alınmasıyla ilgili hükümlerin KİK denetiminden geçtiği görülmüş ve 2014 yılına kadar ÇED raporunun ihaleyi alan firma tarafından temin edilmesiyle ilgili hükümler KİK tarafından açık olarak bilinmesine rağmen ihaleye onay verilmiştir.

Kurumumuzda yapılan ihalelerde mevzuat hükümleri birlikte incelenmekte ve şartnameler buna göre hazırlanmaktadır. Şikâyet konu olan ÇED'le ilgili mevzuat hükümleri 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin (6)'ncı fıkrasında 2872 sayılı Çevre Kanunu -çevresel etki değerlendirmesi- madde 10, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ve ekip proje tanıtım dosyası birlikte incelendiğinde, ÇED raporunun projeyi yani yatırımı gerçekleştirecek kişi olan proje sahibi tarafından alınması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Yine, Çevre Kanunu'nun 6'ncı maddesinde "Bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez." hükmünde "Proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez." denmekte, kurum lavvar tesisi yatırımı değil, lavvar tesisinden hizmet alımı işi yaptığından dolayı ÇED ile ilgili yükümlülüğün lavvar tesisi yatırımı yapan firmanın olacağı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, proje tanıtım dosyasının hazırlanmasında esas alınacak seçme eleme kriterlerine bakıldığında proje sahibinin adı projeyi yani yatırımı yapacak kişidir. Proje bedeli kurum tarafından bilinmemektedir. "Projenin özellikleri" başlığı altında proje teknolojisi ve proje alanının seçilme nedenlerini kurumumuz proje teknolojisiyle ilgili bilgileri ihale aşamasında öğrenmektedir.

Projenin iş akım şeması, kapasitesi, kapladığı alan, teknolojisi, çalışacak personel sayısı: Kurumumuz bu hususların bir kısmını -iş alım şeması, teknoloji gibi- tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında, bir kısmını ise yer tesliminden sonra -yani çalıştırılacak personel sayısı- öğrenmektedir.

Gerek kamu ihale mevzuatı ve gerekse ÇED mevzuatı birlikte değerlendirildiğinde ÇED alma yükümlülüğünün proje sahibi tarafından alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu değerlendirme doğrultusunda kurumumuz tüvenan kömürlerin hizmet alımıyla yıkattırılması ihalesine çıktığı 2005 yılından itibaren ÇED ile ilgili yükümlülük yüklenici firmaya ait olmak üzere şartnamelerimize hüküm konulmuş ve bu şekilde bu işle ilgili bugüne kadar toplam 19 adet ihale gerçekleştirilmiştir. Bu ihalelerde ihaleyi kazanan firmaya tesisi kurmadan önce ÇED raporunu alması zorunlu kılınmıştır. Öneride de belirtildiği üzere 2005 yılında itibaren yapılan tüm bu işlemlerle ilgili ihalelerde ÇED raporunu yüklenici firmalar almış ve herhangi bir sorun yaşanmamıştır. Yukarıda bahsedilen ve gerçekleştirilen ihalelere ait firmalar tarafından alınan ÇED raporları Ek-1'de yer almaktadır.

ÇED raporları incelendiğinde KİK'e şikâyetle bulunan Acarlar firmasının aynı yere ilişkin ÇED'i kendisinin aldığı görülecektir. Şikâyet konusuyla ilgili KİK tarafından yapılan incelemede bu belgeler kurumumuz tarafından KİK'e gönderilmiştir. Nitekim, önerideki hususları da içeren Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin 22/10/2014 tarih, 2385-1681 sayılı yazısı eki filanca kişiye ait 17/10/2014 tarihli dilekçe ile 24/10/2014 tarihinde Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER) ve yine, 26/11/2014 tarihinde de Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonuna yapılan aynı içerikli şikâyet dilekçelerinde de yer almış, sonucunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından incelenmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca hazırlanan inceleme raporunda "Zira Kozlu, Üzülmüş ve Karadon müesseseleri tüvenan kömür yıkatılması ihalelerine ilişkin Park Enerji ve Acarlar firmalarının çevresel etki değerlendirme belgelerini Zonguldak Valiliğinden, Amasra Müessesesi kömürlerini yıkayan Karbomet firmasının da Bartın Valiliğinden firma olarak aldığı ve ÇED belge örneklerinin de KİK'e gönderildiği, kurumun lavvar tesis ihalesine değil, kömür yıkattırma ihalesine çıktığı dikkate alındığında kanaatimce söz konusu belgelerin firmalar tarafından alınmasının da doğru olduğu, diğer yandan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde 'ÇED raporu gerekli olan işlemlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur.' hükmüne rağmen kurumun 2005 yılında çıktığı ilk kömür yıkatma ihalesinden 2014 yılında çıktığı son ihaleye kadar ÇED olumlu belgesinin

alınmasında tesis projesinin yapılmış olması, teknolojisi, işletim sistemi ve benzeri değerlerin ancak ihaleyi alan firma tarafından yapılabileceğini öngörerek şartnameye ÇED raporunun ihaleyi alan firmalar tarafından alınması yönünde hüküm koyduğu, bu çerçevede ÇED raporlarının 2005-2014 yılları arasında kömür yıkatma ihalelerini kazanan firmalar tarafından 'ÇED gerekli değildir belgesi' şeklinde alındığı, bu belgelerin örneklerinin KİK 3. İnceleme Dairesine de gönderildiği ancak bu süre zarfında KİK 3. İnceleme Dairesinin söz konusu ihaleler için ÇED raporunun kurum tarafından alınması gerektiği yönünde ikazının ya da tavsiyesinin olmadığı, kaldı ki kurumun şartnameye koyduğu hükümler doğrultusunda bugüne kadar kurulan kömür yıkama tesislerinin tamamının ÇED gerekli olmayan tesisler olduğu dikkate alındığında KİK tarafından ÇED raporunun kurum tarafından alınmaması nedeniyle ihalenin iptal edilmiş olmasının da önceki uygulamalarla çeliştiği anlaşılmıştır." görüşüne yer verilmiştir.

Gelinen bu aşamada, kurumumuz, tüvenan kömürlerin yıkattırılması ihalelerinde başlangıçtan bugüne kadar mevzuata aykırı bir ihale gerçekleştirmemiştir. Kaldı ki kurumumuz ÇED mevzuatının yanı sıra her yıl yayınlanan yatırım ve finansman kararnamesine de uymak mecburiyetindedir. Kurumumuz bu düşünce ve görüş doğrultusunda ÇED raporunun yüklenici firma tarafından alınması gerektiği kanaatine sahip olmuştur. Konuyla ilgili KİK kararı doğrultusunda kurumumuzca Çevre ve Şehircilik Bakanlığından görüş istenmiş ve alınan cevabı yazıda "Bu bağlamda, ihaleye konu faaliyet ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alması durumunda yönetmeliğin 6'ncı maddesi kapsamında işlem yapılması gerekmektedir. İhaleye konu faaliyetin ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 veya Ek-2 listesinde yer almaması durumunda yönetmelik kapsamında yapılacak herhangi bir husus bulunmamaktadır. " denmiş ve net bir cevap alınamamıştır.

Diğer taraftan, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının konuyla ilgili yapmış olduğumuz görüş alma amaçlı talep yazımıza verdiği cevabi yazılarında "Söz konusu hükümle ilgili olarak KİK ve çevre mevzuatıyla ilgili bir kanun değişikliği yapılması gerekmekte olup bu hususa ilişkin daha önce yapılan girişimlerden henüz bir sonuç alınamamıştır. Kanun değişikliğinin uzun bir süreç alacağı hususu göz önünde bulundurularak ilgi B'de kayıtlı yazımızda yer alan hususların dikkate alınması gerekmektedir." ifadesi yer almaktadır.

Dikkat edilecek olursa Bakanlığımız ÇED'le ilgili yazışmalarımızdaki görüşlerimizin yanlış olması ya da kabul görmemesinden ziyade sürecin daha fazla kesintiye uğramaması için mevcut yönetmelikler çerçevesinde sürecin işletilmesini talimatlandırmıştır. Gelinen bu aşamada, üretilen kömürün pazarlanması ve daha büyük zararlara uğramamak için kurum ÇED'i kendi alma yoluna gitmiştir. Bu doğrultuda çok önemli bir iş olan lavvar tesisi projesinin yapımından kurumumuz sorumlu tutularak -kaldı ki kurumumuz böyle bir projenin yapımını üstlenseydi öncelikle bir fizibilite raporuyla birlikte Kalkınma Bakanlığında onay alması ve akabinde proje için uluslararası ihaleye çıkarak projeyi yaptırması gerekmekte iken- gerek lavvar tesisinde yapılacak deneme çalışmalarında ve gerekse yıkama sürecinde lavvar tesisinde oluşabilecek herhangi bir sorunda sorumluluk tamamen kuruma yüklenmiştir. Kısacası lavvar tesisi projesinin kuruma ait olması büyük bir sorumluluğun kuruma verilmesi anlamındadır. Kurumumuz tüvenan kömürlerin hizmet alımı yoluyla yıkattırılması kararını aldığı 2000'li yıllarda mevzuat ve diğer tüm hususları detaylı olarak ele almıştır. Çevre mevzuatı da incelenmiş ve ihale dokümanları tüm bu hususlar irdelenerek hazırlanmıştır.

Bu ihalenin amacı kurumumuz tarafından üretilen tüvenan taş kömürlerinin istenilen nitelik ve boyutlarda ürün ve atık elde etmek amacıyla uygun proses kullanılarak yıkattırılmasını sağlamaktır. Burada önemli olan husus şartnamemizde belirtilen kriterlere uygun şekilde yıkamaya giren, yıkamadan çıkan kömür ile istenilen niteliklerde elde edilen kömür ve atıklar olmaktadır. Bu kriterleri elde edecek lavvar tesisini kurmak tamamen yükleniciye aittir. Prosesin ihale sonrasında belli olduğu ve yüklenicinin projesi ve yatırımı olan bir lavvarın ÇED'inin kurum tarafından alınmasıyla ilgili gerek kamu ihale mevzuatında ve gerekse çevre mevzuatında hiçbir hüküm bulunmamaktadır. Diğer taraftan, ilgili müessesede ikinci doğrudan temin sözleşmesi 8,95 TL/ton iken üçüncü doğrudan temin sözleşmesi 10,5 TL/ton olarak imzalanmıştır, aradaki fark yüzde 17,3'tür.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi yok.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alıyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Konu ilgili Bakanlık da ilgilendirdiğinden, uygulamanın daha sağlıklı yürütülmesi yönünden gerekli tedbirlerin alınması için konuyla ilgili Bakanlıkça incelenmesi tarafımız tarafından gerekli görülmüştür. Bu konuda ilgili Bakanlık Sayıştay Kanunu'ndaki belirsizlikten dolayı konudaki yetkinin KİT Komisyonunda olduğunu belirtmiştir.

Takdir Komisyonundur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

Türkiye Taşkömürü Kurumu 2014 yılı raporunun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN - Cevap 4) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 17' de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin oylanmasına geçiyorum.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 5:

TTK Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesi 2014 Yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN - Cevap 5) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11' de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı öneriyi okutuyorum:

Öneri 6:

TTK Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesi 2014 Yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN - Cevap 6) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11' de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci öneriyi okutuyorum:

Öneri 7:

TTK Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesi 2014 Yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

Cevap 7)

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek-11 de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 8:

TTK Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesi 2014 Yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN - Cevap 8) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11' de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu öneriyi okutuyorum:

Öneri 9:

TTK Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesi 2014 Yılı Raporu'nun ilgili bölümlerinde bulunan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN - Cevap 9) Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve Ek 11 de listelenen öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle her iki yıla ait önerilerin görüşmeleri sona ermiştir.

Başkanlık Divanımıza ulaşan bir önerge vardır, okutuyorum:

KİT Komisyonu Başkanlığına

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü'nün 2014 yılı alt komisyon raporunda yer alan 2 ve 3 no.lu öneride Sayıştay Başkanlığında talep edilen incelemelerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca yerine getirilmesinin ilgili bakanlıktan talep edilmesi hususunu arz ve teklif ederiz.

Hurşit Yıldırım

Haydar Akar

Mustafa Mit

İstanbul

Kocaeli

Ankara

BAŞKAN – Teklifi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 2014'ün 8 no.lu iç önerisinin de gündeme alınarak görüşülmesini talep ediyorum.

BAŞKAN – Öncelikle, 2014 yılının 8 no.lu iç önerisini okutuyorum:

Öneri 8:

Amasra-B Sahası redevans ihalesini kazanan ve ihale teklif mektubunda otuz altı ay hazırlık süresi teklif eden, önce on yedi ay beş gün, sonra on yedi ay yirmi bir gün ve daha sonra dokuz ay on altı gün olmak üzere toplam kırk dört ay on iki gün ek hazırlık süresi verilmesine rağmen, hazırlık işlerini tamamlayarak taahhüt ettiği üretimi gerçekleştiremeyen, önce otuz altı ay, sonra, bunun üzerine kırk ay olmak üzere toplam yetmiş altı ay ek hazırlık süresi daha verilmesine yönelik kurum aleyhine dava açan firma ile olan ilişkilerde firmanın kurum aleyhine açtığı Zonguldak 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 2013/66 esas sayılı Dava sonucuna göre işlem yapılmak üzere ihaleye katılan diğer firmalara karşı haksızlık, ihale şartlarına, şartname ve sözleşmelere aykırılık teşkil edecek, ihale tamamlandıktan sonra şartname ve sözleşmede değişiklik anlamına gelecek, rekabet şartlarına aykırı nitelik taşıyacak karar ve uygulamalardan kaçınılması,

BAŞKAN – Siz konuşacak mısınız üzerinde?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Oylama mı yapacaksınız?

BAŞKAN – Bence cevabı da alalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Cevabı versin, ondan sonra ben de arkadaşlara niçin istediğimi söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

Aslında, bu çok uygulanan bir usul değil ama yani gündeme almadan önce dinlemek, ben dinlemek istiyorum kurumu.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Amasra-B Sahası redevans ihalesini kazanan ve ihale teklif mektubunda otuz altı ay hazırlık süresi teklif eden HEMA Endüstri Anonim Şirketi firmasına on yedi ay beş gün, on yedi ay yirmi bir gün ve dokuz ay on altı gün olmak üzere toplam kırk dört ay on iki gün ek hazırlık süresi sözleşme hükümlerinden madencilik faaliyetlerini engelleyici zorunlu sebepler kapsamında oluşan mücbir sebeplerden dolayı yapılan değerlendirmeler sonucu verilmiştir. Bu süreler zarfında firmanın hazırlık işlerini tamamlayarak taahhüt ettiği üretimi gerçekleştirememesi, önce otuz altı ay, sonra bunun üzerine kırk ay olmaz üzere toplam yetmiş altı ay ek hazırlık süresi daha verilmesine yönelik kurum aleyhine dava açan firmayla olan ilişkilerde firmanın kurum aleyhine açtığı Zonguldak 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 2013/66 esas sayılı dava sonucuna göre işlem yapılacaktır. Amasra-B Sahası redevans sözleşmesi ve ihale şartnamesinin hükümleri doğrultusunda ihaleye katılan diğer firmalara karşı haksızlık, ihale şartlarına, şartname ve sözleşmelere aykırılık teşkil edecek, ihale tamamlandıktan sonra şartname ve sözleşmede değişiklik anlamına gelecek, rekabet şartlarına aykırı nitelik taşıyacak karar ve uygulamalar yapılmamaktadır.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, sevgili arkadaşlar, bu olay gerçekten TTK'da kangren olmuş bir olay. Eğer bu önerimizin üst Komisyonda, burada görüşülmesini kabul ederseniz bunun detaylarını da konuşacağız. Yoksa geneli üzerinde konuşacağım ama...

Burada da Sayıştaya bir şey söylemek istiyorum. 2 milyonluk harcamada –lokomotifi- buraya bir Bakanlık teftişi isterken böyle bir konuda 2005 yılından beri bir kez bile teftiş istememiş. Niye istemediğini de çok merak ediyorum Sayıştayın. Aslında, teftiş istenmesi gereken en başlıca konu bu. Onun için de arkadaşlarımız uygun görürlerse bunu görüşelim. Ondan sonra gerekirse, siz de yine uygun görürseniz teftiş de isteyebiliriz.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürümüzün yeniden bir söz talebi var.

Buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bu konular, ilave verilen izin konuları, süre konuları yargıya da taşındı bir şekilde Sayın Başkanım ve biz, bu konuların tamamından aklandık, onu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

İç önerinin gündeme alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, kurumla alakalı öneri ve görüşlerin dile getirilmesi ve soru cevap işlemi için geneli üzerinde görüşme açıyorum. Talep eden Komisyon üyelerimize talep sırasına göre söz vereceğim.

Sayın Genel Müdürüm, Komisyon toplantımızda Komisyon üyelerimizin yönelttiği sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektirenlere toplantı tutanaklarının tarafınıza tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı cevap verilmesi gerekmektedir.

Sayın Basmacı, buyurun.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sevgili vekillerim, hepimizin yaptığı iş çok zor çünkü milletin parasını millet için denetliyoruz. Birazcık alt komisyonda olmayan arkadaşlarım için, kurumu anlayabilmeleri için birkaç şey söyleyeceğim, sonra sorularına geçeceğim.

İlk soruya sözlü cevap isteyeceğim çünkü hukukçu vekillerin de bilgisine ihtiyacım var. Ben hukukçu olmadığım için biraz konu beni aştı. Diğerlerini, Sayın Genel Müdürüm, yazılı olarak isteyeceğim.

Kurumumuz 1926 yılında 1,2 milyon ton, 1935 yılında 2,3 milyon ton, 1974 yılında 8,5 milyon ton, 2002 yılında 2,2 milyon ton, 2010 yılında 1,7 milyon ton, 2011 yılında 1,6 milyon ton, 2013 yılında 1,3 milyon ton, 2015 yılında 0,95 milyon ton üretim yapmıştır. Türkiye Taşkömürü Kurumu 1980 yılında Türkiye'deki tüm kömürlerin yüzde 80'ini karşılarken şimdi yüzde 10'unu karşılamakta. Sebepleri verimsiz üretim, yıllardır yapılmayan üretim, yapılmayan veya yaptırılmayan yatırımlar, hükümetlerin taş kömürüne olumsuz yaklaşması ve sonuç: Beş yıldır zarar eden bir kurum. Norm kadro 14 bin kişiye 10.548 personel çalıştırılmakta. Yatırım yapılmıyor. Ama, aslında baktığınızda, Türkiye'nin cari açığını tetikleyen en önemli şey petrol ithalatı.

Türkiye Taşkömürü Kurumu çalışsa yıllık 5 milyon ton kömür üretebilmektedir. Kömürü kullanırsak ithalatı minimize etmiş oluruz. Üstelik teknolojik yatırım yaparsak filtrelemelerle hava kirliliğini en aza da indirmiş oluruz. Aklınızda rakam canlansın diye söyleyeceğim: Dünya demir çelik üretiminin yüzde 70'ini kömürden ve koktan yapıyor. 10 milyar ton Türkiye'de de kömür rezervimiz var. Türkiye Taşkömürü Kurumunda 5 adet müessese ve bir de Genel Müdürlük var; Üzülmüş, Armutçuk, Kozlu, Karadon ve Amasra. 5 ayrı bilanço ve değer tablosu var. Genel Müdürlükte birleştiriliyor yani konsolide ediliyor. Müesseseler ve Genel Müdürlük beş yıldır ciddi zarar ediyor. Türkiye Taşkömürü Kurumu 2014 sermayesi 7,55 milyar TL. Ödenmiş sermayesi 6,85 milyar TL. Ödenmemiş sermaye 700 milyon TL. Yani, bu kuruluşa yatırım yapıp tam kapasite çalıştırsak bu zarar kâra dönebilirdi.

Şimdi, ilk sorumu soracağım ve hukukçu vekil arkadaşlarımdan, Genel Müdürümden de bir yorum rica edeceğim. Bunu samimiyetle, anlamlandıramadığım için istiyorum. Kozlu ve Üzülmüş müesseselerine ait toplam 24 adet taşınmazın ihale marifetiyle TTK Yönetim Kurulu 2/2/2015 tarih ve 35 sayılı kararıyla satma kararı var. Ancak, bu satışlar bir özelleştirme işlemi olup 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiren bir durum. Bu nedenle TTK'nın aldığı karar geçersiz hükmünde gözüküyor aslında. Kaldı ki Özelleştirme İdaresine müracaat hâlinde taşınmazların özelleştirme kapsamına alınmadan kurum yönetim kurullarına devredilmemektedir. Buna göre, Özelleştirme İdaresinin 27/10/2015 tarih, 7051 sayılı cevap yazısında bir görüş var mı? Bu görüş nedir? Taşınmazların TTK'ya devri için onayı verilmiş mi? Eğer verilmemişse ya da nasıl verildiyse 4046 sayılı Yasa dururken 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 61'inci maddesinin (1)'inci bendine atıfta bulunarak yani kanun varken, yasa varken kanun hükmüne göre işlem yapmak hukuk dışına çıkmak değil mi? Enerji Bakanlığı TTK'ya kanun hükmünde kararnamenin ilgili hükümlerini anımsatarak yönetim kurulunun hukuk dışına çıkarıldığını... Yani yetki aşımına olanak mı verdi? Ben bunları anlamadım.

Benim buradan bir mühendis gözüyle anladığım: Bir ev var, bu evde mobilyalar var. Yetkisi olmayan biri gidip o mobilyaları satıyor ve bir şekilde bunu kanuna uyduruyor. Bu soruyu ben sözlü olarak rica edeceğim ve hukukçu vekillerin de görüşüne ihtiyacım var. Yazılı olarak istediğim kısım, bu 24 taşınmazın ben cari fiyatını merak ediyorum çünkü –yanılıyorsam düzeltin- KİT'lerin mal varlığı Sermaye Piyasası ekspertizleri tarafından belirlenir. Bunlarda böyle bir şey yapıldı mı? Kurum mu yaptı, bu ekspertizler mi yaptı? Bunu kim yaptı, merak ediyorum ve bedel nedir merak ediyorum.

İkinci soruma geçiyorum. Kurumun 2015 yılında –bunları yazılı isteyeceğim Sayın Müdürüm- sermayesinin nominal bedeli 8 milyar TL. Toplam sermayenin piyasa değeri nedir, böyle bir çalışma var mıdır?

Şimdi, biz hep yatırım yapılmadı diyoruz ya, 2015 yılı yatırım programı 95 milyon TL. Yıl sonu itibarıyla yüzde 33'ü gerçekleşmiş yani yatırım bütçesi de harcanmamış. Neden harcanmamış, bunu merak ediyorum. Yani para var, yatırım var, harcanmamış.

Sevgili vekillerim, "tablo 14" diye bir tablomuz var, buraya bakmanızı rica edeceğim. Şimdi, burada bir hesaplamalar yapılmış. Liman hizmetleri gelir giderleri, tablo 14. Bazı yıllar dolar bazında verilmiş aynı tabloda, bazı yıllar TL bazında verilmiş, ben bunu anlamadım. Mühendislikte iki şeyin karşılaştırılabilmesi için ikisinin de elma ya da ikisinin de armut olması lazım. Bir şeyi gözden kaçırılabilir mi ya da görmeyelim mi diye böyle yapıldı, ben merak ediyorum.

Ve şunu duymak istiyorum, bunu da yazılı olarak duymak istiyorum: Bir liman niye zarar eder? Bilinçli olarak zarar gözüksün diye mi TL ve dolar cinsinden iki ayrı kriterle hazırlanmış?

Diğer sorum: Tüm tesislerde aylık ortaklara borçlar yüzde 64,6 artış gösteriyor. Personele olan borçlar yüzde 605 artış gösteriyor. Sebepleri nedir? Personel sayısı düşerken personele olan borçlar niye artar? Sehven mi, kasten mi bir hata var? Bunu açıklamanızı rica edeceğim. Bunların hepsi de Sayıştayın raporlarından alınmış.

2013 yılı kurumumuzda konsolide bilançolarda çok ilginç rakamlar var. Bağlı ortaklıklardan alacaklarda yüzde 154 artış, çeşitli alacaklarda yüzde 60 artış, şüpheli alacaklarda yüzde 2.524 artış var; böyle bir rakamı ben çok şaşırarak karşıladım. Verilen sipariş avanslarında da yüzde 411 artış var. Bu niye böyle? Bu da Sayıştayın raporundan. 2013 yılı Amasra Müessesesi bilançosunda ticari artışları, stoklar hesabındaki yüzde 165 artışın da sebebini merak ediyorum.

Bunun dışında, Armutçuk Müessesemizin envanterinde bulunan akülü lokomotifler var. Ama, bu akülü lokomotifler hâlâ tedarikçi firmada duruyor. Parası ödenmiş ama kuruma teslim edilmemiş, neden? Bağlık İnağzı Sahası'nın Üzülmaz Müessesesine bağlı olarak redevans işlemi niçin hâlâ Soma AŞ'ye veriliyor? İşletme projesini vermediğini biliyorum ama veriyse düzeltin. İşletme projesi olmayan bir şekilde nasıl işletiyor. 2013 yılında Türkiye Taşkömürü Kurumu redevanslı şirketlerden kaynaklı ne kadar tazminat ödedi? Bu tazminatlar rücu edildi mi?

Sabrınıza sığınıyorum sevgili vekillerim, çok az kaldı.

31/12/2004 yılı kurumun AR-GE giderleri nedir? Yüklenci firma işçileri ve yakınları kurum aleyhine davalar açmış; bu davaların içeriği nedir? Genelleyebilirsiniz bunu. Kuruma getireceği zarar nedir? 2014 yılında iş kazalarının geç bildirilmesi sonucu kurum aleyhine ne kadar ceza tahakkuk edilmiştir? Kartalkaya firmasının borçlarına istinaden kurumda mevcut olan teminat mektubu tutarı nedir? İnşallah borcunu karşılıyordur. Karadon Müessesesi, iş davaları nedeniyle 2014 yılında 13,2 milyon TL tazminat ödemiştir. İlgili rakam, ihaleyi alan firmalara rücu edildi mi?

Üzülmaz Müessesesinde TOKİ'ye devredilen 106 adet büro var. Bu bürolar kaç paraya devredildi? Günlük bedelleri nedir?

Sevgili vekillerim, bence, en azından, böyle bir kuruluştaki bu sorularımıza cevap almadan ibra etmeyi çok doğru bulmuyorum. Vicdanlarınıza bırakıyorum ama ilk soruyu sözlü rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

Sağ olun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Sertel, buyurun.

ATILA SERTEL (İzmir) – Evet, ben de birkaç soru soracağım. Özellikle Genel Müdür deneyimli bir Genel Müdür ve hayatı kömürle ve taş kömürü çıkarmakla geçmiş. Buna yazılı yanıt verirse memnun olacağım.

Türkiye'de Taşkömürü Kurumu 2010 yılından bu yana kömür yıkaması işini taşeron havale etmiş. Yani, şimdi, burada bir kömür yıkama tesisini niye kurmuyorsunuz, onu merak ediyorum. Taşeron havale ederken buradaki amaç ne yani? Birileri para mı kazansın diye kötü niyetli düşünülebilir, düşünenler vardır, ben öyle düşünüyorum. Ama, 2010 yılından bu yana, kömür yıkama işi hangi taşeron firmalarına verildi, onu merak ediyorum ve hangi yöntemlerle taşeron verdiniz, onu da öğrenmek istiyorum. Bir de ne kadar ödemişler bu kömür yıkama işinde? Yani bugünkü parayla da bir kömür yıkama tesisi kursanız size kaç mal olur, onu merak ediyorum.

Yine, bir kıdem tazminatı yükümlülüğü var kurumda 2014 yılı tarihi itibarıyla, mutlaka elinizdedir, hatta 2015'i de kapsarsa, bunun miktarı nedir, onu da sizden yazılı olarak istiyorum. Tüm tesisler için sayım ve tesellüm fazlaları ve noksanlıklarının sebeplerini de kısaca açıklarsanız bana memnun olurum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

2010 Karadon ve 2013 Kozlu maden kazalarıyla ilgili birkaç söz söylemek istiyorum.

17 Mayıs 2010'da Türkiye Taşkömürü Karadon Müessesesinde ve 7 Ocak 2013 günü Kozlu müessesesindeki kazaların her ikisi de, inşası taşeron havale edilmiş olan hazırlık galerilerinde gerçekleşmiş ve ilkinde 30, ikincisinde ise 8 işimiz hayatlarını kaybetmiştir. Karadon'da 2010'da yaşanan kazada sızan metan gazı ateşle buluşarak grizu şeklinde infilak etmiştir. 2013'te Kozlu'da yaşanan kazada, sadece taşeron firmanın işçilerinin çalıştığı galeride can kaybı olmuştur. Bu kazada, gaz sensörleri erken uyarı sistemi sayesinde elektriği kestiği için -ki iyi ki kesmiş- ve çıkan metan gazı ateşle buluşmadığı için daha büyük bir facia yaşanmamıştır.

Kozlu Müessesesinde 2007'den beri, Karadon Müessesesinde ise 2005'ten beri galeri hazırlık işleri taşeron şirketlere ihale edilmiş durumdadır. İlgili Sayıştay raporunda, 2011 yılı raporu, sayfa 190'da şöyle demektedir: "Özellikle başta Karadon Müessesesi olmak üzere bütün müesseselerin havalandırma sistemleri, yapılan ve yapılması gereken degaj sondajları ve merkezî gaz izleme sistemi sensörlerinin sayıları ve yerleri patlayabilir tozla mücadele çalışmaları ile galeri tabanları, kesitleri, nakliyat yollarına gelişigüzel atılmış her türlü malzemeler, tahkimat bozuklukları, su birikintileri, drenaj kanalı bozuklukları ve benzeri hususların da iş güvenliği açısından detaylı bir risk belirleme çalışması yapmasının yararlı olacağı görülmektedir." Yani Sayıştay bunu daha önceden uyarılmış, bu kazanın olacağını.

Yine, Sayıştayın Kozlu'yla ilişkili 2009 yılındaki raporunda 58'inci sayfadaki "Yüklenci firmalar, yeni işe aldıkları işçileri kendi mühendislerince eğittiklerine dair bir belgeyi müesseseye vererek bu konudaki yükümlülüklerini tamamladıklarını ifade etmekte. Bu nedenle, yüklenci firma işçilerinin eğitiminin Türkiye Taşkömürü tarafından yapılması daha sağlıklı olacaktır. Kurumda, son derece donanımlı olan ve Avrupa, dünya standartlarında eğitim programı verebilen ve tecrübesi olan tekniker öğretmen, eğitimcilerin eğitimi kurslarını bitirmiş yeterli insan kaynağı mevcut olup gerekli eğitimlerin kurumca yapılması sağlanmalıdır." Yani eğitim işinin

taşeronun değil, kurumun bizzat kendisi yapmasını Sayıştay önermiş ama hâlen bu şekilde bir çalışma söz konusu değil.

Sayıştay Karadon Taşkömürü Müessesesine 2010 tarihli raporunun, 75-76'ncı sayfasında "Esas itibarıyla, söz konusu hazırlık işlerinin özel sektöre yaptırılmasındaki en büyük gerekçe özel sektörün girişimciliğinden, dinamizminden, yatırım gücünden istifade edilerek aynı işin daha düşük maliyetle, daha kısa sürede ve daha kaliteli yapılmasının sağlanması iken herhangi bir sendikaya bağlı olmayan ve çoğunlukla Türkiye Taşkömüründen emekli işçilerin daha düşük ücret verilmek suretiyle çalıştırılması sonucu firmanın işi daha ucuza yaptığı söylenebilmekle birlikte, aynı işin taahhüt edilen süre içinde bitirilmemesi projeden beklenen faydayı azaltmaktadır." demektedir. Yine devamla: "Firmanın işi taahhüt ettiği sürede tamamlayabilmesi, ancak daha fazla işçi çalıştırılması, daha fazla sayıda ve son teknolojik özelliklere sahip delik delme makineleri çalıştırılmasıyla mümkündür. Ancak, firma bunu yapacakken hiçbir yatırım yapmadan, en ilkel şekilde performansları düşük, martoperfatörler ile müessesece kullanılan elektrohidrolik delicilere göre 1/5 oranında ilerleme hızlarıyla çalışmakta, yeterli sayıda işçi çalıştırmamaktadır." Yani kazma kürekle çalışmakta denmektedir. "Söz konusu galeri hazırlıkları işinin özel sektöre verilmesindeki bir başka neden, kamunun yeterli yatırım yapmaması olup bu konuda özel sektörün yatırım gücünden yararlanılması iken firma neredeyse hiç yatırım yapmaksızın işi sürdürmenin yollarını aramakta, en ufak bir malzemeyi dahi müesseseden kiralama yolunu seçmektedir."

Alıntı yapılan bu rapora bakıldığında da kazanın neden meydana geldiği, kazaların niçin ve nasıl meydana geldiği çok net, sarih şekilde görülmektedir.

Yine da Sayıştayın Kozlu'yla ilgili 2009 raporunun 58'inci sayfasında "Yüklenici firmalar taahhütlerini daha fazla kazanç sağlayarak yerine getirmek uğruna –buranın altını çizmek istiyorum: daha fazla kazanç sağlayarak yerine getirmek uğruna- iş güvenliği önlemlerine bile tam anlamıyla uymaktan imtina edebilmekte, asıl işveren olan kurum elemanlarının yaptıkları tespitleri kendi işlerine engel olarak görebilmektedir. Bu şartlar altında, işin sağlıklı yürütülmesi için uygulanacak yaptırımlar konusunda en alt kademedeki denetim elemanlarından başlayarak en üst makama kadar sorumlulukların paylaşılacak suretiyle sözleşme hükümleri çerçevesinde hareket edilmesinin önemi büyüktür." demektedir. Yani yüklenici firmalar para için insan sağlığını bir tarafa bırakmakta, kurumun kendilerini denetleme imkânını dahi kendilerine bir zül olarak görmektedir.

Özetle, galeri hazırlama işlerinin taşeron eliyle gördürülmesi, işçilerimizin hayatlarını tehlikeye atmasına karşın ayrıca, hedeflenen ekonomik amaçlarla da asla uyumlu değildir.

Türkiye Taşkömürüne bağlı Kozlu, Karadon, Amasra, Armutçuk ve Üzülmüş müesseselerine ilişkin Sayıştayın -2008'e kadar da Başbakanlıkta- raporlarında yukarıda alıntılanan ifade ve açıklamanın onlarca benzeri yer almaktadır."

Yani Sayıştayın bu raporları 2010'dan sonra yapılmış değil, 2000 öncesinde de Sayıştay bu uyarıları ısrarla yapmıştır. Kaza riski yüksek olan ve aslında madencilik faaliyetinin uzmanlaşmış bir alt bileşeni olan galeri hazırlama işlerinin madencilik faaliyeti kapsamında çıkarılıp doğrudan inşaat faaliyetlerinin kapsamına sokulmuş olması, maden ocağının içindeki işlerin inşaat firmasına yaptırılmasının mantığı da anlaşılır gibi değildir.

Sayıştay, Kozlu Taşkömürü İşletmesi Müessesesiyle ilgili 2011 tarihli denetleme raporunun 80'inci sayfasında "Esas itibarıyla, ihaleyi kazanan firma bir inşaat firması olup -altını çizmek istiyorum, ihaleyi alan bir firma, maden ocağında ihaleyi alan bir firma inşaat firması- bugüne kadar herhangi bir kömür madeninde taş içi galeri açma faaliyetinde bulunmadığı da bilinmektedir." Yani hem inşaat firması hem de bugüne kadar yer üstünde bina yapmış ama yer altında hiç çalışmamış bir firma. "Kömür havzasının ve özellikle taş kömürü havzalarının kömürleşme sürecinin bir sonucu olarak yüksek oranlarda metan gazı içerdiği, ocakların derinleşmesiyle gaz içeriklerinin arttığı, bu şartlarda faaliyet göstermenin tek koşulunun ise iş güvenliği ve işçi sağlığına ilişkin kurallar ve hükümlere titizlikle uyulmasının olduğu aşikârdır." demesine rağmen bugüne kadar bunlarla ilgili hiçbir önlem alınmamıştır.

Yine, Genel Maden İşçileri Sendikasının 9 Ocak 2013 günü yaptıkları açıklamada da belirttikleri gibi, yer altında bütün çalışmaların birbirlerine bağlı olduğunu, küçük bir hatanın bile herkesi etkileyebileceği bariz bir biçimde ortadayken ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesindeki "İşletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler dışında asıl iş bölünerek alt işverenlere verilemez." şeklindeki amir hükmüne rağmen Türkiye Taşkömürü bünyesindeki maden ocaklarında galeri hazırlık işleri madencilik faaliyeti dışına çıkarılmış, inşaat işi kapsamına sokularak inşaat şirketlerine ihale edilmeye başlanmıştır. Bu durum son derece tehlikeli, insan sağlığını, insan hayatını büyük önemde riske atan bir uygulamadır. Maden ocağındaki işlerin inşaat firmalarına yaptırılmasının da mantığını ve gerekçesini anlamak mümkün değildir. Buradaki gerekçenin ne olduğunu ben öğrenmek istiyorum.

Yine, kurum sunum yaparken ve önerilere verdiği cevapta "Kurumda kömür üretim maliyetlerini düşürmek, verimliliği artırmak ve daha emniyetli bir çalışma ortamını sağlamak amacıyla üretimde tam mekanize kazı sistemlerinin uygulanmasına yönelik araştırmalar sürdürülmektedir." denmektedir ancak hem "Mekanik teknoloji

araştırılmakta.” denmekteyken yine sayın Genel Müdürün sunumunda ve verdiği cevaplarda “Mekanik teçhizatların geliştirilmesiyle işçilik maliyetinin de yüzde 65 oranında azaltılacağı belirtiliyor. 2000-2016 arasında 12.263 yer altından, 5.015 yer üstünden olmak üzere 17.278 kişi işten ayrılıyor, buna karşılık yer altı ve yer üstü 8.126 yani yarısından daha az sayıda insan tekrar işe alınıyor. Mademki işçilik maliyetleri yüzde 65’ini oluşturuyor bu yükün, o zaman niye AR-GE çalışmalarıyla mekaniğe yönlendirilmiyor? Bunu da merak ediyorum.

Yine, sunum ve önerilere verilen cevaplarda ülkenin taş kömürü ihtiyacının 6 milyon ila 7 milyon ton arasında olduğu belirtiliyor, hedefin kurum tarafından 5 milyon, özel sektörde de 5 milyon olmak üzere 10 milyon tona çıkartılması olduğu söyleniyor ancak 2015 yılında üretimin 948.573 ton yani 1 milyon tonun dahi altında olduğu görülüyor ki bu, geçmişte yıllardan bugüne kadar azalarak geliyor. 2016’daki hedefinse 1 milyon 100 bin ton olduğu belirtiliyor yani 2015’te gerçekleştirilen üretim ile 2016 hedefi arasında 150 bin ton hedeflenmişken yıllık artışın 150 bin ton olarak öngörüldüğü bir hedefte siz 10 milyon tonu nasıl gerçekleştireceksiniz? Kaç yılda gerçekleştireceksiniz?

BAŞKAN – Sayın Tuncer, sözünüzü kesmeyi hiç arzu etmem ama toparlayabilerseniz çünkü yirmi dakikayı geçti.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – ilk defa yirmi dakika konuşuyorum Başkanım. O yüzden, pozitif ayrımcılık...

BAŞKAN – İstifade ediyoruz ama özetlerseniz çünkü toplantının verimliliği de düşüyor.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Tamam.

Kurum yatırımları neden ihale yoluyla yapılıyor? Kurum kendi kuyusunu kendisi açamıyor mu?

Yine, kurumun AR-GE çalışmalarıyla mekanizasyon teknolojisini kendisi üretip ve bu teknolojiyi başka ülkelere satma imkânı yok mudur, niçin biz dışarıdan alıyoruz?

Şimdilik bu kadar yeter.

Ayrıca, ciddi anlamda, daha önce Türkiye Taşkömürü Kurumunun değerli milletvekilleri ve tüm siyasi partilerin oylarıyla niçin ibra edilmediğini bugün ilk defa katıldığım toplantıda çok iyi anladım. Benim sizlerden istirhamım da tekrar ibra etmemeniz yönünde oy kullanmanız.

Toplantıya katılan herkese, başta Komisyon Başkanımız ve milletvekili arkadaşlarıma teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, arkadaşlar biraz sıkıldı, yemek vakti, Genel Kurul vakti ama Genel Kuruldan izinliler biliyorsunuz, Komisyon toplantıları nedeniyle katılmaları gerekmiyor.

BAŞKAN – Genel Kurul açıldı, biz de burada devam ediyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bunun daha önemli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, aslında bu kuruma baktığımız zaman hem personel hem verimlilik hem üretim hem teknolojinin kullanılması hem planlama hem yatırım anlamında, sürecin iyi yönetilmediğini görüyoruz. Bu tespitleri de sizin arkadaşlarla beraber 2012 raporlarını incelerken 2014’teki toplantımızda bu kurumu ibra etmeyerek ifade etmiştik.

Şimdi, ibra etmeme gerekçelerimizden bir tanesi de aslında biraz evvel üst üste getirdiğim, çıkartılmasını talep ettiğim Hattatlara ait HEMA Holdingle ilgili bir redevans usulüyle verilmiş bir sahanın işletilmesi olayı vardı ama maalesef, reddettiğiniz için konuyu açamadık, şimdi oradan bir başlayalım ama başlamadan önce bizim de alandaki Bartın Milletvekilimiz Rıza Bey her KİT toplantısına mutlaka gelirdi çünkü Amasra onun bölgesi ve Amasra-B Sahası’nda gelişiyor olaylar ve çok özen gösterdi, çok defalar KİT Komisyonunda bu konuları ifade etmeye çalıştı ama bir türlü başarılı olamadı, bugün de Zonguldak’ta olduğu için gelemedi ama bir sonraki toplantımıza mutlaka gelecektir.

Şimdi, arkadaşlar, 3 tane büyük redevans alanı olduğunu söyledi Genel Müdür sunum yaparken, diğerleri küçük redevans alanları, zaten çok da fazla bir kömür üretimi yok bakıldığı zaman. Şimdi, bu 3 tane sahanın üretime geçmemesi demek 1 milyon tonlarda olan taş kömürü üretiminin -ki Türkiye’nin ihtiyacı olan 28-30 milyon ton- 3 milyon tonlara, 4 milyon tonlara çıkmaması anlamına geliyor. Yani “Bu taş kömürünü 5 milyon tona çıkartacağız.” diye hedef koyarken aslında bu redevans sahalarındaki üretim de bu hedefin içerisindeydi, bu yaptıkları redevans karşılığı vermiş oldukları alanlardan yapacakları üretimde de 5 milyon tona çıkmayı hedefliyorlardı. Bunlar için de ihaleler gerçekleştirdiler. Bunlardan bir tanesi Amasra-B Sahası, en büyük sahalarından bir tanesi ve 2005 yılında yapıldı bu ihale, toplam yirmi yıllık süreyle yapılacaktı, redevans karşılığı ton başına da 7,15 TL ücret alınacaktı, sözleşmemiz böyleydi. Hemen bu sözleşmenin başında otuz altı aylık bir hazırlık süresi verildi bu şirkete. Şimdi, burada şirketin mahkeme süreci devam ediyor dedi, mahkeme sürecine gelene kadar otuz altı aylık hazırlık süresinde itirazlar var “Acaba otuz altı aylık itiraz süresi doğru mu, yanlış mı?” diye, orada yapılan sondajlar MTA tarafından yapılmış ve kurumun kendisi yaptırmış ve otuz altı ay içerisinde bu kömürün üretilebilir olduğu ifade edilmiş, sözleşme şartnameleri böyle hazırlanmış ve ihaleye çıkılmış. Şimdi, tabii, bu ihaleye 7,15 liradan çıkılmış bedel olarak, daha sonra da Devlet İstatistik Enstitüsü, belki

şimdi TÜİK olabilir bu, madencilik ve taş ocağı indekslerine göre de bu her yıl yeniden belirlenecek redevans bedeli ücreti.

Redevansı hepiniz biliyorsunuz değil mi, biraz konuya yabancı olabilir. Ben bunu vatandaş anlasın diye bir icar gibi tarif ediyorum. Redevansla da ilgili sıkıntılar olduğunu zaten Genel Müdür söyledi, TKİ'yi de görüşeceğiz nasip olursa öğleden sonra, orada da çok sayıda redevans olayı var, bir de hizmet alımı var, Soma'daki hizmet alımıydı; bunların nasıl zararlar verdiğini, iş güvenliğini nasıl yok saydığı, üretimi nasıl plansız programsız yaptığını, "Nasıl daha çok üretim yapabilirim?"in beraberinde getirdiği... Yine, redevansla birlikte bu ton başına 7,15'den üretilen kömür almanın yanında daha önce fakirlere dağıtılan kömür nedeniyle bütün ürettiklerini kurumlar almaya başlamıştı ve kurumlar almaya başlayınca da yüksek fiyatlar oluşmaya başladı ve bunun da önüne geçebilmek için 4734 sayılı Kanun'da istisnai (r) maddesi getirildi, onu da TKİ'de daha çok konuşacağız.

Şimdi, bu hazırlık döneminde 500 ton kömür üretmeyi taahhüt etti, otuz altı ay sonra da dedi ki bu HEMA denen kuruluş: "Ben Amasra-B Sahası'nda 500 ton kömür üreteceğim." Yine "Dört, beş ve altıncı yıllarda yani üç yılın sonunda dört, beş ve altıncı yıllarda 2,5 milyon ton kömür üreteceğim." dedi. Yani bunun anlamı şu: Bu 2,5 milyon ton kömür üretecek, bunun karşılığında redevans bedeli olarak da kuruma para ödeyecek. Yedi, sekizinci aylarda 3 milyon ton, dokuz ve yirminci aylarda 3,5 milyon ton. Yani baktığınızda, aslında bugünlerde 2,5 milyon ton kömür üretmesi gerekiyor, üzerine 1 milyon da kurumununkini koyduğumuz zaman 3,5 milyon ton kömür, 4 milyon tona yakın taş kömürü üretmiş olacaktı Türkiye. Maalesef, bu gerçekleşmedi. Şimdi, yer teslimi bir yıl gecikti, yer teslimi nedeniyle işte, projenin doğru yapılmaması, etüt çalışmaları falan, bu normaldir, bu olabilir bir şey; 10/5/2006'da yer teslimi yapılmış ve iş fiilen başlamış; 2006, 2016'dayız arkadaşlar, on yıl geçti yani tarihleri böyle hafızanızda bir canlandırın, tam on yıl geçti. Yer teslimiyle beraber HEMA kurumu esir almış, bu kadar net söylüyorum. Şimdi, bu dönem 2014 Sayıştay raporlarında yok, Sayıştayın geçmiş raporlarında, 2011, 2012 raporlarında var, kurumun alet ve edevatını kullanması var, işte, kurumla aynı giriş çıkışı kullanması var, kurum binalarının kullanılması var, HEMA bu galeri açma işinde kurumu neredeyse esir almış. Başka bir şey daha yapmış HEMA, kurumdan binaların bir kısmını kiralamış, bir kısmını kirasız kullanmaya başlamış; kiralardan karşılığını da ödemiş, yine kullandığı teçhizatın karşılığını da ödemiş. Bunlar var ama benim anlamadığım bir şekilde bu, 2014 raporlarına girmemiş, herhâlde ödendi diye düşünüyorum. Buradan bir soru çıkartabiliriz, HEMA'yla olan kira ve teçhizat kullanımı anlaşmaları ve kira bedelleri ödenmiş midir, sözleşmeler yapılmış mıdır? Bunları da bu arada bir soru olarak alabilirsiniz.

Şimdi, aynı nizamiyeden giriş yapmış, bu Genel Müdür zamanında gerçekleşmiyor, bu Genel Müdürdün önceki Genel Müdür zamanında gerçekleşiyor, KİT Komisyonuna katılması gerekiyor bu Genel Müdürdün. Aslında, Genel Müdürlük yapan bir arkadaşımızın orada hemen iş yapan bir özel şirkette iş yapması yok yasal olarak, sözleşme gereği yok. O gün de onları tartıştık, katılmıyor ama mazeret faksını bile kurumun faksından çekiyor, TTK'nın faksından çekiyor. HEMA oraya yerleşmiş, HEMA'nın "ceo'su mu? Resmi yok, danışmanlık yapıyor ama orada o eski Genel Müdür. Şimdi, bu süreç böyle devam ediyor, daha bismillah hemen şeyi istiyorlar, 3/3/2008'de yani 2006'da yer teslimi yapılıyor, otuz altı ay süre dolmadan on yedi ay beş gün süre istiyorlar. Şimdi, bu süre isteme olayları, mücbir sebepler diye sebepler vardır 4734 sayılı İhale Kanunu'nda, mücbir sebepler seldir, depremdir, yangındır, gibi gibi ama burada yok şu kuyuya su basmış, sel olmuş yani çok ufak tefek şeylerden mücbir sebep kabul edilmiş ve on yedi aylık bir süre uzatımı verilmiş otuz altı ay hazırlık süresi için. Hemen peşinden, hızla söyleyeyim, 30/10/2009'da bu on yedi ay dolmadan bir kez daha istenmiş, yine Yönetim Kurulu kararıyla on yedi ay yirmi bir gün verilmiş. Birincisi on yedi ay beş gündü, ikincisinde on yedi ay yirmi bir gün verilmiş. Ve sonuçta, bu da yetmemiş 16/3/2012'de, üç sene sonra, yani 2006, üç sene sonra 2009'da üretime geçmesi gereken maden veya tesis henüz 16/3/2002'de dokuz ay on altı günlük süre uzatımı istemiş ve üçüncü kez yine Yönetim Kurulu kararıyla bu süre uzatımı kabul edilmiş. Toplam otuz altı aylık süresi için kırk dört ay on iki gün süre uzatımı istemiş. Şimdi, Sayıştay bir tespit yapmış, diyor ki: Sen ihale yapıyorsun, ihaleye (a), (b), (c), (d) şirketleri giriyor, sözleşmeye otuz altı ay hazırlık dönemi, birinci, ikinci, üçüncü yıllar için bu kadar üretim; altı, yedi, sekiz için bu kadar, geri kalan dokuz ve yirminci yıllar için de bu kadar üretim; şartlar bu, ihaleye gir demiş, biz de yarışıyoruz ihalede. İhale bitmiş, bu şirket kazanmış ama ihalenin şartları değişmeye başlamış, süre otuz altı ay olmuş, işte, seksen aya kadar çıkmış. Ve işin kötü tarafı 10/8/2012'de 4'üncü kez süre uzatımı istemiş, Sayıştayın ısrarlı "Bu yanlış. Kamu İhale Kanunu'na aykırı, ihale şartları değiştirilmiştir." demesi karşılığında süre uzatımını vermiyor kurum ama akıl gösteriyor bana göre, ya eski Genel Müdür ya da kurum "Git mahkemeye, bir süre daha kazanırsın burada." diyor. Mahkemeye gidiyor, şu anda mahkemelik, mahkeme devam ediyor yanlış hatırlamıyorsam. Ve yıl 2016, on bir yıl geçiyor ve 1 gram üretim yok, 1 gram. Peki, bunun karşılığında, süre uzatımlarını yasal kabul ederek yani doğru değil ama doğru kabul ederek ilk süre uzatımı bitmiştir, 21/1/2013'te yazı yazıyor kurum şirkete, "Tamam artık hazırlık dönemi bitmiştir, artık 500 bin ton karşılığı parayı ödemen gerekiyor." diyor. Şimdi, bununla ilgili mahkemeden yürütmeyi durdurma kararı alıyor, bilmem ne alıyor ama 2013'te 500 bin ton, 2014'te 2,5 milyon ton, 2015'te 2,5 milyon ton, 2016'da 2,5 milyon ton daha ödeme yapması gerekiyor. Ben 2013 rakamlarını baz aldım yani 14,43'e çıkmış

redevans bedeli, bunu baz alarak bir hesap yaptım, 115 milyon TL para ödemesi gerekiyordu HEMA'nın kuruma, 115 milyon. Bunun üzerine KDV'yi de eklediğinizde 136 milyon TL para ödemesi gerekiyordu.

Şimdi soruyorum Sayıştaya: Niye Bakanlık Teftiş Kurulundan bunun soruşturmasını talep etmediniz hazırlık süresi üzerinden seksen ay geçmesine rağmen ya da her şey legal, yasal mıydı, mücbir sebep miydi 4737'ye göre bunlar? Niye 78'inci maddeyi kullanmadınız burada? Kullandınız mı? Niye kullanmadınız? Hepimiz kamu görevlisi değil miyiz? Bu bir suç değil midir? Hem ihaleye fesat karıştırmak, ihale şartlarını değiştirmek hem kurum tarafından hem ilgili firma tarafından, bunlar niye yapılmadı? Ama, bana 2 milyonluk lokomotif koyuyorsunuz buraya kiralık? Asıl konması gereken bu. Bu şirketi ele geçirmiş bu kurum ve hâlen öyle, ben gittim yerinde gördüm, aynı sahanın içerisinde, aynı binayı kullanıyorlar, aynı giriş, çıkışı kullanıyorlar. Kurumun gizlisi saklısı yok. Devletin -ben 2013 rakamlarıyla söylüyorum, rakam nedir redevansta bugün bilemiyorum- 136 milyonluk bir kaybı söz konusu. Kim verecek bunun hesabını? Biz niye burada oturuyoruz arkadaşlar? Şimdi gelip bu kurumu ibra edelim mi? İbra edilmeli mi bu kurum?

Bir tane daha örnek vereyim, uzatmayacağım, yine vereceğim bir örnek, hemen derhâl verebilirim arzu ederseniz. Soruyorum, vicdanlarınıza bırakıyorum: Üretim yok, gider çok, personel iş güvenliği Hak getire, verimlilik yok, nasıl yapacağız şimdi biz bunu? Müdür Bey çok tecrübeli, otuz yıllık ama mum dibini ısıtmaz derler, yöneticilik bana göre başka bir meziyet, finans, yatırım yok. Yapmaları gereken daha başka şeyler var. Yönetmelikler hazırlanmamış, bir türlü yönetmelikleri hazırlayamamışlar, bunlara göre ihale yapmışlar. İbra edelim arkadaşlar, kimsenin hatır gönlü olmasın, biz de bakın, sabahın onundan beri, iki oldu ve burada zaman geçiriyoruz. Takdirlerinize ve vicdanlarınıza sunuyorum, daha fazla da bir şey söylemeyeceğim. Bu kurum 2012'deki gibi, 2014 yılında ibra etmedik, arkadaşlarımız da ibra etmedi, bugün de ibra edilmeyi hak etmiyor arkadaşlar, hiçbir şekilde. Ama siz dersiniz ki böyle yürüyor bu işler, yapacak bir şey yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akar, ben teşekkür ediyorum.

Şimdi soruları cevaplandırması için Sayın Genel Müdürümüze söz vereceğim.

Soruların çoğu zaten yazılı olarak cevaplanması talebiyle iletili ancak burada cevaplayabileceklerini cevaplayın, tutanakların tarafınıza tebliğinden itibaren kanuni süresi içerisinde ayrıntılı olarak cevaplarınızı da Komisyonumuza ulaştırın lütfen.

Buyurun.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Melike Basmacı Hanımefendi'nin sorusu vardı, sözlü istiyordu. Bu 24 adet taşınmazın satışıyla ilgili biz Yönetim Kurulu kararı aldık, Sayıştayın bizi bu işi Özelleştirme İdaresinin yapması gerektiği yönünde uyarması sonucu biz ihaleyi iptal ettik ve Özelleştirme İdaresine görüş sorduk. Özelleştirme İdaresinde de iki farklı anlayış ortaya çıktı. Ancak, sonuç olarak bize “Bunları bizim satmamız lazım.” dediler. Biz konuyu Bakanlığımıza sorduk, Bakanlığımız bu konunun tamamen kurumun yetkisinde olduğunu, Yönetim Kurulunun satış işlemini yapabileceğine, Özelleştirme İdaresinin ortaya koyduğu hususun özelleştirilmesine karar verilen, tamamıyla özelleştirilmesi düşünülen kurumlarla alakalı olduğunu ifade eden bir yazı yazdı. Biz ihale falan yapmadık, şu anda...

MELİKE BASMACI (Denizli) – “Kararı vardır.” dedim ben.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Evet, yapılmadı, yani karar da yok şu anda, iptal ettik çünkü biz o zaman Sayıştayın uyarısıyla.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Yani, şu an o taşınmazlarla ilgili hiçbir şey yapılmayacak mı?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Hiçbir şey yapılmadı, şu anda duruyor. Ancak, KİT alt komisyonunda da bu konu görüşüldü ve gündemden çıkarılmasına karar verildi. Dolayısıyla, biz şu anda bu işin kurumun yetkisinde olduğunu düşünüyoruz.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Yani, “kurum” derken sizin yetkinizde mi olacak?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Yani, kurum Yönetim Kurulunun yetkisinde olduğunu düşünüyoruz.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Başkanım, mikrofonu açar mısınız rica etsem.

Şunu soracağım: Yani, şimdi, biz burada kanun hükmüne göre mi işlem yapmış oluyoruz, kanuna göre mi?

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Şimdi, şöyle Sayın Vekilim: Yani, orada iki farklı yorum var. Biz diyoruz ki, Bakanlığımız da buna katılıyor: Sayıştay denetçisinin ortaya koyduğu husus tamamıyla özelleştirilmesine karar verilen kurumlar için geçerli. Biz burada arsa satışı yapıyoruz yani atıl durumdaki arsaları satıyoruz. Hükümet programlarında da bu zaten bize tavsiye ediliyor yani atıl durumdaki arsa ve evlerin satışıyla ilgili husus zaten tavsiye ediliyor, biz o çerçevede davranıyoruz.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sayın Başkanım, ben cevabı anlayamadım yani...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Kurum özelleştirme kapsamında değil ki.

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – Melike Hanım, bu kanunun 61'inci maddesi...

BAŞKAN - Sayın Yıldırım, mikrofonunuzu açayım.

MELİKE BASMACI (Denizli) – 61'inci maddenin (1)'inci bendinde kanun hükmü ama bir de yasa var 4046.

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – Şimdi, özel kanun olduğu için bu tabii, özel kanunun 60'ıncı maddesinde "Teşebbüs, müessese veya bağlı ortaklıklar kuruluş amacı faaliyet konularına geçmeyi temin için gayrimenkuller tasarruf eder, kiralar, kiraya verir, leh ve aleyhte rehin, ipotek, intifa, irtifa hakları, gayrimenkul mükellefiyet gibi hakları tesis eder." gibi açık bir yetki var.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ama "Satar." demiyor.

BAŞKAN – "Tasarruf" o anlama geliyor.

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – "Tasarruf" o manaya gelir, tasarruf eder, alır, satar, o manada yorumlamak gerekir.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Peki, 4046'da ne diyor?

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – Şimdi, bu özel kanun olduğu için 4046'ya bence bakmamak gerek gibi düşünüyorum ben hukukçu olarak.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Özel kanun...

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – 233 no.lu Kanun Hükmünde Kararname'de hüküm açık.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Yani, 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu diyor ama biri kanun, biri kanun hükmünde, şimdi...

HURŞİT YILDIRIM (İstanbul) – Ama özelleşmemiş ya burası, bu, KİT hakkında bir kararname.

BAŞKAN – Ben tartışmaya girmek istemiyorum yönettiğim için ama...

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Kapsamlı olan...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Siz söylerseniz size inanırım bu doğru bir şey mi, yaptıkları işlem?

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Doğru.

BAŞKAN - Sayın Basmacı, bu konuda müsterih olun, birincisi, kurum özelleştirme kapsamında değil, eğer özelleştirme kapsamında olsa ancak bu durumda Özelleştirme İdaresinden izin alması gerekir. İkincisi, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, KİT'lerin işleyişini düzenliyor, orada zaten gayrimenkul üzerinde her türlü tasarrufta bulunma hakkının yönetim kurulunda olduğunu düzenlemiş. Yani, bu, hukuki açıdan çok açık bir husus.

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Melike Hanım, şöyle düşünelim: İhale Kanunu var, değil mi? İhale Kanunu neyi kapsıyor? Kamu kurumlarının yapmış olduğu ihale mevzuatını anlatıyor. Yani, bir gayrimenkulün özel kiraya verilmesini düzenlemiyor, değil mi? Özelleştirme Kanunu da sadece özelleştirmeye alakalı bölüme, fasla geçildiğinde bu mevzuata uyacağını anlatıyor. Onun için, bu kurum özelleştirmeye tabi olmadığı için genel hükümlere tabi. Yönetim Kurulu kararı almak suretiyle satışlar yapabilirler, devirler yapabilirler. Yani, bu kanun, öteki kanun hükmünde kararnamedir diyemiyoruz.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ben yine de bu 24 taşınmazın içeriği nedir, ne kadar bedellidir, artı, bir piyasa ekspertizi tarafından değerlendirildi mi yazılı olarak rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Tamam Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Sayın Bostan'a da bir söz vereceğim.

KASIM BOSTAN (Balıkesir) - Melike Hanım, şimdi, burada özel kanun ile genel kanun ayrımı var burada. Özel kanun her zaman genel kanunun üzerindedir. Burada kanun veya kanun hükmünde kararnameyi birbirleriyle kıyaslamak doğru değil yani kanun hükmünde kararname de kanundur. Dolayısıyla, özel kanun her zaman genel kanunun üzerinde olduğu için...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hayır, kanun değil.

KASIM BOSTAN (Balıkesir) - Yok, kanun hükmünde kararname yine...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Neyse, konu anlaşıldı.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Zaten biz de onu söylüyoruz, Özelleştirme de onu söylüyor.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Şimdi, Sayın Başkan, burada çok...

BAŞKAN – Açıklamalarınızın teknik ve görev sınırlarınız içerisinde olmasını özellikle istirham ediyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Bakanlığın görüşü tamamen hukuki dayanaktan yoksun, zaten hukukçu görüşü değil. Bir hukukçu öyle görüş veremez. Niçin veremez? 61'inci madde...

BAŞKAN – Sizin branşınız nedir?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Ben Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunuyum, ayrıca...

BAŞKAN – Tamam, konuyu yeterince tartıştık.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Efendim, bir saniye... Çok vahim bir olay bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 61'inci maddesi satışa izin vermiyor.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI
NURHAYAT CANTEKİN – Ben cevap verebilir miyim Sayın Başkanım?

Sayın Başkanım, çok kısa, tek bir cümle söylüyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI
NURHAYAT CANTEKİN – Bunun görüşünü, hani detaya girmemizi istemediğiniz için açıklamıyorum...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Neden istemediler?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI
NURHAYAT CANTEKİN – Yok, yok; şu anlamda Sayın Vekilim: Hani açıklandığı için ben detayına girmiyorum, ayrıca size detay da bilgi veririm.

Bu konuda Başkanlığımızca böyle düşünülmesine rağmen, Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğinden görüş aldım, makamdan onay alarak efendim, ona göre TTK'ya bunu ilettim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum.

Bence burada bu kadar uzun konuşulmasını, tartışılmasını gerektiren bir husus bile yok. Yani, başka hususları konuşalım, tartışalım ama bu çok açık bir husus.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, lütfen bir cümle...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdür, devam edin.

ATILA SERTEL (İzmir) – Niye sesi kısıyorsunuz? Hayır, niye kapatıyorsunuz?

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sayın Başkanım, ısrarla uzman konuşturmamanızda...

BAŞKAN – Hayır, az önce söz verdim, dinlemeye başladım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Dinleyelim.

BAŞKAN – Ama hayır, yani...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan, özür dilerim, ben şöyle...

BAŞKAN – Estağfurullah, özür dilemenize gerek yok.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şimdi, Bakanlığın görüşü 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 61'inci maddesine dayandırılıyor. 61'inci maddede satış yetkisi yok.

BAŞKAN – "Tasarruf" diyor, bilmiyorsunuz, konuşuyorsunuz. Lütfen ya!

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Ama, mülkiyetin muhafazası...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdür, devam edin.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Haydar Akar Beyefendi'nin, Sayın Vekilimin HEMA'ya verilen sürelerle ilgili ifade ettiği cümlelere cevap vermek istiyorum. Onun dışında bütün konuşulanları, soruları not aldık, yazılı olarak cevaplarımızı sunacağız. Onu arz ediyorum.

Şimdi, efendim, burada 400 milyon ton civarında bir taş kömürü varlığı var, Amasra-B Projesi dediğimiz projede 400 milyon ton civarında bir taş kömürü varlığı var ve kurum da yıllardan beri burada bu kömürün varlığı bilinmesine rağmen bilinen sebeplerle yatırım yapamıyor buraya, finansman zorluğu nedeniyle ve biz bunu kurum olarak ekonomiye kazandırmak, üretmek üzere açık ihale yaptık. Bu firma ihaleyi aldı, bizim istediğimiz şartları sağladı ve yine sözleşmenin 18'inci maddesi çerçevesinde, onun emrettiği şekilde, belirli durumlarda ilave süreler verilebileceği hususu tariflenmişti, bu çerçevede biz -Sayın Akar'ın ifade ettiği gibi- muhtelif zamanlarda on yedi ay ve dokuz ay on altı gün olmak üzere süreler verdik. Bizim arzumuz, bu proje büyük bir proje, bu projenin realize olması ve üretken hâle gelmesi. Bu proje üretken hâle geldiğinde sanıyorum en az 5-6 bin kişi istihdam edilecek ve üretimin yansıyan bir boyutu da var, 5-6 bin kişinin ekmek yemesi demek oradan 50-60 bin kişinin direkt ya da dolaylı olarak bu üretimden faydalanması anlamına gelmekte. Biz hadiseye bu çerçeveden baktık.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Siz hadiseye o çerçeveden bakamazsınız Sayın Genel Müdür. Hadiseye kanunlar çerçevesinden bakacaksınız, Kamu İhale Kanunu'ndan bakacaksınız. O hadiseye siyasiler bakar, 5-6 bin kişinin ekmek yemesine, siz bakamazsınız.

TTK GENEL MÜDÜRÜ BURHAN İNAN – Sayın Vekilim, verdiğimiz süreler tamamen sözleşme gereği verilmiş sürelerdir. Daha önceki konuşmalarımda ifade ettim, tekraren ifade ediyorum. Bu süreler çeşitli mahfiller tarafından yargıya taşınmıştır ve yargı hakkımızda takipsizlik kararı vermiştir. Yine, müteaddit defalar BİMER'e, vesair yerlere yapılan şikâyetler sonucu Enerji Bakanlığı tarafından da zaman zaman teftişler geçirmiştir. Bunu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; tabii, biz burada işte önümüze bir rapor geldi. Sadece Sayıştaya değil, olayların bütününe bakmak lazım. Şimdi, az önce Haydar Bey'in söylediği gibi efendim, kurumu kullanıyor, yok, arabasını kullanmış, bugün devletin yapmış olduğu bütün

ihalelerde yani var olan sahaların işletilmesinde, mesela büyükşehir belediyesinin yapılan ihalelerinde bütün alan müteahhit firmalar büyükşehir belediyesinin araçlarını... Bunun yıl içinde açıklanan fiyatları vardır, Halil Bey bu konuda çok daha iyi bilirler. Belediyenin araçları resmî plakalıdır ve firmaya işte hafriyat çeker, kepçesi kazar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bu öyle bir şey değil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bakın, arkadaşlar, şimdi bir şey söyleyeyim mi?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O konu, bu konu değil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bakın, bir ihale yapılırken devletin boş duran bir alanını büyük bir ihtimalle bir firmaya kiralayabilirler, bunlar doğal şeylerdir, sanki suçmuş gibi gösterilemez.

Bir tanesini daha söyleyeceğim, bütün ihale şartnamelerinde ihalelerde sürelerin nasıl uzatılacağı, ek süre verileceği, hepsi vardır ve Genel Müdür de söylüyor, kuyu su dolmuşsa... Bir de şuna bakmak lazımdır: Projelerde uzun vadeli, bitimine yönelik ortaya çıkan kısa vadeli sorunları çözüme yönelik hareket edilir. Ha, şunu söylüyorsanız siz, "Kardeşim, bu, şu tarihte ihale edildi, hâlâ kömür çıkmadı, bunu kapatalım bir an önce." Bunu dediğiniz zaman da yine detaylı incelemek lazım. Bakın, şu anda mahkemeye gitti, gerekli görmediler ki süre mahkemeye gitti. Ben birçok ihale davasında şunu da gördüm: İhaleyi feshetmiştir kurum, ilgili firma hiç çalışmadan, hiçbir şey de üretmeden, çatır çatır, mahkeme yoluyla parasını da almıştır, burada ikinci bir zaman kaybı da olmuştur. Yani, eğer burada mücbir sebep varsa... Bakın, Genel Müdür diyor ki: "Bizim, burada mücbir sebep... Zaten şikâyet edildi BİMER'e... Şu, bu koşullarda, giderildi." Diğerinde de vermemişler, mahkemeye gitti. Yok yani olayı daha derinlemesine inceleyip şey yapmak lazım.

Diğer yandan, zaten "tasarrufta bulunmak" çok net ve açık yani bu konuda şeye gerek yok. Özelleştirme kapsamında olmayan bir KİT'le ilgili olarak malını mülkünü satamazsın.

İkinci bir nokta da, bunları sattırmamak da satışını engellemek de bana göre, dolaylı şekilde suç oluşturur. Niye? Bir mal bugün değerlidir, siz satışını engellerseniz altı ay sonra hiçbir değer ifade etmez. Orada da dikkatli olmak lazım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben tek bir soru sorayım.

BAŞKAN - Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Söylediğim şeyler ihale şartnamesinde olmayan şeyler, kurumun kullanılması. Bunu, diğer belediye'deki örneklerle karşılaştırmamak lazım, bir.

Olayın boyutları farklı, iki.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şart değil, ihale şartnamesinin olmasına gerek yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sevgili kardeşim, çok zamanınızı almamak için bir örnek verdim, bütün ihaleleri böyle. Bakın, açın, kitabı okudun mu, raporları okudun mu? Yani seni sorgulamak için söylemiyorum bunu.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, Haydar Bey, bakın...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, benim söylemime karşı bir tez geliştirdin orada ama tecrübelerinize dayanarak; bu doğru değil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Haydar Bey, bakın, bir kurumun dağın başında bir binası var...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sonra bunu beraber tartışalım da...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, bakın, şunu söylüyorum: Dağın başında bir binası vardır ya da bir binası vardır, bu kurum şu anda o binayı kullanmıyordur. İlgili firma, ihaleyi alan firma bu kuruma dilekçeyle başvurarak kiralayabilir.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, talep edebilir, kirasını öder. Tamam, bunları kabul ediyorum, bunlarda bir sıkıntı yok. Ben bunları söylemiyorum ki.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Araçlarını kiralayabilir...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayıştayın 2011, 2012 raporlarına bakarsan -eğer zaman harcamayıp bakarsan- neler söylediğimi de çok iyi anlayacaksın.

Bir defa, bunların sonuçlarını istedim yani orayla kira ilişkileri, Sayıştay tespitlerindeki çıkmış...

BAŞKAN – Tamamını yazılı olarak cevaplayacaklar zaten.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir de Sayıştaya bir soru sordum: Niçin bu tespitleri, mücbir sebepleri Sayıştay kabul etmiyor? Orada oluşan mücbir sebepleri ertelemeye ilişkin veya süre uzatmayı kabul etmiyorlar...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sayıştay uzmanları teknik uzman değil ki.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teknik, hepsi teknik, hepsinin meslek grupları var konularında, elektrik mühendisi var, makine mühendisi var. Bir tek bilgisayarlı yok şu anda, o, BT'yi denetleyemiyorlar, onun dışında her şeyi yapıyorlar, çok da uzmanı var.

BAŞKAN – Siz varsınız Sayın Akar.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Siz tamamlıyorsunuz o boşluğu.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ya, bir dur, bitireyim lafımı.

Niye bununla ilgili bir soruşturma istemediniz, niye 78'i işletmediniz, bunu çok merak ediyorum.

Ben, grup başkanından merak ediyorum çünkü hiçbir soruyu cevap olarak...

BAŞKAN – Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Çünkü, biraz evvel soruşturmayı istedik, işte, tatmin olmadık. Şimdi de niye istemedikleri konusunda...

BAŞKAN – Sayın Akar, Sayıştayın çalışmalarını siyasi olarak elbette eleştirebilirsiniz, tartışabilirsiniz ancak burada Sayıştay denetimi yapmıyoruz yani onlar...

MELİKE BASMACI (Denizli) – İlk defa böyle bir şey yapılıyor...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama, ben cevap alamıyorum. Bunu soracağız.

BAŞKAN – Sorun elbette.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Gerekçesini söyleyecek bana, “Niye soruşturma istemiyorsun?” deyince gerekçesini söyleyecek. Her dönem getiriyor, her dönem beni burada tartıştırıyor, her dönem kurumla karşı karşıya geliyoruz, kurumu suçluyoruz, kurumun eksik yaptığını söylüyoruz ama Sayıştaya sorunca “Teftişe gitti, izlensin.” Yok böyle bir şey. Şimdi, Sayıştay, niye bunda 78'i uygulamadığını söylemek zorunda burada.

BAŞKAN – Sayın Çanak, buyurun.

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Şimdi aslında, Sayın Başkanım, burada tartışmaların hepsi hukuki terimlere takılıyor. Şimdi, Sayıştay da neticede kendi bilgisi dâhilinde olan şeyleri tanımlıyor, onları söylüyor. Şimdi, örneğin siyasal bilimler uzmanı olan Sayıştay üyesi arkadaşın “Satış yetkisi yoktur.” demesi çok doğru değil, “Böyle bir hukuki yorum yapılması da doğru değildir.” demesi de doğru değil. Niye? Çünkü tasarruf etme, hukuken satmayı, almayı, devretmeyi, kiralamayı, bunların hepsini kapsar. Medeni hukuka baktığınızda, borçlar hukukuna baktığınızda, ticaret hukukuna baktığınızda...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Açık öğretim birinci sınıftan... Oraya girmeyelim...

OKTAY ÇANAK (Ordu) – ...bunların hepsi Sayın Akar, bunun içindedir.

İkincisi de: Şimdi, “mücbir sebep” dediğimiz şey de aslında hukuki bir tanımdır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır ama... Tanımlanmış...

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Şöyle... Hayır, hayır...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, her şarta göre değişir mücbir sebep, her şarta göre.

OKTAY ÇANAK (Ordu) – Tabii. Mücbir sebep, şartlara göre, olaylara göre, kişilere göre değişen bir tanımlamadır.

Şimdi, Sayın Genel Müdürümüz -ki ben o bölümüne bakmadım- eğer bir yargılamaya tabi olduklarını ve bu yönüyle bir takipsizlik kararı verildiğini söylüyorsa, bilin ki bir hukukçu tarafından mücbir sebep tanımlanmış ve o gerekçelerle de doğru bulunmuştur ki takipsizlik kararı verilsin diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Ben bugün çok verimli bir toplantı yaptığımızı düşünüyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, hâlâ niye uygulamadıklarını anlamadım.

BAŞKAN – Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi Sayıştay Kanunu'nu okumayayım burada. Sayıştayın bir görevi var, tanımlanmış.

BAŞKAN – Bakın, bütçe görüşmelerinde Sayıştay bütçesi üzerinde, Sayıştay çalışmaları, faaliyetleri konuşuluyor, tartışılıyor, denetleniyor ancak burada denetlediğimiz kurum Sayıştay değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayıştayı denetlemiyoruz. Sayıştay bizim adımıza görev yapıyor ve tanımlanmış görev yapıyor. Niye bunun yapmadığını Meclis yapıyor?

BAŞKAN – Bakın, şimdi burada, Sayıştayın...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Onu nasıl yapacağız Sayın Başkanım? O zaman, “Ben sizi tanıyorum.” derse ne olacak?

BAŞKAN – Hayır, olur mu öyle şey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Olmaz işte.

BAŞKAN – Denetim raporu dışında bıraktığı her şeyi “Niçin dışında bıraktın?” diye burada tartışmaya kalkarsak, ya, bu Komisyonu çalıştıramayız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bakın, burada gerekçeleri var Sayıştayın bu öneriyi yazmasında... Kamu İhale Kanunu var.

BAŞKAN – Bakın, Komisyon üyesi diğer arkadaşlarımız da konu üzerindeki görüşlerini ifade ettiler. Yani burada açıklanması, izah edilmesi gereken bir husus olduğunu ben düşünüyorum.

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2013 ve 2014 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibranıza sunacağım.

Genel Müdürlükten başlatıyorum, okutuyorum:

Türkiye Taşkömürü Kurumunun 2013 yılı bilançosu ve 489.952,87 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu.

Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin...

BAŞKAN – 2013 yılı Genel Müdürlük sonuç bölümünü okuyacaksınız.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şimdi, topluca okunup tasvibe sunulur idi, usul öyle idi.

BAŞKAN – Ayrı ayrı ibra ediyoruz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şimdi, Genel Müdürlüğü okudum.

BAŞKAN – Tamamlandı mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Genel Müdürlüğün 2014 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

Türkiye Taşkömürü Kurumunun 2014 yılı bilançosu ve 2.875.265,76 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Müesseselerin 2013 yılı sonuç bölümlerini okutuyorum:

Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2013 yılı bilançosu ve 43.688.305,37 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2014 yılı bilançosu ve 59.987.287,37 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2013 yılı bilançosu ve 65.971.923,08 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Armutçuk Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2014 yılı bilançosu ve 74.006.893,10 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2013 yılı 121.894.378,44 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Kozlu Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2014 yılı bilançosu ve 129.140.180,15 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2013 yılı bilançosu ve 120.984.430,57 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Üzülmaz Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2014 yılı bilançosu ve 105.442.802,37 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2013 yılı bilançosu ve 205.629.122,08 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Karadon Taşkömürü İşletme Müessesesinin 2014 yılı bilançosu ve 209.307.955,17 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının Komisyon görüşmeleri tamamlanmıştır.

Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2011, 2012, 2013 ve 2014 yılları bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için birleşime saat 15.30'a kadar ara veriyor, Zonguldak'tan gelen misafirlerimize, arkadaşlarımıza hayırlı yolculuklar diliyorum.

Kapanma Saati: 14.42

ÜÇÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 15.43
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 7'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2.- Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2011, 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2011, 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine başlıyoruz.

Öncesinde Sayın Genel Müdülden başlayarak toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, sunumlarını yapması için Sayın Genel Müdüre söz veriyorum.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekillerimiz, Sayıştayımızın çok değerli denetçileri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız, Hazine Müsteşarlığımız, Kalkınma Bakanlığımız, çok değerli arkadaşlarımız, aynı zamanda da kurumumun çok değerli mensupları; konuşmama başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önce, kısaca bir dünyadan bahsederek daha sonra Türkiye'ye ve Türkiye Kömür İşletmelerine gelmek istiyorum. Dünya, enerjisinin büyük bir çoğunluğunu fosil yakıtlardan elde etmekte; özellikle petrol, doğal gaz ve kömür. Tabii, bizim konumuz kömür olduğu için diğerlerine çok fazla girmek istemiyorum.

Kömür dünyada yüzde 30,3 oranında enerjide kullanılmakta. 8 milyar ton her yıl kömür tüketimi gerçekleştirilmekte. Dünyada 1,1 trilyon ton kömür rezervi mevcut. Bu 8 milyar tonun 4 milyardan fazlasını sadece Çin tek başına tüketmekte, onu arkasından Hindistan takip etmekte. Dolayısıyla Avrupa -Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu olarak kurulmuş- sanayi devrimini, altyapısını tamamladıktan sonra, kömür yoğun olarak Asya Pasifik ülkelerinde kullanılmaya başlanmış. Aynı zamanda tabii, bununla birlikte Almanya, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkeler de kömürü hâlen tüketmekte. Hatta hiç kömürü olmayan bir ülke olan Hollanda, elektrik enerjisinin yüzde 38'ini kömürden sağlamakta.

Ülkemize geldiğimizde ise ülkemizde şu an itibarıyla, 74.038 megavatlık bir enerji kurulu kapasite mevcut, ki bu 370-380 milyar kilovatsaat enerji potansiyeli anlamına gelmekte. Bunun içerisinde 9.400 megavatla yüzde 12'ler mertebesinde kömür santralleri mevcuttur ülkemizde. 2005 yılına kadar Türkiye'nin kömür rezervi 8,3 milyar ton olarak devam etmekteyken, 2005 yılında Linyit Arama Projesi'yle birlikte mevcut rezervler geliştirildi ve hiç aranmamış, taranmamış bölgelerde de arama ve tarama faaliyetleriyle birlikte 15,4 milyar tonlu rakamlara ulaşmış durumda. Hâlen daha ülkemizin yüzde 60'ı taranmış değil. Eğer bu faaliyetler hızla –ki şu anda devam ediyor ve devam etmekte- ilerideki yıllarda da devam ettiği takdirde bu rezervlerimizin artma ihtimali çok yüksektir.

Bu bahsettiğimiz 15,4 milyar tonluk rezerv içerisinde Türkiye Kömür İşletmeleri olarak biz 1957 yılında kurulmuş, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi bir KİT'iz ve 1957 yılından bugüne kadar da...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Pardon, Sayın Genel Müdürem, siz konuya çok hâkimsiniz, biliyorsunuz. Sizin konuşmanızı metinden takip etmeye çalışıyorum ama metne bağlı kalmıyorsunuz, metinde yok. Mümkün mertebe konuşmanızdan da alacağımız bilgiler olacak bu yüzden...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Efendim, çok özür diliyorum. Orada biraz daha geniş kapsamlı, metinde. Metin nasıl olsa sayın vekillerimizin elinde mevcut olduğu için ben ilave bilgiler de vermek istedim. Zaten, metinle, birbiriyle...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Siz metin sıralamasında giderseniz bizde sizi takip etmekte zorlanmayız.

BAŞKAN – Metindeki akışa uygun özet yaparsanız öyle takip edelim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Birinci sayfada toplam kömürden bahsediyorsunuz...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Estağfurullah, estağfurullah.

Tabii, ben TKİ'ye girmeden önce genel bilgileri vermek istedim.

Şimdi TKİ'ye girecek olursak: Biz 1957 yılında kurulduk. Sermayemiz 1 milyar TL. Türkiye rezervleri 15,5 milyar. 3,7 milyar tonluk kısmı da Türkiye Kömür İşletmelerinin ruhsatlı alanları içerisinde.

Türkiye Kömür İşletmeleri 2012 yılında 33,3 milyon ton yıllık üretim kapasitesi gerçekleştirmiş, 2013'te 22, 2014'te 15, 2015 yılında 17 milyon ve 2016 yılında da 20 milyon ton programlanmış durumdadır. Tabii "Niye

2012'de 33,3 milyon tonda da şimdi geriledi?" şeklinde bir soru akla gelebilir. Bizim 4 tane müessesemiz mevcuttu. Seyitömer Linyitleri İşletmesi ve Güney Ege Linyitleri İşletmesi. Bir tanesi Kütahya'da birisi de Muğla'da bulunan. 2012-2013 yıllarında ve devamında da Bursa Linyitleri İşletme Müdürlüğümüz özelleştirilmiş oldu, özellikle kömür sahaları Elektrik Üretim AŞ'ye veya onun bağlı ortaklıklarına devredilmek suretiyle santrallerle birlikte özelleştirilmiş oldu. Dolayısıyla, yaklaşık 17-18 milyon tonluk kısma isabet eden bölümü özelleştirilmiş oldu. 33 milyon tondan neredeyse 20 milyon tonunu eksilttiğimizde normalde bizim 13 ilâ 14 milyon ton üretim seviyelerinde kalmamız gerekirken biz, özellikle o eksikliği, bünyemizdeki eksik üretim kapasitesini yetiştirebilmek amacıyla 20 milyon tonlu rakamlara -ki geçmişteki kapasitemize göre 7 milyon ton- 2016 yılı sonu itibarıyla artırmış olacağız ve 20 milyon tonlu rakamlara tekrar ulaşmış olacağız.

Kömürün üzerindeki örtü kazı miktarı olarak dekapaj miktarına baktığımızda: Kendi imkânlarımızla ve özel sektörden hizmet alınarak yapılan dekapaj ihaleleri sonucunda gerçekleştirilen toplam 2012 yılında 153 milyon metreküp, 2013'te 115 milyon metreküp, 2014 yılında 83 milyon metreküp ve 2015 yılında da 69 milyon metreküp, 2016 yılında da programımız 102 milyon metreküp olarak gerçekleşecektir.

Yatırım tutarlarımıza baktığımızdaysa: 2012 yılında 65 milyon TL, 2013 yılında 60, 2014'te 57, 2015'te 64 ve 2016 yılında da 104 milyon TL civarında bir yatırım gerçekleşecektir.

Kârlılığımız temettü ödemesi, Hazineye temettü ödemesi gerçekleştikten sonra 2012'de 690 milyon, 2013 yılında 95 milyon, 2014 yılında 43 milyon zarar gibi gözüксе de MTA'dan bize yeni sahalar verilmiş oldu, bu özelleşen sahalarla birlikte normalde 2,1 milyar ton rezervimiz varken, özelleştirmeyle birlikte Muğla'da 400 milyon ton, Seyitömer'de 176 milyon ton, Bursa'da 49 milyon tonluk rezervlerimiz eksilmiş olmasına rağmen MTA'nın bulduğu özellikle Eskişehir Alpu'daki 1,5 milyar ton rezerv, Kırklareli Vize'de 272 milyon ton rezerv ve Ilgın gibi birtakım küçük rezervlerle birlikte tekrar 3,7 milyar tonluk rezerve ulaştık. MTA'dan bize devredilen sahalarla yaptığımız ödemeler ile özelleştirme sonucunda masraflarını bizim yaptığımız ama kârlılığının EÜAŞ'a devri neticesinde o tarafa yazılması, bir kamudan başka kamuya yazılmış olması nedeniyle eksi gibi gözüксе de aslında gerçekte 2014 yılında da kârlı bir kurum pozisyonundaydık. 2015 yılında 81 milyon TL, 2016 yılında da yıl sonu itibarıyla 161 milyon TL kârlılık hedefliyoruz.

Personel yapımıza baktığımızda: 6.539'la başlamışız 2012 yılında ve şu an itibarıyla da 5.075 personelimiz var. Her yıl Hazinesinin müsaade ettiği ölçekte de yeni alımlar gerçekleştirmekteyiz. Bu alımlarımızla birlikte de 5.300 sayısına ulaşacağız emeklilikler hariç. Tabii, bir taraftan emeklilikler söz konusu, bir taraftan yeni alımlar söz konusu. Gerek özel sektöre verdiğimiz hizmet alım modelleri gerekse dekapaj faaliyetlerinde çalışanlarımızla birlikte -15 bin civarında bu tür çalışanlarımız var- 20 bin kişiyi biz istihdam etmekteyiz.

Türkiye Kömür İşletmeleri yeniden yapılanma programları çerçevesinde satıştan üretime bir hedef belirlemiş, üç tane ana sektörü var, termik santral, ısınma -ısınma sektörünü de bayilikler vermek suretiyle, hem sanayi için hem de ısınma için hem de fakir ailelere kömür yardımı kapsamında ayrıca Bakanlar Kurulu kararıyla verilmiş bir görevimiz var 2003 yılından bu yana, o görevi sürdürmekteyiz- büyük sanayi kuruluşları, çimento sektörü, küçük sanayi kuruluşlarından da KOBİ'ler dediğimiz tekstil, yağ sanayisi, kiremit, tuğla fabrikaları gibi sektörlerle de kömür temin etmekteyiz. Kömür kalitesinin iyileştirilmesi için yıkama tesisleri, lavvar tesisleri kurmuş bulunuyoruz. Her yıl 22 milyon ton kömürün yıkanabilmesini sağlayan lavvar kapasitemiz var. Torbalama kapasitemiz de her yıl 5,7 milyon ton 4 noktada torbalama kapasitemiz var. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'ne uygun bir şekilde torbalanarak ısınma sektörüne bu şekilde dağıtım gerçekleştirilmekte.

Rezerv dağılımlarına baktığımızdaysa: En büyük rezervimiz şu anda Ege Linyitleri Müessesine ait. Orada 629 milyon tonlu rakamların üzerinde bir rezervimiz söz konusu. Yine 254 milyon tonla Tunçbilek gelmekte, yaklaşık 70 milyon ton civarında da Çanakkale'de bulunan Çan ilçesindeki Çan İşletme Müdürlüğümüze ait rezervlerimiz var aktif olarak faaliyette olan.

Tabii, yer altı açık ocak dengesi itibarıyla baktığımızda, yer altı ağırlıklı çalışıyoruz. Özellikle yüzde 80 civarında, yüz 80'in üzerinde hatta yer altından üretimi gerçekleştirme mecburiyetimiz var, açık işletmeye giderek azalmış durumda.

TKİ'nin elektrik arz güvenliğine katkısı açısından baktığımızdaysa: Özelleştirmeler, 2012 yılında başlatılan enerji santrallerinin özelleştirilmesi öncesinde Elektrik Üretim AŞ'ye ait 4.209 megavatlık termik santrallere kömür sağlar pozisyondayken 1675 megavatlara kadar gerilemiş oldu. Özellikle Soma bölgesinde sahalar bizde kaldı, santraller özelleştirildi 990 megavatlık ve yine Kütahya Tunçbilek'te 365 megavatlık santraller özelleştirilmiş oldu ama sahalar bizde kalmış oldu. Bir de Çanakkale Çan'da saha da bizde santraller de henüz EÜAŞ bünyesinde, 320 megavatlık santral.

Tabii, daha sonra özellikle enerjide yüzde 30'lara, dünya ortalamalarına getirilebilmesi amacıyla birtakım çalışmalar yapıldı, biz de kendi bünyemizde mevcut bulunan rezervlerde ihaleler gerçekleştirdik. Özellikle ilk ihalemizi Soma'da Deniz'te gerçekleştirdik. Orada 510 megavatlık bir santral kurulumu gerçekleşecek bugünlerde, lisansı ÇED'i her şeyi alındı. Aynı şekilde Adana Tufanbeyli'de, Bingöl Karlıova'da, Bursa Keles Davutlar'da, Kütahya Domaniç bölgesinde olmak üzere yaklaşık 3.300 megavatlık bir santral potansiyeli -Şırnak

bölgesiyle beraber- hayata geçirilecek. Bazıları hayata geçmiş durumda, Bolu Göynük'te 270 megavatlık santral şu anda fiili olarak çalışıyor. Yine 405 megavatlık Şırnak'ta Ceytaş bölgesinde, Silopi'de yine santraller çalışmaya hazır vaziyette, diğerleri de yakın zamanda inşallah hayata geçecek.

Bunlarla birlikte, TKİ gelirleri itibarıyla, bugünkü rakamları itibarıyla her yıl 1 milyar TL buralardan gelir elde edecek. TKİ'nin bir yerde gelir ortaklığı söz konusu bu sahalarda. Yine aynı şekilde, Eskişehir Alpu'da bize verilmiş olan sahada da hızlı bir şekilde, özellikle dünya ölçeğinde "bankable" olarak kabul edilebilir, Kanada ve Avustralya'daki CONG sistemleri gibi dünya finans sektörünün de kabul edebileceği değerlerde çalışmalarımıza hızla devam ediyoruz. Sayın Denizli Vekilimiz de bilir, kendisi de bu standartlarla uğraştığı için. Bu tür standartlarda, özellikle yatırımcıların rahat yatırım yapabilmesini sağlayacak çalışmaları hızla yürütüyoruz ve dolayısıyla o sahalarımızı da yatırıma açmak istiyoruz. Onlarla birlikte 3.500 megavatlık bir kapasite olacak minimum. Ayrıca, Soma bölgesinde yine bir petrokimya tesisinin kuruluşu için YPK süreci devam ediyor, Kalkınma Bakanlığında dosyalarımız. Orada da yaklaşık 7 milyar dolarlık bir yatırım gerçekleşecek. Biz aynı sermaye olarak sahayı koymuş olacağız oraya, herhangi para çıktısı olmayacak kurumdan ve Hazine garantisi istemiyoruz. 35 milyar dolar civarında 30 yıllık süreç içerisinde net gelir elde edeceğiz. Amonyak, üre, SNC yani doğal gaz kalitesinde gaz ve etanol, metanol, etilen, propilen gibi petrokimya ürünleri elde edilecek. Yine, 200 megavatlık da bir santral potansiyeli söz konusu olacak. Sıfır atıkla bu proje tamamen yüzde 100 çevreye duyarlı bir şekilde inşallah en kısa zamanda YPK süreci tamamlandıktan sonra şirket kurulumuyla birlikte hayata geçirilecek.

Dolayısıyla, tüm bu yaptıklarımız ve bundan sonra yapacağımız projelerle birlikte, şu anda mevcut Türkiye'nin kömüre dayalı kurulu kapasitesinin 9.400 megavat olduğunu varsaydığımızda -ki öyle- 9.400 megavatlık bir kapasiteyi daha TKİ olarak hayata geçireceğiz. Yine, TKİ'nin dışında diğer enerji KİT'lerimiz var kömürle iştiğal eden. Onlarda da kapasiteler var, onlarla birlikte Türkiye'nin kurulu kapasitesinin yüzde 30'u kömürden sağlanmış olacak çok yakın gelecekte.

Bununla birlikte, MTA'nın tabii ki asli görevi kömür aramak ama buna ek olarak Türkiye Kömür İşletmeleri olarak biz de arama faaliyetleri yapıyoruz. Özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'nde gerçekleştirdik arama faaliyetlerimizi. Aynı zamanda, İç Anadolu ve ülkenin batı kısımlarında da birtakım arama faaliyetlerimiz devam etmekte, rezerv geliştirme çalışmalarımız devam etmekte.

AR-GE faaliyetlerimiz yaklaşık beş altı yıldır devam ediyor. AR-GE'yi ben özellikle ırmakta ve denizde balık avlamaya benzetiyorum. Oltayı atmazsanız balık tutamazsınız ama her oltayı attığınızda da balık tutma şansınız olmayabilir. AR-GE'ye de ciddi anlamda kaynak ayırıyoruz ve 55 milyon lira civarında bir harcama gerçekleştirmişiz ve beş yıllık süreç içerisinde bugüne kadar sadece tek bir projeden, her yıl 45 milyon TL civarında sonuçlandırdığımız bir projeden net gelir sağlıyoruz. Bundan sonraki süreçlerde de 2012 yılında brüt 1 milyar TL kârlılık, 860 milyon lira net ve içinden temettüyü düştüktükten sonra 690 milyon TL kârlı olan kurumumuzu bu seviyelerin üzerine en kısa zamanda çıkarmayı hedeflemekteyiz.

Ben, şimdilik sunumumu burada bitirmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Önerilerin görüşmelerine geçiyoruz.

2011 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2011 yılına ait 9 öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

Redevans sözleşmelerine, rüçhan hakkı kullanımı veya alım taahhüdünde bulunulması ve yıkama, torbalama ve benzeri hizmet alımı yapılmasına ilişkin hüküm konulması Kamu ihale Kanunu'na uygun düşmediğinden, TKİ Kurumu Rödovans Uygulama Yönergesi'nde değişikliğe gidilerek ilgili maddelerden rüçhan hakkı kullanımı veya kömür satın alma taahhüdünde bulunulması ve hizmet alımına ilişkin hükümlerin çıkarılması ve bundan sonra imzalanacak redevans sözleşmelerine kömür tedariki veya satın alınmasına ilişkin hükümler konulmaması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Sayın Başkanım, uygun görürseniz, sesi gür olması münasebetiyle daire başkanına okutmak istiyorum cevabı. İlave, ek bilgiye ihtiyaç olduğunda da ben cevaplandırmak isterim.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 1) Redevans, maden sahasındaki rezervin, üretilen maden karşılığında pay alım şartlı olarak işlettilmesi olup kurumumuzun harcama yapmasını gerektirmemektedir.

Yargıtay 6. Hukuk Dairesinin 17/03/2010 tarihli ve 2009/13548 E. 2010/2942 K. Sayılı kararında; redevans sözleşmelerinin kendine özgü bir sözleşme tipi olduğu, Borçlar Kanunu'nun 270 ve devamı maddelerinde düzenlenen hasılat kirası özellikleri taşıdığı açıklanmış bulunmaktadır.

Redevans işlemleri, kurumumuzun harcama yapmasını gerektirmediğinden ve gelir getirici bir işlem olduğundan Kamu İhale Kanunu'na tabi değildir. Redevans uygulamaları, kurumumuzun kendi iç mevzuatı ile özel hukuk hükümlerine göre yapılmaktadır.

Ayrıca; 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (r) bendi hükmüyle de "Fakir Ailelere Kömür Yardımı Yapılmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararnameleri kapsamında; işleticisi kim olursa olsun, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımları," bu kanundan istisna edilmiş bulunmaktadır.

Anılan yasanın bu hükmüyle kurumumuza ait sahaları işletenlerden alınacak kömür ve alınan kömürün yikanmasına, torbalanmasına ve taşınmasına ait hizmetlerinin alımı da Kamu İhale Kanunu'nun kapsamı dışına alınmış olmaktadır.

Bu nedenlerle, redevans sözleşmelerine, rüçhan hakkı kullanımı veya alım taahhüdünde bulunulması, yıkama, torbalama ve benzeri hizmet alımı yapılmasına ilişkin hüküm konulmasında mevzuata aykırılık söz konusu değildir.

25/07/2014 tarihli ve 29071 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, Anayasa Mahkemesinin 2011/142 esas ve 2013/60 sayılı kararında; Anayasa'da yer alan eşitlik ilkesinin, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusu olduğu açıklanarak, TKİ'nin kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait kömür sahalarında üretim yapan firmalar (reddevansçı) ile özel olarak kendi adına ruhsatlı kömür sahalarında üretim yapan firmaların aynı konumda görülmesi mümkün olmadığından, bunlar arasında eşitlik karşılaştırması yapılamaz denilmektedir.

Redevansçı firmalardan, redevans sözleşmeleri kapsamında tüvenan kömür satın alınması, kömürün maliyetinin daha uygun olması nedeniyle kurumumuza önemli ölçüde gelir sağlamaktadır.

Tüm bu nedenlerle redevansçı firmaların ürettiği kömürlerin, rüçhan hakkı kullanılarak satın alınması ve alım taahhüdünde bulunulmasının devam ettirilmesinde yarar bulunduğu değerlendirilmektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Birkan.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, ben de tekrar bu bölümün de hayırlı olmasını diliyorum.

Bu, doğru bir uygulama çünkü zaten birçok devlet kurumunun bu sahaları kiraya verirken, ihale ederkenki amaç şu: Kendisi işletirken ciddi oranlarda zarar ediyor. Bunları verirken de -birçok kamu ihalesinde ve özelleştirmede de bu vardır, alım garantileri vardır- yani kendisinin tolere edebileceği oranda alım garantileri vardır. Doğru bir uygulamadır yani bu konuda ben de aynen katılıyorum cevaba.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, doğru uygulama olup olmadığı tartışılır. Niye tartışılır? Redevans yöntemiyle sabahki seansta TTK'ta da biraz gördük, ya ton başına bir redevans bedeli konur ya da direkt emtia, üretilen mal alınır. Ama, bu uygulamayla birlikte neye geçilmiştir? Hiç ihalesiz, aynı redevans bedeli üzerinden o kömürün ihalesiz bir şekilde bu şirketlerden yani TKİ'nin redevans olarak işletmesine vermiş olduğu şirketlerden ihalesiz olarak alıyor. Peki, ihalesiz alması bunun daha ucuz olduğu anlamına mı geliyor? Bana göre, hayır, gelmiyor. Biraz sonra fakirlere dağıtılan kömürlerden örnekler verdiğimizde orada rüçhan hakkı kullanılarak veya redevans karşılığı tüm üretiminin alınması sonucunda fiyatların nasıl yukarıya çekildiğini ama Kamu İhale Kanunu'na uygun olarak 4734'e göre, açık ihale usulüyle yapıldığında da fiyatların nasıl gerilediğini hep birlikte görüyoruz. Tabii, bu arada diğer hizmet alımlarının da bu şekilde yapılması, Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkarılması ve tamamen bu sözleşmelere istinaden yapılması, ulaştırmada, bu kömürün işte ilgili yerlere taşınmasında da sıkıntılar oluşturuyor, Sayıştayın denetimlerinde mevcut. Demek ki bu yöntemde aksayan taraflar var, bana göre bu şekilde uygulanması doğru değil.

TKİ, aslında Türkiye'de çok eski bir kurum ve kömürde uzmanlaşmış, özellikle linyit kömüründe uzmanlaşmış bir kurum; EÜAŞ eliyle bir taraftan elindeki kömür ocakları alınıyor, diğer taraftan da redevans usulü ve hizmet alımı yöntemiyle de bu üçüncü şahıslara kullanırılıyor, daha da atıl duruma düşüyor. Bunların hem maddi hem de diğer sakıncaları var, bu alımlarda ve hizmet alımlarında da görüyoruz bunu. Onun için de bu yöntemin aslında, Sayıştayın önerdiği şekilde yani hikâyenin cevabı şeklinde değil de Sayıştayın önerdiği şekilde yapılması ve kullanılması bu hakkın daha doğru olduğunu düşünüyorum. Çünkü, rüçhan hakkı verilmesi ya da hizmet alımı yöntemiyle ya da redevans usulüyle, bir işletmenin TKİ'ye ait bir ruhsatın bir başka şirkete devredilmesiyle ille o şirketin bütün kömürünü alacaksın diye bir kanun yok. Bu, 4734'teki 3 (r) maddesiyle getirilen istisna çünkü geçmişte bu denendi, yapıldı ve 3 (r)'yle bu yasalaştırıldı yani bir yerde göz yumuldu bu işe. Ve ille de bununla yapacaksın diye bir kanun yok, istersen açık ihale yapabilirsin 4734'te kadar kalan kısmı, redevans dışında kalan kısmını almak istiyorsan açık ihale yöntemleriyle alabilirsin bunda bir sakınca yok. Ama, dediğim gibi, bu aslında hem verimliliği artırmak hem üretimi artırmak hem maliyeti düşürmek değil, biraz sonra göreceğiz, vereceğimiz örneklerden maliyetin kurum için nasıl arttığını, Hazine için nasıl arttığını fakirlere dağıtılan kömürde göreceğiz, rakam olarak da göreceğiz bunu.

Ben bu usulü doğru bulmuyorum açık söylüyorum. Eğer redevans ille de yapacağız diyorsanız sadece redevans karşılığı bedeli alın, diğer kısmın da açık ihale yöntemiyle yapılması doğru olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, birkaç cümleyle siz de isterseniz bunlara cevap verin.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, efendim, bu uygulama açık ve net bir şekilde şunu göstermektedir: Biz TKİ olarak, eğer yer altından kömürü kendimiz üretmeye kalkmış olsak bugün 250 liralara üzerinde seyredecekti. Hâlbuki şimdi ise bu son gelen düzenlemelerle birlikte, özellikle yer altındaki işçilerimizin lehine çıkarılan düzenlemeler de dâhil olmak üzere 100-110 lira civarında bu kömürü biz mal etmekteyiz, almaktayız ama tüvenan kömürden bahsediyoruz. Ve dolayısıyla, kurumumuz hiç zarar etmeyen ve yıllardır kâr eden bir kurum pozisyonuna gelmiştir. Yapımıza baktığınızda, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi bir KİT'iz. KİT'in ana statüsünde ve genel eğiliminde şu vardır: Basiretli tüccar gibi davranma mecburiyeti vardır. Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu gibi KİT'ler, diğer kurumlar gibi isimlendirilmemeli diye düşünüyorum. Çünkü, biz basiretli tüccar gibi Türk Ticaret Kanunu'na tabiyiz aynı zamanda. İşleyişimizde idare hukukuna tabi olurken üçüncü şahıslarla olan hususlardaki işleyişimizde ise Borçlar Kanunu'na, genel hukuk hükümlerine, özel hukuk hükümlerine tabi bir kurumuz. Dolayısıyla, bu tür gelir getirici fonksiyonları yerine getirme bizim en doğal hakkımız ve biz de bu hukuk çerçevesinde bu işlemleri yapıyoruz.

Soma bölgesinde ise ruhsatı o üçüncü şahıslara ait olan özel sektörün ruhsatını almışız biz ve onlarla bir karma akit yapmışız, adamın ruhsatını almışız, orada bir üretim birliğini sağlayabilmek için tüm üretimi kendi havuzumuzda toplamışız ve haksız rekabeti önlemişiz ve dolayısıyla, Türkiye'nin genel enerji ve yakıt politikalarına sağlıklı bir şekilde hükmetmeyi öngören bir yapıyı tesis etmişiz. Bugün 4734'te tanımlanan hizmet alımı ihalesi neyse bu da budur aslında. Anahtar teslimi bir işi yapıyor adam, size ürettiğini getirip veriyor, hizmet alımında da aynı şekilde, diğerinde de aynı şekilde. Anahtar teslimi, bütün teçhizatıyla, ekipmanıyla, her şeyiyle geliyor, kurguluyor ve ürettiğini size vermiş oluyor. Pazarda rakip ortadan kalkmış oluyor ve devlet kendi kontrolü içerisinde piyasayı regüle etme şansına sahip oluyor. Ve bugün biz termik santrallere çok rahat bir şekilde kömürümüzü de pazarlayabiliyoruz, pazarlamada da zaten bir sıkıntımız yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, 3 (r) maddesi, fakir fukara kömürlerinin iştiraklerden ve redevansçı firmalardan alınmasına istisna getirmekte, kurum nakliyyeyi de bu kapsamda değerlendirmekte. Biz, konu hakkında Kamu İhale Kurumundan görüş istenmesinden yanayız. Dolayısıyla, 3 (r) maddesinin kapsamının buna genişletilerek açık ve net bir hükme yer verilmesinde yarar var; görüşümüz bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Fakir ailelere dağıtılmak üzere ilgili Bakanlar Kurulu Kararları kapsamında satın alınan kömürlerin, ruhsatı TKİ veya bağlı ortaklık ve iştiraklere ait sahalardan üretilmiş kömür olup olmadığı konusunda menşei araştırması yapılması ve bu sahalardan üretilmeyen dolayısıyla Kamu İhale Kanunu'nun 3 (r) istisna maddesi kapsamına girmeyen kömürlerin, uygun ihale usulleriyle ihale edilerek satın alınması.

BAŞKAN – Buyurun.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 2) Fakir ailelerin ihtiyacında kullanılmak üzere iştiraklerimiz ile redevansçılarımızdan temin edilen kömürler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayımlanan Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun kömürlerden oluşmaktadır.

İştiraklerimiz ile redevansçılarımızdan kömür temini öncesinde, kurumumuz bünyesinde bir alım komisyonu teşekkül ettirilmiştir.

Bu komisyon;

- Kömür sahalarına MİGEM tarafından verilen maden ruhsatlarını,
- İştirakçilerimiz ile redevansçılarımızın sahalardaki kömür üretimi ile yıkama ve torbalama kapasitelerine ilişkin TOBB il/ilçe ticaret ve sanayi odasınca verilen kapasite raporlarını,

Üretilen kömürün niteliklerine ve hangi il ilçelerde kullanılabileceğine dair Çevre ve Şehircilik Bakanlığı il çevre müdürlüklerince verilen uygunluk belgelerini, esas alarak, alım öncesinde iştiraklerimiz ile redevansçılarımızdan üretimi yapılacak kömür menşeinin tespitini yapmaktadır.

Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına teslim edilen kömürler, teslim aşamasında vakıflar tarafından numuneler alınmak suretiyle sürekli analizlere tabi tutulmaktadır. İlgili yönetmeliğe uygun şartları

taşımadığı tespit edilen kömürler vakıfların talebi üzerine değiştirilmektedir. Kömür damarlarının oluştuğu formasyonların benzer özellik göstermesi, ülke genelinde mevcut linyit rezervlerinin oluşum zamanlarının - Zonguldak havzası hariç- jeolojik açıdan aynı dönem kömürlerden oluşması, aynı kömür sahasında dahi jeolojik faktörlerden dolayı kömür özelliklerinin değişiklik göstermesi nedeni ile kömürlerin menşei laboratuvar analizleri ile kesin olarak belirlenememektedir.

Sosyal yardımlaşma vakıflarına teslim edilen kömürler için ilgili mülki amirliklerden kömürlerin teknik şartname hükümlerine uygun kalitede ve miktarda teslim alındığına ilişkin imzalı teyitlerin alınması ve yazılı mutabakat sağlanması üzerine hak ediş ödemeleri yapılmaktadır.

Önerinin yazıldığı tarihten bu güne kadar, 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin (r) bendi kapsamında kurumumuza ait sahaları işleten redevansçılarımız ile iştiraklerimizden temin edilen kömür dışında kömür alımına ihtiyaç duyulmamıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Basmacı, buyurun.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ben bu paragrafa takıldım. Diyor ki burada: “Jeolojik faktörlerden dolayı kömür özelliklerinin değişiklik göstermesi nedeni ile kömürlerin menşei laboratuvar analizleri ile kesin olarak belirlenememektedir.” Doğru, böyle bir şey var. Ama diyor ki: “Vakıflara teslim ederken teknik şartname hükümlerine uygun kalitede olduğuna ilişkin imzalı teyit alıyoruz.” diyor. Vakıflar bunu neye göre kalitesini teyit ediyor?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Başkanım, sayın vekilim; burada menşeinin belirlenmesi ayrı bir şey, vakıfların aldığı numuneler ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayımlanan ısınmadan kaynaklanan hava kirliliği kontrol yönetmelikleri var, bu yönetmelikler zaman zaman illerin kirlilik derecesine göre değişiklikler de arz eder. Kendi il ve ilçelerindeki çevre kriterleri neyse onu sağlayıp sağlamadığını test etmek amacıyla referans laboratuvarlarına, akredite olmuş TÜRKAK tarafından akredite edilmiş referans laboratuvarına gönderilebilir numuneleri ve orada kendi il ya da ilçelerindeki kirlilik kriterlerini sağlamıyor ise eğer “O kömürleri biz kabul etmiyoruz.” deme hakları vardır, şartnamelerimizde de bu yer alır ve kim oraya onu götürmüşse o kömürleri toplatıp yerine yeni kömürleri vermek zorundadır. Onların baktıkları bu ama Türkiye'nin Zonguldak havzası hariç menşei itibarıyla birbirine benzerler ve sahaların bünyesi içerisinde bile farklılıklar gösterir; o menşei bölümü farklı ama onların baktığı kısım ise sadece kirlilik analizleriyle alakalı.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sağ olun, ben bu cevabı bilerek sordum çünkü devamı var.

Peki, kömürü götürdü, bu analizler ne kadar sürede sonuç verir, ne kadarlık bir süredir bu test süresi? Benim de bir laboratuvarım olduğunu biliyorsunuz.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Evet, efendim şimdi, tabii, laboratuvarlar nereye gönderdiğine bağlı ve yoğunluğuna.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Velez ki aynı ilde, TÜRKAK'lı işi olmayan bomboş bir laboratuvara gönderdi, ne kadar süredir?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Şöyle söyleyelim, yani en az bir haftayla on beş gün gibi bir zaman alabilir, bu zaman zarfında o kömürleri orada dağıtmamış olurlar.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Arabada mı bekliyor, vakfa indiriliyor mu?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Hayır şöyle oluyor: Vakıfların depolarına, belirlemiş oldukları depolara gönderiliyor kömürler, o depolardan numuneler alabileceği gibi aracın üzerinde de numune alabilir ama onları... Biliyorsunuz numune almanın da şartları var ve şahit numuneleri konulması gerekiyor; usulüne uygun şekilde alındığını düşünüyoruz çünkü il çevre müdürlükleri de yardım ediyorlar o alım işlerine...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Denetim yapar mı?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Efendim?

MELİKE BASMACI (Denizli) – Denetim yapmıyor, o hava kirliliğini... Kömürleri denetlemiyor.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Denetleyebiliyorlar, görevlendirebiliyor kaymakam veya valilik onları görevlendiriyorlar.

Mesela efendim, daha yakın bir zamanda biz Bitlis Mutki'de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı il müdürlüğü ekiplerince alınan numuneler sonucunda...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Özel taleplerde görevlendirilebiliyorlar ama her vakfa indirilen kömür numunelerini Çevre ve Şehircilik almıyor, onu bir düzeltelim.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Olabiliyor, şöyle efendim, yani özel bir görevleri elbette yok ama vakıftaki görevliler bunu isterlerse onlardan...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Sevgili vekilimin sorduğu “Her numune de mi onlar görevli idi?” soru öyle çünkü öyle değil, ancak kaymakamlık görevlendirilirse. Yani ben diyelim ki şüphelendim diyorum, halk olarak biri gidip şikâyet edebiliyor, kaymakam kontrol etme gereği duyabiliyor, herhangi bir nedenden dolayı hadi bakalım

denir ve görevlendirilirse numuneyi Çevre ve Şehircilik alır, onun dışında o numuneler kömür analizleri on iki günden önce çıkmaz laboratuvar boş bile olsa, -bir haftada değil- onu da düzeltelim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – On beş gün dedi Genel Müdüşümüz.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Yok, bir hafta dedi...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Bazen... Şöyle: İstediği kritere bağlı.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Çok önemli değil, üç beş gününde değilim.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Evet.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Şimdi, kömürler oraya teslim ediliyor -dediğinizi söylüyorum, yanışsa düzeltin- orada depoda bekliyor, numune alınıyor, test ediliyor, uygunsa dağıtılıyor, öyle mi?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Doğrudur. Evet, şöyle: Şimdi bakın...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Yani bu tutanakta ne yazıyor peki, depoya ne diye indiriliyor? "Depoya indirdim, analiz sonuçları beklemektedir." diye mi bir tutanak var?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Hayır, o tutanağın hiçbir önemi yok, teslim tesellüm tutanağıdır o.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Orada ne yazıyor, kaliteden bahsediyor mu?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Şöyle efendim: Teslim tesellüm tutanağında kalite ifadesi söz konusu değildir, şartnamemizde şu vardır: Teslim tesellümü yapmış olsa dahi, bırakın onu, dağıttı diyelim evlere; ki Mutki'de böyle olmuştur, yaklaşık 2.000-2.500 ton kömür vatandaşlara dağıtılmıştır, vatandaşlardan gelen şikâyetler üzerine tekrar kaymakamlık tarafından numuneler aldırılmış...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Münferit bir olay o, bir kere olan bir şey yani geneli soruyorum.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Efendim, genelde de bu böyle.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ben çok net soruyorum. Ben kamyonu indirdim depoya, oradaki tutanakta kalitesi ve miktarı uygundur diye yazıyor mu, yazmıyor mu, tek cümle söyleyin?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Şöyle efendim, kalite yazmaz tutanakta miktar yazar, gram olarak, tonaj olarak.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Güzel, kalite ne zaman yazar? Burada diyorsunuz ki kalite ve miktarı teslim alımına ilişkin yazıyı kim verir?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Efendim, şöyle, bakın: Kalite... Torbaların üzerinde zaten kalorifik değerleri, kül değerleri, analiz değerlerine ilişkin bilgiler var, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı zaten o torbaları o kriterlere göre basmamızı söyler, ona göre basarız biz ve gider. Daha sonra o kömür gitti oraya, diyelim ki onlar analiz aldılar... Hiçbir zaman sınırlama yoktur, bakın istediği zaman analizini alabilir, analize gönderebilir, onun ücretlerini de biz öderiz, kaymakamlık ödemez, onları da biz karşılarız ve o kömür beğenilmeyen kalitedeyse bize yazar. Diyelim ki -sizin dediğinize cevap olsun diye söylüyorum- tüm işlemlerin sonunda... Biz o yüzden, bütün bu alımlarımızı gerçekteştirirken bu tür işlemleri yapanların bedellerinin yüzde 20'lerini neredeyse yedi sekiz ay sonra hatta bir yılı aşkın bir süre sonunda ödemek üzere elimizde tutarız bu gibi durumlar için. En sonunda nihai teslim tesellüm, kesin kabul işlemleri yapılır ondan sonra mesela bu sene mayısta 2015 yılında dağıtılan kömürün hak edişlerinin yüzde 20'leri mayıs ayı içerisinde ödenecek redevansçılara ve iştirakçilerimize. Niye? Sizin sorduğunuz bu gibi nedenler sonradan da nüksedebiliyor bazen, onların önüne geçebilmek ve bir haksızlığı önleyebilmek için. Dolayısıyla biz TKİ olarak yaklaşık 2 milyon 300 bin fakir aileye 1 milyon 900 bin ila 2,3 milyon ton arasında her yıl 972 ilçe ve 81 vilayete kaymakamlık teslimi, onların gösterdiği depolara teslim ederiz. Bu fakirleri de sosyal yardımlaşma vakıfları belirlerler kendi kriterlerine göre, kime ne dağıtılacağını belirlerler ve şartnamelerimizde de gayet açıktır. 2,3 milyon ton, 2,5 milyon ton kömür dağıtıyorsanız, bu gibi olaylar olmaz mı? Elbette ki olur, sonuçta bu kömür.

MELİKE BASMACI (Denizli) – İnsanın olduğu yerde hata olur da...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – İnsanın olduğu yerde her şey mümkündür.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ne kadar analiz yapıldı şimdiye kadar 81 ilde bu kadar ton kömür dağıtılırken?

BAŞKAN – Sayın Basmacı, bu -Sokratik bir yöntem kullanıyorsunuz- çok alışıık olduğumuz bir şey değil, böyle karşılıklı soru-cevap...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Bugün zaten yeni yöntemler öğreniyoruz, sabahki toplantıda da öğrendik koruma altına alma gibi.

BAŞKAN – Verimli de oluyor ama...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Tamam, birazdan yazılı olarak sorayım ama ben soracağım, ne kadar...

BAŞKAN – Yok, bence sorunuzu tamamlayın, tamamen, Genel Müdüşümüz cevap versin.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Evet, ne kadar numune alınmış, kaç ildedir mesela?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Şöyle yapalım Sayın Vekilim, bunları -yanlış bir rakam vermemek için- ben size yıl yıl çıkarayım, hangi yıl ne kadar alınmış, ne olmuş, onları ben size...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Genelleme de çözer bir şey yani şunu anlamaya çalışıyorum: Tesadüfen mi yapıyoruz, şikâyet üstüne mi yapıyoruz, rutin midir, biraz onu anlamaya çalışıyorum.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – O zaman, o son kısmına cevap vereyim: Her üçü de mümkün, bakın yani şikâyet de olabiliyor...

MELİKE BASMACI (Denizli) – O zaman ben resmî yazılı rakam isteyeyim.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Tabii çünkü bir de şunu da söyleyeyim ben size: Kömürün kısa analizi, kalorisi, nemi, külü, sabit karbonu, kükürt de dâhil...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Altı gün.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Bunlar aynı gün içerisinde de verilebiliyor.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Atomik absorpsiyon cihazınız varsa verilir.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Tabii, detay analizleri o dediğiniz şeyler, iz elementler, şunlar, bunlar, onlar uzun sürmesine neden olur ama çevre kriterinde zaten bu kadar detay analizler istenmiyor.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Deney kısmı tamam, yani bir günde atomik absorpsiyonunu alırsınız, çevre kısımları hariç. Buna bir bakalım, ne kadar numune alıyoruz, bu kadar tonu ne kadar teyit ederek ödemişiz hak edişleri, ona bir bakalım.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Tamam, elbette ki. Yani burada her geçen zaman daha da sistem oturmuş oldu, gerek fakir ailelerin tespiti kısmında gerekse fakirlere dağıtılan kömürler kısmında bunlar elbette ki olacaktır ama 2 milyon 300 bin ton içerisinde belki bu toplasanız en kötü zamanlarında dahi, en çok bu şikâyetlerin geldiği zamanlarda dahi 15-20 bin tonluk kısmını geçmez.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Bu analiz rakamına göre bu yorum değişir, çok analiz yaptıysak, 15-20 bin tona helal olsun ama hiç analiz yapmadan bunu yaptıysak da yazık olur yani.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Kesinlikle öyle değil çünkü bu şöyle bakın...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Doğru yaptığınıza inanıyorum.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ederim çünkü...

BAŞKAN – Tamam, rakamları bildirin o zaman daha sonra.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Denetimi bunun halk tarafından, herkes tarafından yapılıyor, kamuoyuna açık yapılan bir işlem çünkü.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Kesinlikle, kesinlikle.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, aslında burada konuşulması gereken konu, niye bu ihtiyaç çıktı. Belki TKİ kendi redevanslı sahalarından ve kendi sahalarından ürettiği kömürün kalorik ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı şartlarına uygun olmayabilir, bir şekilde düzeltilir ama buradaki sorunun hassasiyeti şurada. Bu redevans usulüyle almış olduğumuz firmaların kendi sahalarında üretmeyip eksilen kısmı TKİ'ye taahhüt ettiği ve eksilen kısmı bir başka üretim şirketinden, TKİ'nin iştiraki olmayan bir başka şirketten veya üretim tesisinden -ruhsatı TKİ'ye ait olmayan- alması ve buralardan servis etmesi. Bununla ilgili örnekler var yani anlatmak istediğim şu aslında: Nedir fakirlere dağıtılan kömürlerdeki olay? 3 (r) maddesine göre TKİ'nin iştiraki veya redevans bağlı ortaklıkları olması lazım yani kömür buradan alınacak, bunun dışındaki kömür eğer ihtiyaç varsa kendi ortaklıklarından ve redevans usulüyle karşılayamıyorsa İhale Kanunu'na göre uygun olarak dışarıdan alacak. Öyle değil mi? Şimdi, örneğin Yeni Çeltik, 2011 yılında 150 bin ton kömür alınması kararlaştırılmış -bizim iştirak Yeni Çeltik- ancak üretilenin 150 bin ton olduğu görülüyor Yeni Çeltik'te. Yani redevanslı sahada 150 bin ton kömür üretiliyor ama TKİ'yle anlaşması bu fakirlere kömür dağıtımıyla ilişkili 150 bin ton. Geriye ne kalıyor? İşte 43 bin ton ihtiyaç kalıyor, 43 bin tonu üretemiyor. Ne yapıyor? 43 bin tonu başka bir firmadan alıyor, TKİ'nin ilişkisinin olmadığı bir firmadan alıyor ve bunları servis ediyorlar çünkü biraz evvel konuştuğumuz madde dolayısıyla nakliyesi CIF'i falan içine alındığı için şirket kendisi dolduruyor ve gitmesi gereken, ulaştırılması gereken yere kendi tesislerinden ulaştırıyor bunu. Böyle olunca kontrol ortadan kalkıyor. Tabii, bunu nereden tespit edebilirsiniz? Üretim miktarlarından tespit edebilirsiniz, böyle bir tespit de var zaten burada. Bu soru asıl onun için aslında yani bu iki tane ayrı olay var burada. Bir tanesi "3 (r)'ye uygun davranıyoruz." deyip arkadan dolanıp geri kalan kömürü başka bir tesisten almak, üretim tesisinden almak ve oradan yollamak, ikincisi de kalite problemleri. Ben Melike Hanıma şey olsun diye söylüyorum, orada bir soru da ben iletileyim, o soruyu bize bildirirsiniz. Madem bu ilgili yönetmeliğe uygun şartlar taşımadığı tespit edildiği burada varsayılıyor, raporlara geçmiş; son beş yılda hangi firmalar, hangi yılda, ne kadar ürün veya teslim edilen kömür bu şartlara uygun olmayıp vakıflar tarafından geri gönderildi ve sizin tarafınızdan değiştirildi? Bir bunu görelim, rakamı, böyle bir bilgi var mı elimizde, bu kontroller yapılıyor mu?

Evet, arkadaşlar, bu sıkıntılı bir durum, gerçekten bu redevans işi kontrol edilemeyen boyutlara ulaştı, kontrol edilemeyen boyutlara ulaşınca da devlete satım garantisi olduğu için daha da ucuza -kendileri devletle

redevans ilişkisi içerisinde olan firmalar- piyasadan daha ucuza, kaçak yollarla -kaçak üretilen kömürler gibi birçok şeyle- daha ucuz maliyetle üretilen kömürleri alabilme şansına sahip olduğu için bu firmalarla, bunlarla yapılan anlaşmalar biraz evvel verdiğim örnekteki gibi yüksek meblağlarda yapıldı ama hemen peşinden de bu eksiklikler, dediğim gibi, farklı yöntemlerle giderildi. Bunun önüne geçilmesi gerekiyor. Eğer bu kanunda belirtilen şartları yerine getirmeyen ve kanunun arkasından dolanan firmaların bir şekilde sözleşmelerinin iptalini diyeyim - biraz ağır mı olur bilmiyorum, oradan avukatım da biliyor bu işleri, bakıyor bana burada- ya da bir bakanlık teftiş kurulu bunu bir incelesin bir bakalım, bizim de böyle bir talebimiz olsun. Sayıştayın burada talebi var mı bilmiyorum ama bunlar ne derecede doğru, ne derecede, hangi oranlarda yapılıyor, bunları hep birlikte bir görelim diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok saygıdeğer katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Haydar Bey de benim anladığım şekilde izah etti.

Öneriden önce ben cevabı bir okumak istiyorum. Cevabın son paragrafında “Kurumumuza ait sahaları işleten redevansçılarımız ile iştiraklerimizden temin edilen kömür dışında kömür alımına ihtiyaç duyulmamıştır.” Bu cevaba bakınca, “Yüklenici firmadan biz alabildiğimiz kadarını alıyoruz, açık kalırsa dışarıdan da alıyoruz ama buna da ihtiyaç duymuyoruz.” deniyor ama Sayıştayın önerisinden benim anladığım, Kamu İhale Kanunu’nun 3/(r)’ye arkadan dolanıldığını yani açıkça kanuna karşı hileye başvurulduğunu ben anlıyorum. Haydar Bey izah etti. Yüklenici firma sanki tedarik edeceği bütün kömürü kendi ocağından çıkarıyormuş gibi TKİ’ye bunu satıyor yani kendi ürettiği kömür gibi. Buradan benim anladığım sonuç bu. Yani, yüklenici firma burada TKİ’yi aldatıyor.

Şimdi, biraz önce Sayın Genel Müdürümüz dedi ki: “Bizim bir görevimiz var -kesinlikle katılıyorum- Türk Ticaret Kanunu anlamında basiretli tüccar gibi davranmalıyız.” Evet, bu, olmazsa olmaz koşuldur. Basiretli tüccar olmanın gereği aldatılmamaktır, öngörüyle daha önceden hissetmek ve çıkabilecek sonuçları menfi olmadan olumluya çevirebilmektir. Eğer gerçekten böyle bir durum varsa bu çok vahim bir durum. Burada devlet kandırılıyor, sadece TKİ değil, devlet aldatılıyor. Kanuna karşı hileye başvuruluyor. Bu ciddi anlamda, Sayın Başkanım, soruşturmayı gerektiren bir durumdur. Yani, bir vatandaş diyor ki: “Ben devleti çok rahatça kandırırım.” Biz de buna diyoruz ki: “Eyvallah, kandırabilirsin.” Biz de kanıyoruz. Bile bile lades demememiz gerekiyor. Kömürün üretilip de teslim alınan kömürün analizini, incelemesini yapma görevinin ben vakıflarda olduğunu düşünmüyorum. Yüklenici firmadan redevans karşılığı alan TKİ’dir. TKİ bunu detaylı şekilde incelemek ve o kömürün o ocağa ait olup olmadığını bilmek zorundadır, bu da basiretli tüccar olmanın gereğidir. Eğer biz kendi ülkemizden çıkardığımız kömürün hangi ocağına ait olduğunu tespit edemiyorsak ithal ettiğimiz kömürde biz çok aldatıyoruz, çok kandırıyoruz demektir. Bu da çok daha vahim sonuçtur Sayın Genel Müdürüm. Bu konunun çok hassasiyetle üzerinde durulmasını ben öneriyorum ve Sayın Başkanım, bu konuyla ilgili kesinlikle bir soruşturma açılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, buyurun.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Efendim, teşekkür ederim.

Bir defa, TKİ’nin aldatılması gibi bir şey söz konusu değil. TKİ’nin 1957 yılından bu yana çok ciddi, yapılanması sonuna kadar oturmuş ve her türlü mekanizması, Teftiş Kurulu Başkanı başta olmak üzere, çalışır durumdadır.

Onun ötesinde biz bu uygulamalara 2003 yılında başladık. 2003/6154 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla başlanmış oldu ve yaklaşık on dört yıldır bu uygulamalar devam ediyor. Her geçen gün biraz daha sistem oturuyor ve oturdukça birtakım tecrübeler de beraberinde kazanılmış oluyor.

Biz 2005 yılına kadar ihaleyle alım yapıyorduk. Asıl o dönemlerde kandırıldığımızı anladık işin açığı. Niye biliyor musunuz? Bizim küçük ocaklarımız var. MİGEM’e kayıtlı yaklaşık 309 tane ruhsatlı saha var. Bu küçük sahalardaki arkadaşlarımız... İhale her zaman düzgün sonuç verecek diye bir anlam ifade etmez. O yüzden, gerçekte bazen ihalelerimiz örtüşmeyebiliyorlar, birtakım sıkıntıları da beraberinde getirebiliyorlar. Her kömürü ben kendim alayım düşüncesiyle kişiler maliyetlerini hiçe sayarak, masraflarını yok sayarak öldüm fiyatına âdeta bu kömürleri alıyorlar. Diyor ki: “Nasıl olsa ben bu kömürü bu şekilde veririm.” İşte, o zaman kalite düşmeye başladı ve yoğun bir şekilde o dönemlerde il ve ilçelerden kömürün kalitesiyle ilgili çok ciddi şikâyetler gelmeye başladı ve işte, asıl o zaman kendi sahasından üretmeyen, ihaleye giren vatandaş bir başkasına torbaları vermek suretiyle “Kardeşim, şu paraya doldurursan doldur.” diyerek almaya başladı, “Nasıl olsa ihaleyi ben aldım.” diye yaklaştı olaya. Bütün bunlar geçmişte bizim ciddi bir tecrübe birikimine ulaşmamıza neden oldu ve 2011 yılının Şubat ayında 6111 sayılı Yasa’ya...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, şimdi, 2011 yılında dağıtılan kömürlerden TKİ sahasından çıkmamış kömürlerin olduğu tespiti yapıldı mı?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Kesinlikle böyle bir şey söz konusu değil. Hepsi yasal zemin çerçevesi içerisinde...

BAŞKAN – Sayıştay raporunda örnekler var; Yeni Çeltekte, KİAŞ...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Şimdi, şöyle efendim: Yeni Çeltekin kendi sahaları da var, kendisine ait olan sahalar var. Türkiye Kömür İşletmelerinin onlara redevans karşılığı verdiği sahalar da var. Birtakım sahalarla hukuki altyapısını oluşturmak kaydıyla, bakın, hukuki ruhsat ilişkisini, hukuki ilişkilerini oluşturmak kaydıyla, cevapta da verdiğimiz üzere bize bu bilgileri kuruma intikal ettiriyorlar ve o intikal ettirmeleri sonucunda biraz önceki cevapta okuduğumuz şekilde bu kömürler o noktalardan alınmıştır. Kaldı ki bu süreçler 2012, 2013, 2014 yılı denetimlerinde de zaten aynı şekilde süregelmis ve Sayıştayımız da bu durumun farkındadır. O yüzden, hiç bunlardan bahsedilmiş değildir ve dolayısıyla hepsi tamamen yasal zemin ve hukuki çerçevede yapılmış işlemlerdir.

BAŞKAN – Şu an 2011'i konuşuyoruz ama.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Evet, 2011'de de böyle bir şey söz konusu değildir.

BAŞKAN – Sayın Akar, var mı?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, 150 bin ton anlaşma yapılmış 2011'de. Bunun -tüm iştirak yani TKİ'den ruhsatlandırdığı ve kendi ruhsatlarına ait üretimi 107 bin ton Yeni Çeltekte. Eğer yanlış söylüyorsam düzeltsinler.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Yanlışlık var orada, evet.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 43 bin ton başka bir firmadan satın alınmış, kendi üretimi değil, kendi sahalarında yapılan bir üretim değil.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Sayın Vekilim, soru-cevap olmasın ama 350 bin ton civarında bir şeyi var, ona bir baktıracağım ben, kesinlikle öyle değil yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Peki.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – İştirakin genel kurul raporunda da mevcut o, 350 bin ton civarında. Tam rakamı...

BAŞKAN – Bir de Sayıştayın önerisiyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Konu, raporumuzda detayla anlatılmıştır. Takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Birkan.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, bir suyun içilebilir olup olmadığına ilk su kaynağından numune alınır ve bu suyun içilebilir olduğuna karar verilir. Daha sonra her şişeye ilgili ayrı ayrı numune alınmaz. Su kaynaktan çıktığında...

MELİKE BASMACI (Denizli) – Alınır.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, alınmaz. Her şişeden numune alamazsınız, teorik olarak böyle bir şey yok.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Her sevkியattan...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, Melike Hanım, kömürlerin standarda uygun olup olmadığı konusunda bu çıkarılacak olan ocaklardan daha önceden zaten "Bu standartları taşıyor." diye rapor alınıyor. Daha sonra bunlar... Burada şu tartışılabilir: Bu üretim ve nihai tüketiciye ulaştırma sürecinde araya sahte kömürlerin, taşların ya da hiç alakasız kömürlerin girip girmediği tartışılabilir ama her torbadan numune alınacak diye bir iddia yoktur. Başta eğer bu saha Çevre Bakanlığının standartlarını taşıyorsa arkasından rastgele numune alınarak devam eder ya da şikâyet üzerinden numune alınarak devam eder uygulama. Bu anlamda, gündemde kalacak bir durum yok burada. Sistem sağlıklı işliyor. Ben gündemden çıkarılmasını öneriyorum Başkanım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Su örneği verdi de değerli meslektaşım. Su örneği verdi, o su örneği üzerinden sadece şunu demek istiyorum, burada anlaşılması gereken şu, değerli meslektaşım: Diyor ki: "Erikli Uludağ'ın zirvesinden." Yani, biz bunu Uludağ'ın zirvesinden gelen su olarak içiyoruz. Akdağ'dan doldurulduysa sıkıntı var Erikli yazıp. Bu olay bu, benim anladığım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Ben önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

5/5/2011 tarih ve 2011/1809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve bu kararda değişiklik yapan 10/10/2011 tarih ve 2011/2320 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında fakir ailelere teslim edilmek üzere kömür temin edilmesi ve dağıtımına ilişkin olarak TKİ Yönetim Kurulunun bu işe ilişkin 28/6/2011 tarih ve 19/265 sayılı çerçeve kararında müessese ve işletmelerin üretim kapasiteleri ve piyasa yükümlülükleri de dikkate alınarak fakir aile

kömürlerinin öncelikle müessese ve işletmelerce üretilen kömürden temin edilmesi, TKİ'nin üretim kapasitesinin üzerinde kalan kömür ihtiyaçlarının Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesi (r) bendi kapsamında temin edilmesi gerektiği ve dört müessese müdürlüğü 2011/2012 kış döneminde 1 milyon 217 bin ton kömür teslim edebilecekleri yazılı olarak bildirdiği hâlde, söz konusu dönem için müesseselerin teslim edeceği kömür miktarının 946 bin ton olarak belirlenmesi ve (3/r) kapsamında dışarıdan temin edilecek kömür miktarının aynı miktarda artırılması, bu şekilde 938 bin ton olarak öngörülen 4 firmadan alımların dönem içerisindeki ek taleplerle birlikte 1 milyon 132 bin tona yükseltilmesi, 2010 yılı sözleşmeleri kapsamında satın alınan 430,6 bin ton kömürün ortalama birim alış fiyatı 205,29 TL, ton artı KDV olduğu hâlde, 2011 yılında söz konusu (3/r) maddesi kapsamında dört firmadan yüzde 21 oranında daha pahalı olmak üzere ortalama 248,28 TL, ton artı KDV birim fiyattan kömür satın alınması, 2011 yılı sözleşmeleri kapsamında, yerinde teslim esasına göre satın alınan kömürün ortalama birim alış fiyatı 248,28 TL tonun TKİ'nin kendi ürettiği ve satın aldığı tüvenan kömürden ürettirdiği kömürlerin kömürün stok çıkış maliyeti artı nakliye, artı genel müdürlük masraf hisseleri ve finansman giderleri dâhil pazarlama satış ve genel yönetim giderlerinden verilen paylar olmak üzere tüm maliyetler dâhil yerinde teslim ortalama birim maliyeti 169,65 TL tondan yüzde 46 oranında daha pahalı olması,

233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 35'inci maddesine göre, bir mal veya hizmetin fiyatının Bakanlar Kurulunca belirlenmesi veya bir konuda görev verilmesi hâlinde, belirlenen fiyatla, o mal veya hizmetin maliyeti arasındaki negatif fark yani zarar ve yüzde 10 kâr payının Hazine Müsteşarlığı bütçesinden karşılanabileceği, mal ve hizmet veya görevin bedelsiz verilmesi hâlinde Hazine Müsteşarlığı Bütçesinden aktarılacak tutarın mal ve hizmet veya görevin maliyetinin tamamı ve yüzde 10 mahrum kalan kârla sınırlı olduğu ve 5/5/2011 tarih-2011/1809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 10/10/2011 tarih ve 2011/2320 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla değiştirilen 5'inci maddesinde "Teslim edilen kömüre ilişkin bedeller 233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 35'inci maddesi çerçevesinde ödenir." denildiği hâlde, TKİ'nin yerinde teslim maliyetinden yüzde 46 daha yüksek bir fiyattan satın alınan ve üzerine TKİ komisyonu eklenmesiyle maliyetinin yaklaşık yüzde 50 üzerine çıkan bir bedelin valiliklere yani Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına fatura edilmesi ve fatura tutarlarının Hazineden alacak kaydedilmesi hususlarının Hazine Müsteşarlığınca incelenmesi ve değerlendirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – 11/06/2011 tarihli ve 27961 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2011/1809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla "Fakir Ailelere Kömür Yardımı Yapılmasına İlişkin Karar" yürürlüğe konulmuştur. Kararın "Görev Zararı" başlıklı 5'inci maddesinde TKİ ve TTK genel müdürlükleri tarafından CIF satış esaslarına göre valiliklere teslim edilecek kömürlere ilişkin bedeller görev zararı sayılır ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 35'inci maddesi çerçevesinde ilgili kuruluşlara ödenir." hükmüyle fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin -2011/2320 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik-2011/1809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar Genelgesi'nin "Görev Zararı" başlıklı 7'nci maddesinde özetle CIF satış esasına göre valiliklere teslim edilecek kömürlere ilişkin bedellerin görev zararı sayılacağı, TKİ müessese ve işletmelerinden temin edilen ve münhasıran tesislerinde üretilmiş kömürler için tespit edilecek satış fiyatının, kuruluşun teshine yönelik müessese ve işletme bazında bir önceki ay ortalama satış fiyatını geçmeyeceği hususları çerçevesinde gerek Sayıştay raporunda yer alan Hazine Müsteşarlığı tarafından incelenmesi ve değerlendirilmesi isteği ve gerekse görev zararının 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 35'inci maddesi hükmünce zaten Hazine Müsteşarlığınca inceleme ve değerlendirme yapılacak olması sebepleriyle, 2011 yılında fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin denetim, Hazine Müsteşarlığı kontrolörleri tarafından 2013 yılında yapılmış ve hazırlanan raporun sonuç kısmında:

"Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığının 22/07/2013 tarihli ve 1195 sayılı görev yazıları ile eki müsteşarlık makamının 17/07/2013 tarihli ve (2013/755)-11719 sayılı olurları uyarınca 10/10/2011 tarihli ve 2011/2320 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik 05/05/2011 tarihli ve 2011/1809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu tarafından fakir ailelere yapılan 2.207.400,46 ton kömür teslimi karşılığı 654.306.780,94 TL. tutarında kömür bedeline ilişkin görev zararı incelemesi sonucunda TKİ'nin kömür üreticilerinden CIF esasına göre temin ve valiliklere teslim edilen 1.297.401,10 ton kömürün, 357.023.827,67 TL alış bedeline belirli oranlarda fark konulmak suretiyle toplam 371.059.061,58 TL. olarak valiliklere fatura edildiği, kömür üreticilerinden temin edilen kömür bedeli ile valiliklere fatura edilen kömür bedeli arasında toplam 14.035.233,91 TL fark olduğu, bu tutarın Bakanlar Kurulu Kararlarında görev zararı bedeli tanımında geçen CIF satış fiyatlaması üzerinde extra bir fiyatlamaya olarak değerlendirildiği ve görev zararı olarak nitelendirilemeyeceği,

Konu bu tutarın 654.306.780,94 TL görev zararı talebinden düşülmesi ile; Bakanlar Kurulu Kararları kapsamında Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumunun 2011 yılında fakir ailelere yapılan kömür teslimlerine ilişkin toplam 640.271.547,03 TL kömür bedeline eş tutarda görev zararının olduğu,

Sonuç ve kanısına varılmıştır." denilmektedir.

Görüldüğü üzere, 2011 yılı TKİ'nin kömür üreticilerinden CIF esasına göre temin ve valiliklere teslim edilen kömürün, alış bedeline sair masraflar -pazarlama satış ve genel yönetim, kontrol müdürlüğü giderleri gibi- için yüzde 2 gibi cüzi bir ilave yapılmak suretiyle valiliklere fatura edilen, kömür üreticilerinden temin edilen kömür bedeli ile valiliklere fatura edilen kömür bedeli arasında bu nedenle yaklaşık 14 milyon TL fark olduğu, bu tutarın Bakanlar Kurulu kararlarında görev zararı bedeli tanımında geçen CIF satışı

fiyatlaması üzerinde ekstra bir fiyatlamaya olarak değerlendirildiği ve görev zararı olarak nitelendirilmeyerek kalan kömür teslimlerine ilişkin CIF satışı fiyatlaması üzerinden yaklaşık 640 milyon TL görev zararının olduğu, bu bedelin TKİ'ye CIF bedeli üzerinden ödeneceği Hazine Müsteşarlığının, 06/02/2014 tarihli ve 02219 sayılı yazısı ile kurumumuza iletilmiştir.

Söz konusu Hazine Müsteşarlığı raporunda konu etraflıca incelenmiş ve kuruma ödenecek görev zararı hesaplanmıştır. Burada da fakir ailelere sevk edilmek üzere yapılan kömür alımında, satımında ve nakliyesinde Bakanlar Kurulu kararları doğrultusunda işlemler gerçekleştirilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi yok.

Öneriyle ilgili olarak Sayıştayın görüşünü alacağım.

Bu arada alfabemizde "x" harfi yok, bu cevabınızda gördüm, ona dikkat edin lütfen.

Sayın Akar, söz talebiniz mi var?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Görüş almaya, onların görüşünü beklemeye gerek yok çünkü görüş bildirmiyorlar veya kurumun yazdığı cevaba ilişkin doğru olup olmadığı konusunda bir...

BAŞKAN – Sayın Akar, güneş batmaya başladı siz de yorulunuz, sesinizi alamıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, aslında bu 2011 denetimi biliyorsunuz ertelenmişti burada. Onunla ilgili hazırlık yapmıştım, rakamlar buradaki cevapla tutmayabilir ama. Biraz evvel bahsetmiştim bu redevansın neler getirdiğini neler götürdüğünü. 2011 yılında doğrudan temin yani ihalesiz, yani redevans usulüyle rüçhan hakkı kullanılarak beş firmadan -benim o gün çıkardığım şeylere göre- 281.073 ton ortalama 226,83'ten kömür alınmış. Kimden? Redevans usulüyle verdiklerinden yani redevans payı dışında tüm üretimleri alıyorlar zaten. Bu da 226 lira ortalama, burada da "248 lira" diyor, herhâlde KDV'yi falan koyuyor, ben eklemeyi unuttum. Sonra da ihtiyacı karşılamadığı için pazarlık usulüyle yapılan ihale sonucunda 11 firmadan 149 bin ton daha kömür alınmış pazarlıkla. Yani redevans dışındaki firmalardan kömür üretimi yapan firmalardan 150 bin ton kömür alınmış. Kömürün ortalama maliyeti, 11 firmadan ortalama aldığınız zaman 164-165 lira. Aynı, orada da KDV eklemedik Sayın Genel Müdürüm, bakmayın öyle düşük geliyor diye rakam. Fiyat farkı ton başına 62 TL. Şimdi, ne kadar alınmış bu? 281 bin ton. 62'yle çarptığınızda, fiyat farkıyla çarptığınızda 17 milyon 426 bin 526 TL fazla ödeme gözüküyor. Bunu da geçtim, o dönemde alınan toplam kömür 2011 yılında toplam 1 milyon 297 bin ton ve bunun 450 bin tonu da 210 sözleşmesine istinaden alınmış yani toplamda 1 milyon 297 bin ton kömür alınmış.

Şimdi, ben tabii aldım rakamları, dedim ki, ben bunu redevansla Yeni Çeltek'ten KİAŞ'tan, kan emici, sürekli her KİT Komisyonunda konuştuğumuz, "Acaba nereden yine götürüyorlar?" diye düşündüğümüz bu şirketlerden almaktan vazgeçip pazarlık usulü alsaydım kaç para kazanırdım diye baktım. 1 milyon 297 çarpı 226; 293 milyon 122 bin TL yapıyor. 1 milyon 297 çarpı 164; 212 milyon 708 bin TL yapıyor yani 80 milyonluk bir fark oluşuyor. Yani bu 3/(r) maddesiyle arkadan dolanma, 3/(r) maddesiyle ürettikleri redevansa rağmen alması gereken hissenin dışında ihalesiz her şeyi alabilmesi, "Bunları fakirlere veriyoruz." adı altında duygu istismarı sömürüsü yapılarak devletin uğratıldığı zararın boyutu çok büyük arkadaşlar, çok büyük, fakirlere verelim. Hatta biraz önce konuşurken doğalgazı da konuşuruz demiştik. Doğalgaz var ama adam evinde kömür yakıyor hem de fakirlere verilen kömürden alıyor. Doğalgazı bedava verelim bu sefer doğalgaz tesisatı olana diyordum. Bunları vermeye devam edelim de devleti de koruyalım. Tamam fakirlere vermek iyi bir şey, onların mağduriyetini gidermek iyi bir şey ama 4 tane, 5 tane firmayı da -zaten 4-5 firmayla çalışıyor- ihya etmek ve buna göz yummak o kadar kötü arkadaşlar. Bilmiyorum ben bu hesapları yaptım. Uğraşıyorum da, bakıyorum da. Ben buradan bir pozitif sonuç bulamıyorum. Niye bulamıyorum biliyor musunuz? 2011'de KİAŞ'tan 2010'da 200 liradan almışsınız, sonra 231 liradan almışsınız. Yeni Çeltek'ten 204 liradan almışsınız, 2011'de 234 liradan almışsınız, Çelikler'den 252 liradan alırken 275 liradan almışsınız bir yıl sonra, Geriş'ten 222 liradan alırken 238 liraya çıkmış, buradaki zam oranı yüzde 15.

2011, hani diyordunuz ya "Enflasyonu tek haneli rakamlara indirdik." Enflasyon tek haneli rakamlara inmişti, şimdi yine çift hanede ama. 2010'da 6,4; 2011'de 10,5; bunlar devletin resmî enflasyon rakamları. Bunlara redevans usulü yaptıkları zam yüzde 15, bu şirketlere yüzde 15 zam yapılıyor ve o rakamlara geliyor. İhale yaparsak ne oluyor? Müthiş bir rekabet ortamı oluşuyor. Rekabet ortamı oluşunca fiyatlar aşağı düşüyor. Kaliteyi siz denetleyeceksiniz, kaliteli üretim yapanları ihaleye alacaksınız ve devletin buradan -atıyorum- 80 milyon kazancı olacak; benim hesapladığım rakamlar, belki daha da büyüktür, belki daha da küçüktür.

Redevans usulünden hızla vazgeçilmeli, redevans yapılıyorsa da sadece redevans miktarı alınmalı onun dışındaki tüm alımların ister fakire verilsin ister termik santrale verilsin ister sanayiye, endüstriye verilsin hepsi açık ihale ve ihale yöntemiyle yapılmalı; doğruluk budur arkadaşlar, devletin, kamunun, yetimin hakkına sahip çıkmak budur. Yetimin hakkını, kamunun hakkını 4 tane redevansçı firmaya peşkeş çekmek değildir. Bakın Soma'daki kaza niye oldu arkadaşlar? Hizmet alımı ama redevans değil o. "Ürettiği her şeyi alacağım." diyen, yıllık kapasitesinin üzerine çıkan, yirmi dört saat üretim yaptırtan, hiçbir iş güvenliği tedbirini almadan her şeyi orada tartarak alan -belki onu konuşacağız, belki genelinde konuşacağım bilemiyorum ama- hiçbir kontrol yapmadan molozuyla, taşıyla orada hemen ocak başında tartarak alan bir kurum için 301 kişi öldü orada. Bunun önüne geçilmesi lazım. Hiç kimse beni redevansın faydalı bir sistem olduğuna inandıramaz devlet için arkadaşlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Akar.

Hazine Müsteşarlığı Temsilcisi arkadaşımıza da söz vermek istiyorum.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI MURAT ÇELİKER – Efendim, Sayıştay Başkanlığımızın bu tespitleri doğrultusunda müsteşarlık makamının 32835 sayılı onaylarıyla Hazine Kontrolörleri Kurulu Başkanlığı bu tespitlerin incelenmesi hususunda görevlendirilmiştir. Biz inceleme raporunu bekliyoruz. Tespit ve rapor sonucu doğrultusunda işlem yapılacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayıştaya söz vereceğim.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Konuya raporumuzda yeterli şekilde yer verilmiştir.

Takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Efendim, çok özür diliyorum, biz 2011'i konuşuyoruz. 2011 yılında Hazine Müsteşarlığı görevlendirilmiş ve raporlarını da tanzim etmişler. Bu rapordan alıntı yapıp onu yazdık biz buraya yani yeni bir şey değil bu ve paraların ödenmesini de kesin hesaba bağlamıştır. Hatta biz yüzde 2 civarında ortalama sair masraflar eklemiştik alımların üzerine, ki bunlar da gerçekten oluyor aslında ama Hazine Müsteşarlığı kontrolörlerimiz öyle takdir etmişler raporlarında, Hazine Müsteşarlığınca da onaylanmış, 14 milyon TL tutarındaki parayı bize ödememiştir, biz de zaten ondan vazgeçtik. Bundan sonraki uygulamalarımızda da dışarıdan aldığımız o kömürlerin üzerine asla bir sair masraf bedeli eklemeyen devam ediyoruz bugüne kadar yani yeni bir olay değil bu, 2011 yılına ait bir husustur. Orada da Hazine Müsteşarlığının -tarih, sayılarını verdiğimiz- Kontrolörler Kurulu tarafından gelmiş, bakmışlar, denetlemişler ve ne kadar paranın ödeneceğini... Bu paraların tahsilatı yapılmış, gerçekleştirilmiş, kesin hesaba bağlanmış, alınmış işlemlerdir.

BAŞKAN – Tamam.

Teşekkür ediyorum.

Bir düzeltmede bulunacaksınız...

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI MURAT ÇELİKER – Sayın Genel Müdürüm, bize bu ulaşan Sayıştay raporu bizim o 2011 yılı ödemelerimiz ve kesinleşmiş olan inceleme sonrasında bize ulaştı. Dolayısıyla biz bir kez daha bu Sayıştay raporundaki bize muhatap tespitleri görmezden gelemeyeceğimiz için tekrar bir inceleme talep ettik.

BAŞKAN – Tamam.

Teşekkür ediyorum.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Yani bitmiş bir raporun üstüne bir daha mı rapor istedik? Sayın Genel Müdürün dediği doğru gibi sanki burada.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI MURAT ÇELİKER – Yok.

Sayıştay tespitleri şöyle: Bir rapor çıktı, bu kapsamda ödemeler...

MELİKE BASMACI (Denizli) – O rapor çıktı, Sayın Genel Müdürüm açıkladı, ödemesi yapılmış, işlem çözülmüş. Şimdi, siz bir rapor daha mı hazırladınız?

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI MURAT ÇELİKER – Sonrasında Sayıştay Başkanlığımızın raporu geldi. O raporda Hazine Müsteşarlığını muhatap böyle bir tespit yer alınca biz de tekrar bir incelenmesi için, bu tespit kapsamında yeni bir inceleme yapılması için...

BAŞKAN – Bir döngüye girmiş anladığım kadarıyla.

MELİKE BASMACI (Denizli) – Ama alıntı var burada ve raporun tarihine baktığınızda Sayın Genel Müdürüm doğru söylüyor burada.

BAŞKAN – Evet, öyle bir rapor var.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI MURAT ÇELİKER – Yo, bu ikinci bir rapor efendim.

BAŞKAN – Bu döngüye bir son vermemiz gerekiyor.

Dolayısıyla önerinin gündemden...

MELİKE BASMACI (Denizli) – "2011 tarihli rapor" diyor ama.

BAŞKAN – Sayın Basmacı...

MELİKE BASMACI (Denizli) – “2011 tarihli rapor” diyor ama.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI MURAT ÇELİKER – Biz, 2015'te talep ettik.

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamam.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

TKİ Kurumunun 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3/r Maddesi Uyarınca Yapacağı Mal ve Hizmet Alımlarında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'te yer alan, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “İstisnalar” başlıklı 3'üncü maddesi (r) bendinin kapsamını genişletici hükümlerin bu yönetmelikten çıkarılması ve 3/r maddesi kapsamına girmesi mümkün olmayan nakliye işlerinin Kanun kapsamında ihale edilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR - Fakir ailelere kömür yardımı mal ve hizmet alımının 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu'nun 3/r maddesi ile Kanunun istisna hükümleri arasında olması nedeniyle TKİ kendi ihale yönetmeliğini hazırlamıştır. Burada da bir ihale söz konusudur ve bu kapsamda yürütülen işlemlerde bir ihale disiplini vardır. Dolayısıyla 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname içinde yönetim kurulunun görev ve sorumlulukları içinde basiretli davranış özelliğiyle ilgili birimler görevlendirilmiş ve uygulama tarafımızca sürekli denetlenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesi (r) bendinin hükmü, "Fakir ailelere kömür yardımı yapılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararnamele kapsamında; işleticisi kim olursa olsun, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü'nün kendisine veya bağlı ortaklık veya iştiraklerine ait olan kömür sahalarından yapacağı mal ve hizmet alımları," hükmünü içermektedir.

Bu hüküm, fakir ailelere kömür yardımı konusunda hem mal alımı hem de hizmet alımı bakımından, 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu'nun 3/r maddesi kapsamında istisna hükmü içinde bir istisna olarak yer almaktadır.

Diğer taraftan, 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu'nun 4'üncü maddesinde, nakliye (taşıma) işi, hizmet tanımı kapsamında sayılmıştır. Bu nedenle, söz konusu yönetmelikte, 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi (r) bendinin kapsamı dışında bir husus bulunmamaktadır.

Kaldı ki TKİ'nin 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi (r) bendinin kapsamında yaptığı hizmet alımları, aynı zamanda 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi (g) bendinin kapsamına da girdiğinden, uygulamada 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi (g) bendine ilişkin usuller uygulanmıştır. Burada hakların yarışması durumu söz konusudur.

Nitekim Sayıştay 2011 yılından sonra yaptığı denetimlere ilişkin raporlarda bu hususa yer vermeyerek uygulamanın doğruluğu teyit edilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi?

Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Çok kısa ifade edeceğim.

Yani burada Sayıştay yönetmeliğin bazı hükümlerinin Kamu İhale Kanunu'nun 3/r'sine aykırı olduğunu belirtiyor, en azından oradaki yorumu genişlettiğini söylüyor. Verilen cevapta da istisnanın istisnası gibi bir şey vardı. İstisnanın istisnası olmaz. Her yönetmelik de mutlaka bağlı olduğu kanuna ve genel hükümlere de uygun olmak zorundadır. Tabii ki yönetmelikle ilgili bir iptal davası her zaman açılabilir, mümkündür ancak doğru olan, yönetmeliğin Kamu İhale Kanunu'na bir aykırılığı varsa bunu kurumun kendisinin düzeltmesidir. Bu konuda da benim kuruma tavsiyem, hassas davranıp varsa böyle bir aykırılık düzeltilmesidir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 5:

TKİ Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek. 17) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR - TKİ Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı öneriyi okutuyorum:

Öneri 6:

Ege Linyitleri İşletmesi Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 3) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR - ELİ Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci öneriyi okutuyorum:

Öneri 7:

Güney Ege Linyitleri İşletmesi Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 5) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR - GELİ Raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 8:

Garp Linyitleri İşletmesi Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek:7) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR - Garp Linyitleri İşletmesi Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu öneriyi okutuyorum:

Öneri 9:

Seyitömer Linyitleri İşletmesi Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 9) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR - Seyitömer Linyitleri İşletmesi Raporu'nun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2012 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2012 yılına ait 11 öneri bulunmaktadır.

2012 yılı 1 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

TKİ'nin kömür üretimi faaliyetinde bulunduğu açık ocaklarda işletilmeye hazır kömür rezervinin yıllık üretim programlarının altında kalması nedeniyle, üretimde darboğaz yaşanmaması ve hazır rezervin daima en önemli sigorta olduğu gerçeğinden hareketle bu rezervin dayanma süresinin mümkün olduğunca yüksek tutulması amacıyla yönelik olarak kurumun bütün açık ocaklarında, özellikle de Çan Linyitleri İşletmesi Müdürlüğü ile Bursa Linyitleri İşletmesi Müdürlüğünde işletilmeye hazır kömür rezervinin fazlalaştırılması için gereken tedbirlerin alınması.

BAŞKAN – Cevap için buyurun lütfen.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR - Çan Linyitleri İşletme Müdürlüğünde öneri tarihinden 2016 yılına kadar geçen süre içerisinde 320 megavat gücünde ve ortalama yılda 1,5 milyon ton kömüre ihtiyacı olan termik santralin ihtiyacı sorunsuz bir şekilde karşılanmıştır. 2015 yılı sonu itibarıyla stoklarda yaklaşık 800 bin ton kömür mevcuttur.

Ayrıca 2014 yılında ihalesi gerçekleştirilen 2014/1 panosunda 55 milyon ton dekapaj ihalesi yapılarak yüklenici firma tarafından 2015 yılı sonu itibarıyla 16 milyon 471 bin 607 ton dekapaj gerçekleştirilmiştir.

Bunun dışında, 2016 yılı içerisinde yapılacak 35 milyon ton dekapaj ihalesiyle hazır kömür miktarı artırılarak santralin kömür ihtiyacının karşılanmasında sorun yaşanmayacaktır.

Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğünde üretimin yaklaşık yüzde 80'inin yer altı üretim yöntemleriyle karşılanmasının yanında, açık ocaktaki hazır kömür miktarının artırılması amacıyla, Işıklar 10 panosunda bulunan kömür rezervinin hizmet alım modeliyle üretilmesi işi ile ilgili firmaya 14/11/2013 tarihinde yer teslimi yapılmış ve iş 2/11/2015 tarihinde tamamlanmıştır. Eynez 13 sahasında ise 19 milyon metreküp dekapaj yapım işi kapsamında çalışmalar sürdürülmektedir.

GLİ Müessesesi Müdürlüğünde yer altı üretiminin artırılması yanında, ihalesi 2012 yılında yapılan ve hâlen devam eden BYK-2 panosu, ihalesi 2013 yılında yapılan ve hâlen devam eden 48S panosu dekapaj yapım işleri, ihalesi 2015 yılında yapılan BY-J/7 panosu 15 milyon metreküp dekapaj işi ile K-7/A panosu 13,2 milyon

metreküp dekapaj ve 580 bin ton kömür kazı, yükleme ve nakliye işleri vasıtası ile hazır kömür miktarının artırılmasına devam edilecektir. Dolayısıyla temenni doğrultusunda hazır kömür miktarları artırılmaya devam edilecektir.

Bursa Linyitleri işletmesi, Özelleştirme Yüksek Kurulunun kararıyla, Ağustos 2014 tarihi itibarıyla Soma Elektrik Üretim AŞ'ye devredilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerinin izlenmesi hususu kabul edilmiştir.

Çan'la ilgili olduğu için de ben de yakından izleyeceğim Sayın Genel Müdürüm.

2 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

TKİ'nin elinde bulundurduğu kömür rezervlerinden Seyitömer Linyitleri İşletmesi ve Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müesseselerinin EÜAŞ'a devredilmesi nedeniyle yaklaşık olarak 565 milyon ton, 2012 ve 2013 yılları içerisinde termik santral kurma amaçlı olarak; Deniz, Derin sahalar, Davutlar, Karlıova ve Tufanbeyli sahalarının özel sektöre verilmiş olması nedeniyle de yaklaşık olarak 750 milyon ton rezervin kurum portföyünden eksilmesi sonucu TKİ'nin uhdesindeki rezervin azaldığı göz önünde bulundurularak kurumun gerek kadrosundaki yetişmiş iş gücü, madencilik kültürü, deneyimi ve gerekse bünyesindeki geniş hacimli makine parkının işlevsiz kalmaması için yeni kömür sahalarının aranmasına ağırlık verilmesi ile MTA tarafından bulunmuş olan kömürlü sahaların TKİ'ye devri konusunda ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, çok ayrıntılı bir yazılı cevabı var, sizden özetlemenizi ben rica edeceğim.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Tabii, bu önerinin yazıldığı tarih itibarıyla MTA'nın bize devrettiği sahalar henüz bizim uhdemize geçmemişti. MTA, bize Eskişehir Alpu'da 1,5 milyar ton rezervli, Trakya bölgesinde Kırklareli Vize bölgesinde 272 milyon tonluk rezervli sahaları, Ilgın'da 30 milyon tonluk rezervli sahaları bizim rezervlerimize dâhil etmiştir. Dolayısıyla bu özelleştirme öncesinde 2,1 milyar ton kömür rezervine sahip iken şu anda 3,7 milyar tonluk rezerve sahip bir kurum durumundayız.

Ayrıca daha önceki başlangıç konuşmamda da ifade ettiğim gibi, kurumumuz tarafından da rezerv geliştirme ve arama faaliyetleri sürdürülmektedir. Tabii, sonuçlanmadığı için rakam veremeyeceğim ama çok ciddi anlamda, Bolu Mengen bölgesinde de bir rezerv kendimiz tespit etmiş bulunmaktayız. Bu çalışmalarımız da devam ediyor. Dolayısıyla, önerinin gereklerini yerine getirmiş durumdayız diyebilirim özetle.

BAŞKAN – Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burada bir soru sormak istiyorum Genel Müdüre.

Evet, bu EÜAŞ'a devri TKİ için bir sıkıntı oluşturuyor. Hemen başında da söylemiştim. Aslında TKİ linyit kömürü üretiminde uzman bir kuruluş ama bu termik santralleri satabilmek, özelleştirebilmek için hemen onun yararlandığı ruhsat sahalarını da bir şekilde EÜAŞ'a devrederek yine farklı bir yöntem uygulandı. Biliyorsunuz, maden sahaları ruhsatları devlet malı, satılamıyor. Ama bu şekilde de kırk yıllık, elli yıllık sözleşmelerle veya otuz yıllık sözleşmelerle maden sahaları, termik santral alan vatandaşla, şirkete devrediliyor. TKİ burada etkisizleştirildi. Şimdi şunu sormak istiyorum: Bu 2012, ondan sonra MTA'dan direkt EÜAŞ'a devredilen maden sahaları var mı? Size de verilenleri söylediniz. Varsa ne kadar bu EÜAŞ'a sizin dışınızda devredilen maden sahaları?

BAŞKAN – Buyurun.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Şimdi, kanun gereği, MTA ana statülerinde yer olması münasebetiyle, Bakanlık onayıyla iki kuruma devredebiliyor. Kim bunlar? Elektrik Üretim AŞ ve Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu. Dolayısıyla, EÜAŞ'a da bize devredildiği gibi devredilmiş rezervler mevcuttur. Elektrik Üretim AŞ'ye -rakamlarda yanlış olmaması açısından bildiğim için söyleyeyim- Konya Karapınar'da 1 milyar 820 milyon tonluk bir rezervli saha, Afyon Dinar'da 640 milyon ton rezervli bir saha, yine Elbistan havzasında 550 milyon ton rezervli bir saha, ayrıca Trakya bölgesinde, Çerkezköy'de de 500 milyon ton rezervli bir saha Elektrik Üretim AŞ'ye devredilmiştir bizim dışımızda.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ayrı ayrı söylediniz, yaklaşık mı?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Aşağı yukarı 4,5-5 milyar ton gibi bir rakam.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Peki.

Yine hemen devam ediyorum. Sanki EÜAŞ, yani Elektrik Üretim AŞ madencilik, kömür işine soyunmuş, bu işlemleri yerine getiren bir kuruluş. Yani TKİ'nin görevlerini elinden almış gibi görünüyor burada. Bakın, TKİ'ye devredilen sayısı rakam olarak daha düşük ama EÜAŞ'a devredilen daha fazla. Peki, bu EÜAŞ'a devredilenlerin tümü bir termik santral ihalesi sonucu bir kurumla ilişkilendirildi mi, yoksa sizin gibi maden üretimi yapıyor mu?

Yapıyorsa, bu işin tehlikesi var demektir. Niye tehlikesi var demektir? Sizin kadar uzman bir kuruluş değil EÜAŞ. EÜAŞ'ın ana işi değil bu iş ve sahaların denetlenmesi, sahaların iş güvenliği açısından pozitif olup olmaması, onların, işte, ne diyorsanız, birçok problemi de beraberinde getirir. Allah korusun, yeterince tedbir alınmazsa da bu iş gelecekte yine çok üzüleceğimiz ve sonuçta sıkıntı yaşayacağımız olaylara neden olur diye soruyorum. Bunların tümü devredildi mi? Bu konuyu bildiğinizi bildiğim için soruyorum bu soruları size. Belki EÜAŞ'a soracağız bu soruları ama siz de bize açıklarsanız memnun olurum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Efendim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Kendi adınıza, EÜAŞ adına değil de...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Elbette, tabii. Zaten EÜAŞ kendisi adına olan bölümlerin -KİT Komisyonumuza gelecektir mutlaka; belki geldi, bilemiyorum- cevabını verecektir. Ancak...

BAŞKAN – Şimdiden "EÜAŞ'a ver gitsin." diye Haydar Bey ön alıyor.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Sağ olsun.

Ama ben şu kadarını söylemek isterim: Elektrik Üretim AŞ'nin de ana statüsünde "Kömür sahası işletir, işletir." ibaresi mevcuttur. Dolayısıyla hukuken EÜAŞ'ın da bu tür sahaları alma hakkı mevcuttur. O yüzden o çerçevede de Bakanlığımız öyle takdir etmiştir.

Özelleştirmeye ilgili bölüme gelince ise, bu Özelleştirme Yüksek Kurulunun kararıdır. Biz de saygıyla karşılıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ben rakamları sormuştum size ama siz tam bir bürokrat gibi davrandınız. Tamam. EÜAŞ'a sorarız.

BAŞKAN – Evet, orada sanırım daha sağlıklı bilgiler alabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 16) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 3: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmeliğin hüküm altına aldığı yükümlülüklerin yerine getirilerek, idari para cezalarına muhatap olunmaması için;

- TKİ İş Güvenliği ve Sağlığı Dairesine bağlı ortak sağlık güvenlik birimi oluşturulması,

- İstihdam ettiği personel sayısı 1000'i aşan müessese merkezleri ve işletmelerde, iş güvenliği ve sağlığı şube müdürlükleri ve birimlerinin kadro ve organizasyonunda yeni mevzuat kapsamında değişiklik yapılarak, öngörülen hekim ve uzmanların istihdamına olanak sağlanması,

- Çalışan sayısının 1000'den az olduğu birimlerde, kısmi zamanlı olarak çalışması gereken hekim ve uzmanların ortak sağlık güvenlik biriminden görevlendirilmesi, hususlarının yapılabilirliğinin incelenerek gerçekleştirilebilmesi için Genel Müdürlük nezdinde girişimde bulunulması,

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 1: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na dayanılarak çıkarılan 29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinin değişik (5.) fıkrasında yetkilendirilen "OSGB'lerinin sadece kuruldukları il merkezine ve coğrafi olarak komşu olan illerde hizmet verebileceği" belirtilmiş olduğundan, İş Güvenliği ve Sağlığı Daire Başkanlığına bağlı olarak merkezde kurulacak bir OSGB ile tüm müessese ve İşletme Müdürlüklerine hizmet verilebilmesi mümkün olmayacaktır.

Kurumumuzca, ilgili bakanlık olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı üzerinden Sağlık Bakanlığına iletmek üzere 01.07.2014 tarihli ve 2409/6433 sayılı ve 09/10/2015 tarihli ve 373/9284 sayılı yazılarımız ile doktor talebinde bulunulmuştur. Ancak doktor tahsisi yapılamamıştır. Bu nedenle iş yeri hekimi ihtiyacımız hizmet alımı yöntemiyle karşılanmıştır.

İş güvenliği uzmanı ihtiyacımızı karşılamak üzere, 2013 yılı içerisinde 35, sonraki yıllarda da 70 olmak üzere toplam 105 personelimize iş güvenliği uzmanlığı eğitimi aldırılmıştır. İş güvenliği ve sağlığı şube müdürlükleri kadrolarının güçlendirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Genel Müdürlüğümüz merkezinde tek bir OSGB'nin kurulması ile tüm iş yerlerimize hizmet verebilmemiz meri mevzuata göre mümkün görülmemektedir.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 5:

Müessesede yüklenici marifetiyle işletilen ve ortalama verimi yüzde 43'e kadar gerileyen Dereköy lavvarında daha az maliyetle daha fazla kömür kazanımını teminen; açık ve yer altı ocaklarında seçimli üretim yönteminin etkin bir şekilde uygulanmasıyla daha yüksek kalorili kömürlerin üretilerek tesise beslenmesi için, yan kayaç karışmış tüvenanın, tesise taşınmasına engel olunması ile kayıp/kaçak miktarlarının takip edilerek kontrol altına alınması ve bu sayede tesis veriminin yükseltilmesi,

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 2: İşin başladığı günden bu yana lavvara beslenen tüvenan kömür açık ve yer altı ocaklarından gelmekte olup son yıllarda açık ocak faaliyetlerinin azalması nedeni ile lavvar beslemesindeki yer altı tüvenan kömür miktarı önceki yıllara göre çok fazla artmıştır. Yer altı üretiminin mekanize yöntemlerle yapılması ve çalışılan panoda formasyon yapısına bağlı olarak kömürde görülen eziklik, lavvara beslenen tüvenan kömür içeriğindeki ince malzeme miktarının artmasına neden olmaktadır. Bu durum ince kömür tanelerinin şlam atığı ile taşınmasına sebebiyet verdiğinden verimi düşürmektedir. Konunun çözümü için lavvar şlam devresinde ince kömür tanelerinin kazanılması için sınıflandırma+susuzlandırma sisteminin test çalışmaları tamamlanmış, başarılı bulunan tesis Dereköy lavvarına entegre edilerek devreye alınmıştır.

Ayrıca Eynez yer altı ocağı çıkışında tüvenan kömürün belirli bir boydan elendikten sonra lavvara beslenmesi ile şlam devresinde yaşanan kayıpların önüne geçilerek, verimin yükseltilmesi hedefi doğrultusunda, lavvar verimi yüzde 50'ler mertebesine yükselmiştir.

BAŞKAN – Önerinin oylamasına geçiyorum:

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı öneriyi okutuyorum:

Öneri 6:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 12) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 6: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 no'lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 7:

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmeliğin hüküm altına aldığı yükümlülüklerin yerine getirilerek, iş kazaları ve iş gücü kayıplarının önlenmesi, idari para cezalarına muhatap olunmaması için;

- TKİ İş Güvenliği ve Sağlığı Dairesine bağlı ortak sağlık güvenlik birimi oluşturulması,

- istihdam ettiği personel sayısı 1000'i aşan müessese merkezleri ve işletmelerde, iş güvenliği ve sağlığı şube müdürlükleri ve birimlerinin kadro ve organizasyonunda yeni mevzuat kapsamında değişiklik yapılarak, ön görülen hekim ve uzmanların istihdamına olanak sağlanması,

- Çalışan sayısının 1000'den az olduğu birimlerde, kısmi zamanlı olarak çalışması gereken hekim ve uzmanların ortak sağlık güvenlik biriminden görevlendirilmesi,

hususlarının yapılabilirliğinin incelenerek gerçekleştirilebilmesi için, Genel Müdürlük nezdinde girişimde bulunulması,

BAŞKAN – Önerinin cevabı 4 no'lu önerinin cevabıyla aynı mahiyettedir. Zaman tasarrufu açısından.

Ekleme istediğiniz başka bir husus var mı Sayın Genel Müdürüm?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Herhangi bir husus yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçiyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 8:

Müessese merkezinde, yıllarca açık işletme modeli benimsenerek üretim yapılması nedeniyle açık işletme yöntemleriyle üretilebilecek kömür rezervinin, mevcut üretim modelinin sürdürülmesi durumunda en fazla 6-7 yıl içinde tükeneceği göz önünde bulundurulduğunda, ileride üretim darboğazına düşülmemesi ve yer altı/yer üstü orantısızlığının dengelenmesi amacıyla yer altı işletme yöntemlerine ağırlık verilerek; Tunçbilek-42 pano ve Ömerler-B sahalarındaki kömür rezervlerinin işletilmeye açılması için başlatılan çalışmaların hızlandırılması,

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 8: Ömerler Mekanize Tevsii Projesi kapsamında, yurt dışından satın alınan teçhizatlarla müessese imkânlarıyla Ömerler (A) yer altı sahasında üretime devam edilmektedir. Proje kapsamında satın alınan ikinci mekanize ayağın da montaj işlemleri tamamlanmış, yurt dışından alınan süpervizörlük hizmeti kapsamında performans çalışmaları devam etmektedir.

Bu projeye yılda asgari 1 milyon 400 bin ton kömür üretimi gerçekleştirilecektir. Hizmet alımı yöntemiyle ihale edilen 6 milyon ton işletilebilir rezervli İğdekuzu sahasında yüklenici, hazırlık çalışmalarını tamamlamış ve 2016 yılının Mart ayı itibarıyla 603 bin ton kömür üretimi gerçekleştirilmiştir. Hizmet alımı yöntemiyle üretiminin sağlanması için 42 panoda 2 defa, Ömerler B sahasında 1 defa ihale yapılmış olup her iki yer altı sahası ihalesinden de sonuç alınamamıştır. 2016 yılı içerisinde söz konusu yer altı sahalarında kömür üretimine yönelik ihaleler yapılarak hazırlık çalışmalarına başlanacak ve böylelikle açık ocak kömür rezervinin ömrü uzatılmış olacaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin oylamasına geçeceğim.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu öneriyi okutuyorum:

Öneri 9:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 12) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI ALİ SAĞIR – Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN - Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu öneriyi okutuyorum:

Öneri 10:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 12) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI ALİ SAĞIR – Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN - Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 11:

Müessesenin Yeniköy Linyitleri İşletmesi Müdürlüğü kömür stoklarında 31/12/2012 tarihinde yapılan ölçümde 667 bin ton stok açığının çıkmasıyla ilgili olarak:

-2011 yılı faaliyet dönemi ve daha önceki faaliyet dönemi bilanço günlerinde yapılan ölçümlerde bir stok açığının belirlenmemesi ve bilançoların bu envanter sonuçlarına göre hazırlanmasına rağmen, bir yılda bu miktarda stok açığının oluşmasının nedenlerinin, geçmiş yıl kayıtlarının da tespiti suretiyle tespiti,

-Genel Müdürlük bilanço talimatında, stokların fiziki ölçüm ve sayımlarının, sorumluluk tevdi edilmiş personelce, usulüne uygun olarak yapılması talimatlandırıldığından, stok açığının oluşmasına neden olan personelin sorumluluklarının tayini,

-Stok açığı için 6,8 milyon TL tutarında karşılık ayrıldığından karşılığın mahsubu ve 2013 yılı mali bilanço kârının tespiti açısından gerçek stok açığının miktar ve tutarının tespiti için stok açığının nedenlerini araştırmak amacıyla konunun Genel Müdürlük Teftiş Kurulu'na tetkik ve tahkiki.

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.50

DÖRDÜNCÜ OTURUM
Açılma Saati: 17.57
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 7'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Öneriyle ilgili olarak kurumun cevabını alacağım.

Buyurun.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Önce kısaca bir güncel cevabımızı verelim. 27 Ocak 2016 tarihinde yapılan TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Alt Komisyonu toplantısında önerinin gündemden çıkarılmasına karar verilmiştir. Cevap olarak da 2 defa kurumumuz değişik müfettiş gruplarınca ve ayrıca müfettişlerimizin talep ettiği teknik komisyon tarafından ve bir de üniversite tarafından bağımsız bir gözle bakılması için konu etrafıca -uzunca burada rapor var, hepsini okumak istemiyorum- değerlendirilmiş, herhangi bir eksikliğin, usul hatasının olmadığı yönünde müfettiş raporlarıyla da sabittir. Ayrıca, daha sonraki yıllarda 2013 yılında da Güney Ege Linyitleri müessesesi de ÖYK kararıyla özelleştirilmiştir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Öneri 12:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 12) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TKİ İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI ALİ SAĞIR – Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN - Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13'üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 13:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Seyitömer Linyitleri İşletmesi Müessesesinin, Yüksek Planlama Kurulunun 03/09/2012 tarih ve 2012/T-14 sayılı Kararı'yla işletmeye dönüştürülmesine, böylece teşkil edilen Seyitömer Linyitleri İşletme Müdürlüğü'nün bütün varlıkları, hak ve vebeleri ile Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğüne bağlanmasına karar verildiğinden ve bu karar uyarınca, TKİ Yönetim Kurulunun 18/09/2012 tarih ve 29/368 sayılı kararıyla 01/10/2012 tarihinden itibaren işletme müdürlüğüne dönüştürüldüğünden ve anılan Yüksek Planlama Kurulu kararının 5'inci maddesi uyarınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 23/10/2012 tarihinde onaylanan devir protokolüne göre 31/10/2012 tarihli bilançosunda yer alan varlıkları EÜAŞ'a devrolduğundan ve faaliyette bulunduğu 01/01/2012-30/09/2012 döneminde faaliyetine ilişkin incelenmesi, teftiş ve soruşturulması gereken bir husus bulunmadığından öneriye yer verilmemiştir.

2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait 4 öneri bulunmaktadır...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 2013'e geçmeden, 2012'yle ilgili bir söz talebim var.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, sevgili arkadaşlar, biraz evvel yaptığım konuşmada, bu redevansçı firmalardan alınan kömür ile ihale yoluyla alınan kömürleri karşılaştırdım ve oradan ihale yoluyla alınan kömürlerin daha avantajlı olduğunu söylemiştim. Genel Müdür açılış konuşmasında, maliyetler anlamında, redevansçı firmalardan alınan kömürlerin kendi üretim sahalarında, üretim yaptıkları sahalardaki maliyetten daha uygun olduğunu ifade etti; değil mi, konuşma esnasında böyle ifade kullandınız, onu biliyorum.

Şimdi, Sayıştay 2012 raporunun 69'uncu sayfasına baktığımda, TKİ'nin kendi üretimi olan sahalardan, ELİ'den, GELİ'den, SLİ'den, BLİ'den ve GLİ'den ortalama paçal fiyatı, birim giriş maliyeti 169 lira 65 kuruş. Bakın, 170 lira diyorum anlaşılır olması için. Kömür üreticilerinden yani iştirakleri ve redevansçı şirketlerden aldığı kömürün ortalama birim giriş maliyeti 242 lira. Raporun 69'uncu sayfasına bakarsanız görürsünüz. Yine, CIF fiyatı, hani her şeyi içerisinde son kullanıcıya ulaştığındaki maliyete baktığınızda TKİ'de 263 lira, kömür üreticilerinde 252 lira. Burada rakam diğerinden düşük, kömür üreticilerinde. 2012'ye geliyoruz, birden bizim

fiyatımız yani TKİ'nin üretmiş olduğu fiyat 169 liradan, 170 liradan 217 liraya çıkıyor; maliyet, birim maliyet. Bunun da ortalamadaki en büyük payı ELİ'ye ait. ELİ'deki ortalama birim fiyat maliyeti 141 lira ama 2012'de 243 lira. Bu da rakamı otomatikman 217 liraya taşıyor, yükseltiyor. Yani, 2012'ye geldiğimizde, yine kömür üreticilerine baktığımızda 259 liralık maliyetle yine maliyetin çok yüksek olduğunu görüyoruz ama CIF birim fiyatına baktığınızda bunun işte KDV'si, taşınması gibi şeyleri koyduğunuzda müessesenin birim fiyatlarının yüksek olduğu görülüyor. Demek ki bu daha ucuza üretiyor mantığı ortadan kalkmış oluyor. Hele ki son çıkan kanunla -Soma'da gelişen olaylardan sonra- asgari ücretlerin 2 katı verilmesi, çalışma gününün beşe indirilmesiyle aradaki farkın bu redevansçı şirketlere verilecek olmasıyla maliyetler redevansçı firmalarda daha çok artacaktır. Çünkü bunlar bizim müesseselerle çalışan işçiler sözleşmeli, kadrolu işçiler olduğu için ancak sözleşme dönemlerinden sözleşme dönemlerine işçilik maliyetlerine bir artış yansıyor ama burada işçilik maliyetlerinde yüzde 100'e yakın bir artış olacak. Bunu belki devletin karşılaması, kurumun karşılaması öngörülmüş. Maliyet hesabı içerisine girer mi girmez mi gelecek dönemde bilmiyorum ama gerçekten redevansçı firmalardan alınan kömürün maliyet ciddi anlamda yükselecek ve biraz evvel söylediğim, rakamlarla örnek verdiğim, Genel Müdürün niye böyle olduğu konusunda bu rakamlara cevap vermediği tezimi de -zaten o bir gerçek- burada da netleştirmiş oluyoruz. Onun için, bu redevans işinden redevansın bize olan payını alma işlemine devam edelim ama asla ihalesiz... Onun kalan kısmı dışında, yüzdesi dışındaki tüm kömürde açık ihale yöntemiyle almamız gerektiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

2013 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2013 yılına ait 4 öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 16) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 1: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 12) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 2: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü öneriyi okutuyorum:

Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesi

Öneri 3:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 12) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 3: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü öneriyi okutuyorum:

Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesi

Öneri 4: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 4: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2014 yılı görüşmelerine başlıyoruz.

2014 yılına ait 4 öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

2003 yılından bu yana yürütülmekte olan, fakir ailelere bedelsiz kömür yardımı uygulaması kapsamında, TKİ Kurumu dışından tedarik edilen kömürler için hiçbir firmaya avans verilmediği halde TKİ Yönetim Kurulunun 29/06/2015 tarih ve 6/82 sayılı Kararı'yla, Kurumun yüzde 48 iştiraki bulunan Kömür İşletmeleri A.Ş. (KİAŞ)'a ortada herhangi bir sözleşme olmaksızın 30 milyon TL avansın verildiği, avans verildikten iki gün sonra da TKİ Kurumunun cari giderlerini karşılamada sıkıntıya düştüğü ve finansman sıkıntısını gidermek için Hazine Müsteşarlığından 50 milyon TL para talep ettiği, verilen avansın, firmanın ödemek zorunda kaldığı yüksek meblağlardaki kredi borcu ve kredi masraflarını kapatmaya yönelik olduğu ve iştirakin yönetimindeki bu zafiyetin iştirakle ilgili olarak hazırlanan denetim raporunda belirtilmesine rağmen hiçbir işlem yapılmadığı tespit edildiğinden konunun ilgili Bakanlıkça incelenmesi.

BAŞKAN – Cevap için buyurun.

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 1: KİAŞ, TKİ'nin yüzde 48 hissedarı olduğu iştirakidir. 6111 sayılı Kanun ile 4734 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin (r) bendi hükmüyle, Kurumun, fakir ailelere yardım kapsamında sevk edeceği kömürü iştiraklerinden de alacağı her yıl yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararlarında yer almaktadır.

Avansın gündeme geldiği tarihlerde, Bakanlar Kurulu Kararlarıyla zımnen kömür sevkinin yapılacağı belirtilmiş, nitekim 2015 yılında KİAŞ'la sözleşme yapılmış, sözleşmede ayrıca verilen avansın esasları da belirlenmiştir.

16/03/2016 tarihi itibarıyla 30 milyon TL ana para ve tüm avansın o tarihe kadarki faizi olarak da 3.912.290,40 TL. (KDV dahil) olmak üzere toplam 33.912.290,40 TL tahsil edilmiş ve avans kapatılmıştır.

Her ayın ilk haftasında Hazine Müsteşarlığına bir önceki ayın günleri itibarıyla nakit giriş ve çıkışları ve müteakip üç ay tahmini günlük nakit çıkışları rapor edilerek, fakir ailelerin ihtiyacında kullanılmak üzere mülki amirliklere sevk edilen kömürlerden doğan alacağımıza karşılık aylık para talepleri yapılmaktadır.

Anılan avans tarihinden iki gün sonra, Hazine Müsteşarlığından 50 milyon TL talep edilmesi aylık mutat bir işlemdir. Kurumumuzca her ay düzenli olarak Hazine Müsteşarlığından alacağımıza mahsuben nakit talebi yapılmaktadır. Örneğin, aylık talepler karşılığında Hazine Müsteşarlığından 2015 yılının Nisan ayında 80 milyon, Mayıs ayında 45 milyon, Haziran ayında 30 milyon ve Ağustos ayında 65 milyon TL tahsilat yapılmıştır.

KİAŞ, 2014 yılı faaliyetleri sonucunda, vergi öncesi 13,4 milyon TL kâr elde etmiştir. 29/06/2015 günü yapılan Genel Kurul toplantısında yönetim ve denetim kurullarının çalışmaları ile şirketin bilanço ve mali tabloları görüşülerek paydaşlar tarafından oy birliğiyle ibra edilmiş bulunmaktadır.

İştirakimiz olan KİAŞ'a verilmiş olan avans mevzuata uygun ve hukukidir.

BAŞKAN – Sayın Gürer, Hazineyi dinleyelim. Sonra mı konuşmak istersiniz, önce mi?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bir şeyi soracağım.

Şimdi, tabii, KİAŞ'a bizim yüzde 48 ortaklık belirtiliyor da diğer ortaklar kim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Efendim, KİAŞ'ta Türkiye Kömür İşletmelerinin yüzde 48 hissedarlığı söz konusudur. Yine, TKİ'nin başka bir iştiraki, yüzde 16 hissedar olduğu Yeni Çelttek İşletmesinin yüzde 3,5 hissesi söz konusudur. Yüzde 26'ya yaklaşan Pancar Ekicileri Kooperatif Birliğinin hissesi söz konusudur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Amasya, Konya...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Amasya değil. Amasya da belki içinde pay sahibi olabilir ama Amasya sadece Yeni Çelttek'te münhasır olarak yüzde 36. Bu, Konya ağırlıklı; Konya ve Van'a kadar uzanan bir şeker şirketlerinin birleştirdiği Pancar Ekicileri Kooperatifi. Özeldir, kamu değildir, nitelikleri kamu değil. Çünkü zaten 50'nin üzerine çıkmış olur ki o zaman, sizin düşündüğünüz gibi olsa, iştirak olmaktan çıkar, o zaman yüzde 100 devlet şirketine dönüşür. 50'den fazla payı olan ya bağlı ortaklık olur ya da KİT statüsü kazanır. O yüzden, toplam devlet hisseleri 50'nin altındadır; 48'i bize aittir, diğerleri tamamen özel sektör niteliğindeki ya tüzel kişilik ya da şahıslara ait irili ufaklı küçük hisseler de mevcuttur.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, gördüğüm kadarıyla böyle bir uygulama şimdiye kadar yapmamıştınız yani sizin iştirakleriniz redevansçı şirketlere bir avans verilmemiş. Tabii, sonuçta para ödenmiş 16/3 tarihli ama paranın verilmiş tarihi ve daha sonra anladığım kadarıyla bunun bir taksitlendirme olayı da var, ikinci bir aşaması da var.

Doğru mu söylüyorum Sayın Genel Müdür?

Bir de taksitlendirilmiş. Gerçi bu para ödenmeden siz onlardan aldığınız kömürün bedelini de ödemişsiniz. Yani, sonuçta orada firmadan alacağınız olmasına rağmen önce taksitlendirmişsiniz, sonra o arada da aldığınız kömürün bedelini de ödemişsiniz ama sonuçta burada alınmış, para alınmış. Bunun bir inceleme değil de tekrarlanmaması gerektiğini tavsiye ederim kuruma.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Yok, öyle bir şey yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Çünkü bunun önü açılırsa diğer firmalar da aynı mantıkla sizden bunu talep edebilirler.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Faizsiz para mı vermiş?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Faizini almışlar, 3 milyon...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Faizsiz değil yani faizleri de var. Her önüne gelen...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, şöyle: Usulen böyle bir yetki var mıdır yok mudur tartışılabilir ama yapılmış bir olay, tahsil de edilmiş. Bundan sonra da yapılmaması konusunu da -yani yarın başka bir şirketin batma, işte iflas etmesi durumunda o redevansçı şirketlerden bu parayı tahsil etme şansımız kalmaz- tavsiye edebiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akar.

Var mı Sayın Genel Müdürem ekleyeceğiniz bir şey.

Hazineye söz vereceğim, buyurun.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI DAİRE BAŞKANI MURAT ÇELİKER – Efendim, biz TKİ'ye görev zararı kapsamında ödeme yapıyoruz yani sermaye transferi yapmıyoruz. Dolayısıyla, bu avans işlemi ile -bizim vermiş olduğumuz, bizden talep edilen- karşılığında bizim vermiş olduğumuz para arasında ilişki söz konusu değil. Bizim zaten hâlihazırda kesinleşmemiş görev zararı borcumuz var TKİ'ye ve biz bu borcu bir defada vermiyoruz tabii kuruluşun kasasında çok para birikmemesi amacıyla. Biz de sonuçta bir borçlanma maliyetine katlanarak bu parayı temin ediyoruz. Ancak, kuruluşun avans verip vermemesiyle bizim nakit açığını kapatmaya yönelik ödeme yapmamız söz konusu değil. Bizimki belli yıla ilişkin görev zararı borcumuzun TKİ'ye belli taksitler hâlinde ödenmesidir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, kurumun cevabında küçük bir şeyi düzeltmekte fayda var.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İkinci paragrafta "Avansın gündeme geldiği tarihte Bakanlar Kurulu kararıyla zımnen kömür sevkinin yapılacağı belirtilmiş, nitekim 2015 yılında KİAŞ ile yapılan sözleşme yapılmış. Sözleşmede ayrıca verilen avansın esasları da belirlenmiştir." Bu ifadenin düzeltilmesi lazım.

BAŞKAN – Tamam, bu da tutanaklara geçti. Bu madde üzerinde yapılan görüşmelerde bundan sonraki vereceğiniz kararlarda yol gösterici, ışık tutucu olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi 2 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 2:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 16) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 2: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü öneriyi okutuyorum:

MÜESSESELER:

EGE LİNYİTLERİ İŞLETMESİ MÜESSESESİ:

Öneri 1- Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 12) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 1: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü öneriyi okutuyorum:

GARP LİNYİTLERİ İŞLETMESİ MÜESSESESİ:

Öneri 2- Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek: 12) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi,"

TKİ İŞLETME DAİRE BAŞKANI ALİ SAĞIR – Cevap 2: Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylelikle her dört yıla ait önerilerin görüşmeleri sona ermiştir.

Şimdi kurumla alakalı öneri ve görüşlerin dile getirilmesi ve soru-cevap işlemi için genel üzerinde görüşme açıyorum.

Talep eden Komisyon üyelerimize talep sırasına göre söz vereceğim.

Sayın Genel Müdürüm, Komisyon toplantımızda Komisyon üyelerimizin yönelttiği sorulardan cevaplandırılması hazırlık gerektirenlere toplantı tutanaklarının tarafınıza tebliğinden itibaren on beş gün içerisinde yazılı cevap verilmesi gerektiği hususunu hatırlatmak istiyorum.

Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, her ne kadar 13/5/2014 tarihinde Eynez Maden Ocağında meydana gelen ve 301 kişinin ölümüyle sonuçlanan maden kazası sonrasında yüklenici firma tarafından bir bankaya temlik edilen ve bu temlike TKİ tarafından verilen izinle ilgili öneri alt komisyonda çıkarılmışsa da benim burada bir suç ihbarım olacak. Herhangi bir alt komisyondan çıkarılması ya da üst komisyonda görüşülmemesi bir konunun suç olmaktan ya da ceza verilmekten imtina edileceği anlamını taşımamaktadır.

Eynez Maden Ocağında 13/5/2014 tarihinde meydana gelen olayla ilgili, yüklenici firma tarafından hizmet alımı yöntemiyle işletilen Eynez Maden Ocağında 13/05/2014 tarihinde meydana gelen ve 301 kişinin ölümüyle sonuçlanan maden kazası sonrası yüklenici firma aleyhine açılan maddi ve manevi tazminat davalarında mahkemeler tarafından yüklenici firmanın Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu nezdindeki doğmuş ve doğacak istihkakları üzerine ihtiyati hacizlerin uygulanmaya başlandığı sırada bahse konu firmanın Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğüne müracaat ederek tahakkuk etmiş bir alacağı bulunmamasına rağmen, kapalı durumda bulunan ve ne zaman açılacağı belli olmayan ocaklardan ileride yapacağı üretimle oluşması muhtemel 182 milyon 134 bin 867 TL'yi temlik etmek için onay istediği, onay yazısını alır almaz temlik işlemleri için harekete geçerek söz konusu tutarı bir bankaya temlik ettiği, doğmuş ve doğacak, açılmış ve açılacak borç ve taahhütleri kapsadığı, redevans sözleşmesindeki ve temlike onay veren yazıdaki olumsuzluklar giderilmeden temlik işleminin gerçekleşmiş olduğu, temlikle ilgili her türlü detayın en ince detayına kadar incelenmesi gerektiği hâlde incelenmediği, basiretli tüccar gibi davranılmadığı, kurumun olası zararlarla karşı karşıya getirildiği, böylece muvazaalı bir uygulamayla sıra cetvelinde kazada ölen işçiler için verilen ihtiyati haciz kararlarının önüne geçilerek ölen işçilerin hak sahiplerine yapılacak ödemelerin ötelenmesi ya da engellenmesine sebebiyet verildiği sarıh ve sabit olduğundan, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu yetkililerinin görevi kötüye kullanma ya da en azından görevi ihmal suçunu işlediği konusunda kuvvetli şüphe doğmuştur.

Ceza Muhakemeleri Kanunu madde 158'in (4)'üncü fıkrası uyarınca: "Bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine yapılan ihbar veya şikâyet gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir." denmektedir.

Yine, bu hükmün açıklanması daha öncesinde Komisyon tarafından Adalet Bakanlığından istenmiş, Adalet Bakanlığının da "Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında yapılan suç ihbarlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderilir." görüş yazısı vardır. Bu yazı uyarınca iş bu görevi kötüye kullanma veya görevi ihmal suç ihbarının TBMM Başkanlığına sevk edilmek üzere tarafınıza arz ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Sertel, buyurun.

ATILA SERTEL (İzmir) – Ben tek bir soru sormak istiyorum. Soma AŞ, TKİ'nin kömür aldığı ve 301 kişinin ölümüne neden olan bir firma, bir şirket. Bu şirketle TKİ ilişkilerini devam ettiriyor mu? Bunu sormak istiyorum Genel Müdüre. Eğer bu şirketle devam ettiriyorsa, bu şirkete bir kaynak aktarıyorsa bu durumu acaba nasıl açıklarlar? Eğer aktarıyorsa hangi yöntemlerle kaynak aktarıyor bu şirkete ve bu şirketle neden çalışılıyor? Bunları merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, buyurun.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ederim.

Sayın Tuncer'in, Amasya Vekilimizin sorusundan başlamak istiyorum. Söz konusu temlikle alakalı olarak, bir defa, temlik hukuki bir işlemdir. Tedbir nasıl hukuki bir işlemse temlik de hukuki bir işlemdir. Burada duygusal davranmaktan daha çok mantıklı davranmak gerekir. Dolayısıyla, yasal zemin ve yasal çerçeve içerisinde yapılması gereken bir firmayı vebalı görerek cezalandırmak değil, hukuki çerçevede yapılması gerekenler neyse onun yapılmasıdır ve o çerçevede firmanın 300 milyon TL... Kaldı ki eğer sözleşmesinde kurumdan izin almayla alakalı bir husus bulunmamış olsa zaten temlik için kuruma bile başvurmadan ticari kurallar gereği gider bir bankaya, alacakları doğarsa temlik ettirebilir. Ama, orada sözleşmesinde var olduğu için kuruma başvuruyor. 300 milyon TL temlik talebinde bulunuyor ve arkadaşlarımız değerlendiriyorlar. Firmanın sadece hizmet alım modeliyle kazanın yaşandığı ocağın dışında 3 tane daha ayrı noktada çalışma alanları ve faaliyeti söz konusu. Dolayısıyla, burada üretimler devam ediyor. Buradaki üretimler, firmanın diğer borçları, işçi alacakları, şunlar bunlar, hepsi düşüldükten sonra kendisine münhasıran aylar itibarıyla bir hesaplama yapılarak 182 milyon küsur

orada ifade edilen bir temlik izni veriliyor. Ancak, şunu ifade etmem lazım: Şu ana kadar firmaya herhangi bir para ödenmediği için, firma herhangi bir para hak etmediği için dolayısıyla temlik hesabına da herhangi bir para yatırılmış değildir. Yani, temlik aslında işlevsiz olarak beklemektedir. 301 maden şehidimizin mahkemelerde kesinleşen davaları zaten ruhsatın kurumumuza ait olması münasebetiyle firmadan alacakların tahsilatı yapılmadığı takdirde zaten dönüp TKİ'den tahsilat söz konusudur. Kaldı ki bu anlamda 7 tane dava kesinleşmiş, sonuçlanmış ve 3,5 milyon TL civarında -ki kişi başı bu vârislerine bağlı olarak değişkenlik arz ediyor, 390 bin liraya kadar varıyor bir kişinin alacağı- tutar bu 7 kişinin, davaları sonuçlanan kişilerin vârislerinin hesaplarına da yatırılmıştır. Dolayısıyla herhangi bir mağduriyet de söz konusu değildir. Asla bu işçilerin tazminatlarının, alacaklarının ötelenmesi, onun önüne geçirilmesi gibi herhangi bir husus söz konusu değildir. Kaldı ki temlik hesabına da herhangi bir para ödenmemiştir çünkü böyle bir durum vuku bulmamıştır.

İkinci sayın vekilimizin sorusuyla alakalı, yine, Soma'daki 301 kişinin ölümüne sebebiyet veren şirketle olan işlemler... Şimdi, bu davalar devam ediyor, yargı aşamasındadır, çeşitli bilirkişilere gitmiştir, davalarda süreçler devam ediyordur. Hepimiz biliyoruz ki -ben hukukçu olmamakla beraber- masumiyet karinesi diye bir şey vardır; ceza kesinleşmediği takdirde ve süreçler devam ettiği takdirde firmanın, yaptığı işlerden yasaklanması ya da uzaklaştırılmasına yönelik olarak herhangi bir karar da mevcut değildir. Dolayısıyla, yasal çerçeve içerisinde sözleşmeleri doğrultusunda diğer ocakların da faaliyetleri devam etmektedir. Kazanın yaşandığı ocakla ilgili ise henüz daha süreç devam etmektedir, bilirkişiler orada sondaj işlemleri yapmışlardır, yangının neden çıktığına dair birtakım talepleri olmuştur. Sondaj makinaları gönderilmiş, sondajları alınmış, o numuneler MTA'ya gönderilmiş, analizleri yaptırılmış dolayısıyla bu anlamda süreçler devam ediyor. O ocakla ilgili herhangi bir işlem henüz daha yapılmamış durumdadır ama diğer çalışma alanlarıyla ilgili faaliyetleri devam etmektedir.

Ayrıca, şunu da söylemem lazım, kamuoyunu çok meşgul etmiştir: 2.831 işçinin özellikle kıdem tazminatıyla alakalı bu ara dönemden önceki, 7 Haziran öncesi dönemde 2015 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir kanun kabul edilmiştir ve yasalaşmıştır. O da şudur: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun firmanın alacaklarına el koyup o alacaklarının satışıyla o paraların ödenmesine yönelik de bir kanun mevcuttur. O kanun çerçevesinde de zaten 41 milyon TL olan o tutar şu anda 28 milyon TL'ye düşürülmüştür -bunları da biz uzaktan da olsa takip ediyoruz- ve yeni satışlar gerçekleşecektir. Bir hafta on gün önce kamuoyuna da yansıdı bu. O yeni satışlarla birlikte de geriye kalan 28 milyon TL'lik alacağın tamamı gerçekleştirilip tahsil edilip alacaklıların hesaplarına aktarılacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben sadece şirketle ilgili... Ceza yargılamalarında biliyorsunuz, şirketler tüzel kişiler olduğu için yargılanmazlar yani ceza davalarında yargılanan şahıslardır, yöneticilerdir. O anlamda şirketle ilişkileri noktasında bir soru sormuştum Sayın Sertel. Ben de tabii -Sayıştay raporları uzun zamandır KİT Komisyonuna gelmeyen bir kurum ama- ben kuruma hâkim bir genel müdür gördüm, kendisini tebrik ediyorum.

Söyleyeceğim bunlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akar buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Genel Müdür gerçekten kurumu iyi bilen, “alaylı” dediğimiz bir genel müdür, her tarafını biliyor, kömürü de iyi biliyor, o konuda bir şüphe yok. Şimdi bu olaya baktığımızda yeni dava sonuçlanmış. Yeni dava sonuçlanınca da 3,5 milyonluk bir ödeme kurum tarafından yapılmış. Ben Genel Müdüre, Soma kazası olduğunda kuruma gittim hatırlıyorsanız Sayın Genel Müdür orada bir soru sormuştum. “Siz asil işverensiniz, bu size rücu edecektir.” dedim çünkü bütün mahkemeler, iş mahkemeleri böyle sonuçlanıyor. Ama dedim “Siz hiçbir kontrol yapmadınız.” Yani şöyle düşünün: Evinizi badana yaptırıyorsunuz, hizmet alımı yöntemiyle yaptırıyorsunuz, dışarıdan bir şirketle anlaşıyorsunuz, geliyor, evinizi badana yapıyor. Ne yaparsanız, evini kontrol etmez misiniz, tavanı doğru boyamış mı, odayı doğru boyamış mı? Veya bir inşaat şirketiyle anlaştınız, fayans eksikliği var mı ya da orada çalışan yarın başıma iş açılmasın diye baret takmış mı, iş güvenliği tedbiri almış mı? Ama Genel Müdürüm şöyle söylemişti bana: “Biz oradan çıkan sadece ürünü hemen tartıyoruz, kamyonu yüklüyoruz ve getiriyoruz, başka hiçbir şey yapmıyoruz.” Şimdi yasalar belli, kanun belli. Hemen pratik bir hesap yaptım 7 kişi üzerinden, kurum bugün bütün dava sonuçlanırsa 301 kişinin davası, yaklaşık 150 milyon TL bugünkü parayla para ödeyecek yani bu davalardan yola çıkarsak.

Şimdi, siz bu temlik verdiniz, üretim yapılmıyor henüz burada. Eğer üretim yaparsa ve ürünü size verdiğinde, çıkan kömürü size verdiğinde siz bu parayı yatırmak zorunda kalacaksınız çünkü bu parayı alt yükleniciden kesemeyecek, o iş kazasından dolayı size rücu eden parayı alt yükleniciden kesemeyeceksiniz. Niye? Artık bu temlikte birinci öncelikli banka, siz şirkete parayı ödemeyeceksiniz, banka sizden bu parayı talep edecek. Böylece ne olacak? O Soma Holding bunu kuruma ödettirecek. Soma Holding sadece burada değil arkadaşlar, koruma kollama gibi veya onlara karşı bir kin davası gütmüyoruz ama TTK'da zamanınızı almamak

için o HEMA'dan verdiğim örnekten sonra Soma'nın örneği vardı. 24 aylık süre uzatımından 9 ay daha istemiş ama hiçbir şey yapmamış, 4 milyonluk teminat yatırmış, şimdi teminatının peşine düşmüş, ihaleyi feshetmiyor kurum -ibra ettiğimiz kurum var ya- sözleşme şartnamesi gerekirse feshetmesi gerekiyor, etmiyor, mahkemeye gitmiş, "Mahkeme sonucunu bekleyeceğim." diyor. Her şey olumsuz gelişmiş, sözleşme şartlarına uyulmamış, bilirkişiyle tespitler yapılmış ama bu tespitlerin hiçbirisi geçerli sayılmamış, yapılmamış. Şimdi burada böyle büyük bir tehlike var ve bu kuruma rücu ettirilecektir diye düşünüyorum. Bu iş doğru olmamış Sayın Genel Müdür.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ - Teşekkür ediyorum.

Şunu özellikle söylemem lazım: İster temlik olsun ne olursa olsun birinci öncelik sırası hukuken kurum alacaklarının tahsilidir. Dolayısıyla her ay şu anda 12'yle 15 milyon TL'lik kömür üretilip bize teslim ediyor ve dolayısıyla biz oradan gecikmesi olması suretiyle gecikme faiziyle birlikte bütün alacaklarımızı tahsil ediyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - 3,5 milyonu aldınız mı?

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ - 3,5 milyonu daha yeni henüz ödemesi gerçekleşti ve bu ay...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Gelecek yıl bu soruyu tekrar soracağım.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ - Gelecek yıl soracaksınız ve bunların hepsini tahsil etmiş olacağımızı göreceksiniz çünkü şöyle söylüyorum: Asla hiçbir kimseye kurumun menfaatlerini kollamayacak bir uygulama içerisinde olmamız söz konusu değildir, tamamen hukuki çerçevededir; ayrıca, alt işveren üst işveren ve muvazaalıktan bahsettiniz, henüz daha bir muvazaa kararı söz konusu değildir, konu Yargıtay aşamasındadır, bu ödemelerin yapısı muvazaadan ya da alt işveren, üst işverenlik ilişkisinden kaynaklı da değildir.

Teşekkür ediyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Bu paraları tahsil edersiniz...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ - Gelecek yıla kalmayacak yani bu paraları tahsil ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Tuncer buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Öncelikle ben de şunu belirtmek isterim: Bizim Genel Müdürle ilgili şahsi hiçbir sorunumuz yok, kendisi de sevdiğimiz bir büyüğümüz.

6098 sayılı Borçlar Kanunu 183'te temlik tarif ediliyor, gayet şartlarıyla, usulleriyle iyi biliyoruz ancak kurumun yüklenici firmayla 8/9/2005 tarihli yaptığı bir redevans sözleşmesi var. Redevans sözleşmesinin 10/b maddesinde şöyle bir hüküm var: Temlik için borçlunun yani TKİ'nin rızası ve noter şartının birlikte aranacağı. Yani kurum, yüklenici firma eğer temlik edecekse doğmuş veya doğacak alacağını kuruma gelecek, diyecek ki: "Ben bunu X kişisine temlik edeceğim, bana bu konuda izin verin." İzni verdikten sonra da TKİ, gidecek, notere temlikini yapacak. Redevans sözleşmesinden kaynaklanan şart, bu sözleşmenin bir tarafı TKİ. Nitekim kurum bununla ilgili müracaat ettiğinde, yüklenici firma kuruma temlik için müracaat ettiğinde kurumun işletme daire başkanlığı 24 Haziran 2014 tarih ve 6039 sayılı yazısında "Söz konusu ocaklarda yapılan denetimler sonucu tespit edilen eksikliklerin giderilmesi ve firma tarafından tekrar kömür üretimine başlanması durumunda iş programı doğrultusunda faaliyet göstermek kaydıyla izin verilebilir." diyor yani İşletme Daire Başkanlığı temlike onay verilmesini şarta bağlıyor. Nedir? Yüklenici firmanın ocaklarda faaliyete başlaması, üretim yapması yani çalışması. Temlikin verildiği, talep edildiği tarihte firmanın hiçbir ocağı açık değil. Firma o ocaklarda faaliyet göstermiyor ve bu faaliyetin gösterilmediğini TKİ biliyor, en azından bilmeseydi basiretli tüccar gereği bilmesi gerekiyor, buna rağmen temlike onay veriyor. Yani TKİ şunu yapmış olsaydı: "Ben bu temlike izin vermiyorum." şerhini koysaydı ama yüklenici firma gitsin noterde temlikini yaparsa yapsın, o ayrı hukuksal bir konuydu. Fakat kurum "Ben temlike onay veriyorum." diyerek hem firmaya "Eksikliklerinizi tamamlarsanız, iş programınızı uygularsanız onay veririm." diyor, iş programını uygulamadığını bildiği hâlde de temlike onay veriyor. Burada bir çelişki var arkadaşlar. Bunun gerçekten adli makamlarca incelenmesi, irdelenmesi gerekiyor. Eğer bu işlem hukuka uygun bir işlemse bu kurum açısından son derece faydalıdır. Ama bir eksiklik, bir ihmal varsa da bunun da tespiti en azından ülkemiz için gayet önemlidir çünkü ne olursa olsun her ne kadar "Kurum alacakları rüçhanlıdır, öndedir." deseniz de siz bu temlikten dolayı o tazminatlarla ilgili sorumluluğunuzu ya da ödediğiniz miktarları firmadan tahsil edebilmek için o firmayla çalışmaya mecbur olacaksınız. Çünkü niye? Firma sizi içeride bıraktı. Ne olursa olsun maddi ve manevi tazminatlardan dolayı firma bu temlikle TKİ'yi içeride bıraktı, TKİ şu an ona mecbur. Bu yüzden benim bu ihbarım. Talebimin de haklı olduğunu düşünüyorum. Bu konuda da zaten Sayın Komisyon Başkanlığının herhangi bir oylamaya da şu bu yetkisi olmadığı gerek CMK 158 gerekse de Adalet Bakanlığının bu konuyla ilgili açıklayıcı görüşü çok sabittir. Komisyon Başkanının yapacağı tek bir iş vardır. Benim dilekçemi Meclis Başkanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderecek, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı da onu ivedi olarak ilgili cumhuriyet başsavcılığına havale edecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ben de iki konuda Sayın Genel Müdürün bilgisini almak istiyorum.

Birincisi: Çeşitli giderlerin toplam geçen yıla göre yüzde 22'lik artışı var. Burada Beden Terbiyesi ve Spor Giderlerinde 600'den 1 milyona çıkış. Gerekçesi neden kaynaklanıyor? Bunun yanında çeşitli giderlerde de

yüzde 35'lik bir artış var. Oransal ve tutar olarak bu harcamalar neden gerçekleşti, neden bu kadar artış var böyle bir kurumda. Çünkü kurumun yapısına baktığımızda kendi sorunlarına rağmen spora bile zaman ayıracak kadar da olanaklı bir durumu var anlaşılan.

Bir de burada alt yüklenici kullanarak yaptığı sevkiyatlarla ilgili bina, 30 adet sevk irsaliyesi ve kantar fişlerinin incelendiğinde yüklenici firmanın Çorum Dodurga'dan kömür üretim tesislerinden Erzurum Oltu'daki firmanın tesislerine aynı gün içerisinde birkaç kez gidip geldiği hatta 06 DD 7689 plakalı aracın 15/8/2014 tarihinde bu yolu 5 kez gidip geldiği ifade ediliyor. Kantar fişi ve sevk irsaliyesi bu şekilde. 28 adet araç için aynı güne rastlayan birden fazla sevkiyata denk gelecek şekilde sevk irsaliyeleri düzenlenmiş. Burada bir... Diğerleri de belirtiliyor hatta kömür sevkiyatı yapan araçların bazılarının otomobil, Ford Titanyum çok amaçlı araç, Toyota binek aracı gibi plakaları emniyetten alındığında sonuçlara rastlanmış. Burada plaka da verilmiş. Burada bu kadar lakayt, kontrolsüz ve işi savsaklayan olgu nasıl gerçekleşiyor? İki sayfalık, Sayıştayın raporuna yansıyan veriler var. Tabii burada sevkiyattan kaynaklandığı gibi acaba -raporun anlatım ifadesinden söylüyorum-yapılmayan bir işlem de mi kayıt üzerinde burada yer alıyor, bu konulara da bir açıklık getirirseniz.

Teşekküre ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ediyorum.

Son sorudan başlayayım, Sayın Vekilimin sorusundan. Bahsettiğiniz bu sevk irsaliyeleri, otomobil ve değişik araçlarla alakalı detaylı olarak arkadaşlarımız incelediler, baktılar, burada sehven plakalarda bir yanlış yazılım söz konusu. Maalesef oluyor bunlar. Mesela bir örnek vereyim: Daha önceki yıllarda Hazine kontrolörlerimiz Şırnak bölgesiyle alakalı bizi hemen alalecele toplantıya çağırıyorlar haklı olarak.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sizin buradaki Sayıştay raporunda 2015 tarihine kadar...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Onu bahsedeceğim şimdi efendim size.

Bu Şırnak'la alakalı da benzer şeyler oldu. Efendim işte, tanker ruhsatlı araçlar kömür götürmüş gibi gözüküyor denildi. Onun üzerine -Allah'tan bizim Şırnak'ta tabii biraz da hassas bölge- o dönemde, kameralar konulmuş ve o kameraların incelenmesi sonucunda bakıyoruz gerçekten plakalar tamam ama üstünde kömür çıkışı var. Bu nasıl oluyor diye baktığımızda, o bölge kendine has özellikleri olan bir bölge. Dolayısıyla araçların trafikteki kayıtları tanker, ancak zaman zaman yurt dışından, Irak'tan tankeri takıp mazot getirirlerken sair zamanlarda da kasayı üzerine koyup kömür nakli yaptıkları ortaya çıktı. Bu gibi durumlar burada da bir sehven yanlışlığın olduğu şeklinde...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 5 kere gidip gelme...

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – O, 5 kere gidip gelmesi de filan da söz konusu değil. Bunlara biz defalarca baktırdık. Bir şey söyleyeceğim ben.

Şimdi, Sayıştaya sormadan önce biz alt komisyonda alt komisyon başkanlığımızda bunları görüştük ve denildi ki: Tekrardan her ne kadar bu işler... Ben teftiş kuruluma baktırmıştım aslında konuyu ama alt komisyon başkan ve üyelerimizin tavsiyesi üzerine şu anda ciddi anlamda soruşturmalarımız devam ediyor, henüz daha bu konu sonuçlanmadı yani devam ediyor. Eğer varsa gerçekten bir haksızlık, bir yanlış anlaşılma ortaya çıksın düşüncesiyle biz şu anda o konuyu derinlemesine incelettiyoruz, soruşturuyoruz müfettişlerimize. Henüz sonuçlanmadığı için de onunla ilgili net bir şey söylemek istemiyorum. Ama şu ana kadar nerelere sevk edilmişse, sevk edildiği yerlerdeki irsaliyelerden tutunuz da...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 2014 başı ama bu.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Şimdi, doğrudur ama Sayıştay raporları 2015 yılının Ağustos ayında genelde yazılıyor, o yüzden bu süreçlerin görüşülmesi ve bu hâle getirilmesi zaman alabiliyor. O yüzden devam ediyor yani şu anda devam ediyor bu konu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Altından çapanoğlu çıkar.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – İnşallah, çıkarsa biz de gereğini yaparız.

Spor giderleriyle alakalı, 600'den 1'e mi çıkmış dediniz?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Evet.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Tam rakamları bilemeyeceğim ama. şöyle bir şey var: Genel konuşmamız lazım aslında bu işi. Bu spor herkesin desteklemesi gereken bir husus ancak "spor" dediğiniz şey, bu, bugün yaptığımız bir işlem değil, yıllardır var olan... Bizim korolarımız bile var. Yani bunlar, sosyal etkinlikler bu tür kurumlarda yer almak durumunda. Bunları biz ölçülü bir şekilde devam ettiriyoruz. Şimdi, bu sporla alakalı, bunlar aslında et yiyen çiçektir, ver ver doymazlar ama bir ölçü ve sınır koymanız gerekiyor. O sınır çerçevesinde vermeye çalışıyoruz, bir.

İkincisi: Yeni ata sporlarımızdan bir iki tane daha spor dalı şu anda açılmış durumda. O yüzden yıllar itibarıyla bu rakamların artışı normaldir diye düşünüyorum. Hatta ben mesela size garip gelecek ama dağcılık federasyonu kurmak istiyorum. Sebebi nedir biliyor musunuz? Yer altında kurtarma ekibinde yer alan tahlisiyecilerimizi o dağcılık federasyonuna üye yapıp onların dağa tırmanışlarındaki antrenmanlarını yer altında

kurtarma faaliyetleri olduğu durumda daha hızlı hareket edebilmelerini sağlamak amacıyla. Belki alakasız gibi gözükecek ama bu arayışlar içerisinde sürdürüyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ben şunun için de söylüyorum: İşçi olayı herkesin gözüne geliyor ama genel gider bütçeye baktığınız zaman, gazete ve benzeri... Onlardan kesince çok konu olmuyor; spor da ayrılıyor, temsile ayrılıyor, yemeğe ayrılıyor ama 2 tane işçinin tazminat olayı oldu mu konu oluyor.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Yok, onlarda da biz hassas davranıyoruz. Ayrıca basiretli tüccar gibi de davranıyoruz, kârlı da bir kurumuz.

Artı, Sayın Vekilim Tuncer Bey'in sorusuna da; birincisi şudur: Temlik hesabına asla 5 kuruş para yatırılmamıştır çünkü İşletme Dairesi Başkanımız demiştir ki: "Bir üretim olması bir şeylerin hak edilmesiyle mümkün olacaktır." Zaten temlikin esası budur.

Noterle ilgili hususa gelince, TKİ olarak sadece bu firmaya değil diğer firmaların da böyle bir talepleri olduğunda kural olarak TKİ bu işlemleri noterden yaptırmaktadır, sadece bu firmaya münhasır bir iş değildir.

Üçüncü olarak da "firmanın faaliyeti durduğu hâlde" denildi. Sadece olayın meydana geldiği yer de faaliyet durmuş olmasına karşın 3 tane yine -o çeltik ayrı bir şey- değişik noktalarda üretime devam ediyor ve hâlâ bize 12 ila 15 milyon TL her ay hak edişleri geliyor ama bu borçlarından dolayı bizim alacaklarımızdan, işçi alacaklarından dolayı firmanın hesabına 5 kuruş, o olayın meydana geldiği günden bugüne kadar ne temlik hesabına ne firmanın cebine girmiş değildir.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Tuncer'in Başkanlık Divanımıza vermiş olduğu ve konuşmasında bahsetmiş olduğu bir dilekçe var. "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmak üzere KİT Komisyonu Başkanlığına" diye bir dilekçe verdi ve konuşmasında da bahsetti.

Şimdi, dayanağında Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 158'inci maddesine bir atıfta bulunmakta, (4)'üncü fıkrası: "Bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine yapılan ihbar veya şikâyet, gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir." denmekte.

Şimdi, ben KİT Komisyonu Başkanlığının bu 158'inci maddenin (4)'üncü fıkrasında belirtilmiş olan "ilgili kurum ve kuruluş" çerçevesinde olmadığı kanaatindeyim. Başkanlığımıza vermiş olduğu dilekçeyi bir önerge olarak işleme koymak istiyorum.

Diğer taraftan, bizim çalışmalarımızı düzenleyen 3346 sayılı Kanun'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı aracılığıyla adli mercilere iletilecek hususlar ibra edilmeyen kuruluşların sorumluları hakkında düzenlenmektedir. Ben KİT Komisyonunun bu doğrultuda bir görevi olmadığı kanaatindeyim. Benim hukuki görüşüm, mütalaam bu şekilde. Kendisi Adalet Bakanlığının bir yazısından da bahsetti. Evet, ben o kanaate, o fikre kesinlikle katılmıyorum. KİT Komisyonu Başkanlığı da...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Görüşün, isterseniz, tarih, numarası ve...

BAŞKAN – Biliyorum, önümde var. Ben de Adalet Bakanlığının görüşü de var. Daha önce de...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün görüşü...

BAŞKAN – Evet, doğrudur, o bir hukuki görüş, hukuki mütalaa. KİT Komisyonunun kendisine, huzuruna gelen denetim raporlarına ve bu konuda milletvekillerimizin yaptığı katkılar doğrultusunda bir denetim görevi, vazifesi yapmaktır. Ceza Muhakemesi Kanunu'nda KİT Komisyonumuzun bir görevi bulunmamaktadır. Dolayısıyla ben sizin önerinizi bir önerge olarak...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Şimdi, Sayın Başkanım, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün görüşünü hukuki görüş olarak kabul edip şahsi olarak katılmayabilirsiniz.

BAŞKAN – Evet, hukuki anlamda da bir bağlayıcılığı yok. Bir hukukçu olarak benim yorumum budur.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Ancak Türk Ceza Kanunu 279'uncu madde kapsamında KİT Komisyonunda görev alan milletvekillerini kamu görevlisi olarak kabul ediyor.

BAŞKAN – Doğrudur. Siz her aşamada benzer suç duyurularında bulunabilirsiniz ama KİT Komisyonunun böyle bir görevi bulunmamaktadır. Ben...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Bu görüşü isteyen de ben değilim, başka biri de değil.

BAŞKAN – Doğrudur, biliyorum.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Bu görüşü isteyen Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun talebi üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı.

BAŞKAN – Doğrudur. Ben bu görüşe katılmadığımı ifade ediyorum. Sizin önergenizi işleme koyacağım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sevgili Başkanım, bu görüş 4 Ağustos 2006'da gelmiş.

BAŞKAN – Biliyorum, biliyorum. Ben katılmıyorum.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sadece şunu söyleyeceğim ben: Siz katılmayabilirsiniz, ben de katılıyorum, katılmam ancak bir hukuki görüş geldiğinde o dönemin Komisyonu buna katılmayıp da itiraz etmiş mi, etmemiş mi? Etmemiş.

BAŞKAN – Benim yorumum bu şekilde. Ben Sayın...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Yani o yüzden de ben kişisel görüşün önemi olduğunu düşünmüyorum. Burada bir Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün mütalaası var sevgili dostlar.

BAŞKAN – KİT Komisyonunun sevk ve idaresi Başkanlık Divanına aittir.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Biz mahkeme değiliz.

BAŞKAN – Evet, değiliz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Yargılama yapamayız, mütalaayı da tartışamayız.

BAŞKAN – O dediğiniz kurum da mahkeme değil, bir idari kurum.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Mütalaa vermiş. Hukuki bir...

BAŞKAN – Olabilir, ben o mütalaa katılmıyorum.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Ama mütalaa vermeye yetkili bir kurum.

BAŞKAN – İzin vererseniz, önerinizi oylamaya sunacağım yoksa aşağıda yoklama var, isterseniz ara verelim gelince devam edelim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ara veririz Başkan da yani bu tutum doğru değil.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Oylamaya sunulması arkadaşlar, tamamen hukuka aykırı bir durumdur.

BAŞKAN – Evet, kifayeti müzakere nedeniyle konuştuk.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Elinizi vicdanınıza koyup...

BAŞKAN – Sayın Tuncer, teşekkür ediyorum.

Ben Sayın Tuncer'in önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sunamazsınız Başkan.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.52

BEŞİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 19.12
BAŞKAN: Fatih ŞAHİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Uğur AYDEMİR (Manisa)
SÖZCÜ: Kasım BOSTAN (Balıkesir)
KÂTİP: Halil ELDEMİR (Bilecik)

BAŞKAN – 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 7'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.
Şimdi, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2011, 2012, 2013 ve 2014 yıllı raporlarının sonuç ve bölümlerini ayrı ayrı okutup ibranıza sunacağım.

2011 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün 2011 yılı bilançosu ve 220.630.346,91 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2011 yılı bilançosu ve 131.852.283,95 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2011 yılı bilançosu ve 183.253.812,27 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2011 yılı bilançosu ve 33.070.043,65 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Seyitömer Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2011 yılı bilançosu ve 159.563.559,56 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

2012 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün 2012 yılı bilançosu ve 464.659.179,23 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2012 yılı bilançosu ve 326.319.897,39 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2012 yılı bilançosu ve 82.809.813,11 Türk Lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2012 yılı bilançosu ve 306 milyon 775 bin 852,16 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Seyitömer Linyitleri İşletmesi Müessesesinin, Yüksek Planlama Kurulunun 03/09/2012 tarih ve 2012/T-14 sayılı kararıyla işletmeye dönüştürülmesine, böylece teşkil edilen Seyitömer Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğünün bütün varlıkları, hak ve vebeleriyle Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğüne bağlanmasına karar verildiğinden ve bu karar uyarınca, TKİ Yönetim Kurulunun 18/09/2012 tarih ve 29/368 sayılı kararıyla 01/10/2012 tarihinden itibaren işletme müdürlüğüne dönüştürüldüğünden ve anılan Yüksek Planlama Kurulu kararının 5'inci maddesi uyarınca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 23/10/2012 tarihinde onaylanan devir protokolüne göre 31/10/2012 tarihli bilançosunda

yer alan varlıkları, EÜA'ya devrolunduğundan, 30/09/2012 tarihli bilançosu ve 102 milyon bin 69,10 Türk lirası dönem kârıyla kapanan 01/01/2012-30/09/2012 dönemini kapsayan gelir tablosu,

Tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

2013 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün 2013 yılı bilançosu ve 4 milyon 83 bin 106,02 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu, Sınırlı Sorumlu Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2013 yılı bilançosu ve 240 milyon 708 bin 306,94 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu, Sınırlı Sorumlu Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2013 yılı bilançosu ve 51 milyon 960 bin 151,91 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür işletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesiyle ilgili olarak, Özelleştirme Yüksek Kurulunca:

26/08/2013 tarih ve 2013/146 sayılı kararıyla Müessesenin özelleştirme kapsam ve programına alınmasına ve özelleştirme işlemlerinin 31/12/2016 tarihine kadar tamamlanmasına,

26/08/2013 tarih ve 2013/148 sayılı kararıyla da Müessesenin Merkez İşletmesi ile Yeniköy Linyitleri İşletmesinin ve bunlar tarafından kullanılan taşınır ve taşınmazlar ile maden sahalarının ve bunlara ilişkin ruhsatların bedelsiz olarak, çalıştırdıkları her türlü kamu personeliyle birlikte 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun'un 2-i maddesine istinaden Yeniköy-Yatağan Elektrik Üretim AŞ'ye devredilmesine,

karar verildiğinden,

Türkiye Kömür işletmeleri Kurumu Sınırlı Sorumlu Güney Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesinin, TKİ Yönetim Kurulunun 05/09/2013 tarih ve 23/281 sayılı kararı uyarınca 26/08/2013 tarihli bilançosu hazırlanarak bilançosundaki varlık ve yabancı kaynakları devrolunduğundan ve tüzel kişiliği kaldırılarak bu hususlar Türkiye Ticaret Sicili Gazetes'i'nin 23/09/2013 tarih ve 8410 sayılı nüshasında yayımlatıldığından, 26/08/2013 tarihli bilançosu ve 118 milyon 637 bin 769,98 Türk lirası dönem kârıyla kapanan ve 01/01/2013-26/08/2013 faaliyet dönemini kapsayan gelir tablosu, 2012 yılı faaliyet döneminde ortaya çıkan 667 bin ton stok açığının soruşturulması sonucu ortaya çıkacak sorumluluklar saklı kalmak kaydıyla,

Tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

2004 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün 2014 yılı bilançosu ve 108 milyon 740 bin 745,81 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu, Sınırlı Sorumlu Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2014 yılı bilançosu ve 57 milyon 966 bin 648,52 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Okutuyorum:

Türkiye Kömür işletmeleri Kurumu, Sınırlı Sorumlu Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesinin 2014 yılı bilançosu ve 129 milyon 25 bin 742,84 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu,

Tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Son sözü kısa bir teşekkür konuşması için Sayın Genel Müdüre veriyorum.

Buyurun.

TKİ GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA AKTAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sözü çok fazla uzatmak istemiyorum. Kömür, yetim kızın kulağındaki elmas küpedir. Ülkemizde başka bir kaynak yok. Dolayısıyla, etrafımızdaki ülkelerle yaşadığımız sıkıntılar, sorunlar belli ve biz enerjinin yüzde 72'sini dışarıdan alan ülkeyiz. O yüzden, kömür gerçekten çok önemlidir. Biz de o bilinç içerisinde vazifemizi yapma ve kömürün enerjideki payını artırma gayretlerimiz devam edecektir.

Özellikle Sayın Başkanım başta siz olmak üzere tüm milletvekillerimize, Bakanlıktaki tüm katılımcı arkadaşlarımıza, Sayıştay denetçilerimize ve kurum mensubu arkadaşlarımla hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum ve bu toplantının bitiminde biz Türkiye Kömür İşletmelerinde bir akşam yemeği tertiplemiştik; buradaki tüm hazırları biz yemek için davet etmek istiyoruz, sizleri bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Böylelikle, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve müesseselerinin 2011, 2012, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının Komisyon görüşmeleri tamamlanmıştır.

Elektrik Üretim AŞ, Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ ve Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğünün 2013 ve 2014 yılları bilanço ve netice hesaplarını görüşmek için 21 Nisan 2016 Perşembe saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.23

